

JHN - - Bible En Ayizo

Jăan

Jăan

Jăan

Wendagβεε Jezu tɔn deé Jăan wláan ɔ

Wendagβεε Jezu tɔn deé Jăan wláan ɔ

Xónúusóqótê

Wendagβεεwěmáa xé ɔ, Jăan wê wláan. Mesédó wê e nyí, bo nê kpó xé Jezu (Matíe 10.2). Nũqító deé dq̄ Silî kpó Azî kpó sín xá lé mē lé wê e wláan wěmáa ɔ sé dó. Đô wěmáa xé ɔ mē ɔ, Jăan dq̄xlε dq̄ Jezu wê nyí Mawuxó ɔ (1.1), bɔ Mawuxó ɔ huzú gbetó bo wá nê gbetó lé mē (1.14). E lε dq̄xlε dq̄ Jezu jlé nũ sũsu bo dóxya dq̄ acê Mawu tɔn kpó gigóó útɔn kpó dq̄ kpó xé mí. Mă dq̄okpó ɔ, wěmáa xé ɔ dq̄ xó dó deé è wlé Jezu dq̄ ɔ, deé è kpláan ε yî hwenukɔn dq̄ ɔ, deé

è ká ε dó Aklúzu ji dọ ɔ, kpó ɔeé e fón zón kú dọ ɔ
kpó wú. Jãan le dô nũ dëvö lé, bo Wẽnɔagbɛɛwëmáa
dǎlé dǎbũ má dô ge. Đô nũ né lé mê, è mô nũji-awũ
ɔeé Jezu bló dô asídídá tẽnme dô Kana ɔ, fónzónkú
Laza tɔn sín tân, ɔeé Nikodému zɔn zãn bo yî mô
Jezu dọ ɔ... Jãan wláan wëmáa xé ɔ, ná me bĩ na dî
nũ dô Jezu wê nyí Mɛsya ɔ, bo nyí Mawu-Ví ɔ ; bo
me ɔeé na dî nũ n'ε lé bĩ na mô gbɛ mavɔ-mavɔ gbɔn
jĩ útɔn (20.31). Amǎ, e má nyí nũ ɔeé Jezu wâ lé bĩ
wê Jãan wláan dó wëmáa xé ɔ mê ge ; dọ, mɛdé má
kpewu bo na wláan bĩ ge (21.25).

Đeé è má wëmáa xé ɔ mê dọ ɔ dje :

Xó ɔeé nɔ ná wěziza, bo nɔ ná gbɛ ɔ (1.1-18)

Jãan Yehwesinlenamɛtɔ ɔ kpó Jezu sín ahwanvũ
nukɔntɔn lé kpó (1.19-51)

Nũji-awũ ɔeé Jezu bló dô tɔgun ɔ mê lé (2—12)

Jezu sín nũkplónme lé (13—17)

Đeé è wlé Jezu dọ ɔ, kpó ɔeé e kú dọ ɔ kpó
(18—19)

Jezu fón zón kú, bo só úđé dóxya ahwanvũ útɔn
lé (20—21)

1

Jezu wê nyí Xó ɔ

¹ Cọ ná Mawu na dá gbε ɔ ɔ, Xó^N ɔ ko tiin. Xó ɔ ko
đô kpó kpó Mawu kpó, bɔ Xó ɔ nyí Mawu. ² Xó ɔ ko
đô kpó kpó Mawu kpó, có bɔ Mawu dá nũ bí. ³ Ú ji
wê Mawu gbɔn, bo dá nũ bí ; Mawu má dá nũđé ú
mê vo γε. ⁴ Ú mê wê gbε tê, bɔ gbε ɔ nɔ ná wěziza
gbetó lé. ⁵ Wěziza ɔ đî dó zinflu mê, zinflu má ka yí i
γε^N.

⁶ Mawu sé međé dó, è nɔ yló me ɔ đê Jăan.* ⁷ Jăan
nyí kúnnuđetó bo wá, bo na đê kúnnúu ná wěziza ɔ.
Né ɔ, me bí na đî nũ gbɔn ji útɔn. ⁸ E má nyí ú lɔsú

^N1.1 Jezu wê nyí Xó ɔ.

^N1.5 Twinmê đěvǒ lé đê : zinflu má ka kpewu bo
đû t'e ji γε.

*1.6 Matíe 3.1 ; Maki 1.4 ; Lwiki 3.1-2

wê nyí wěziza ɔ ɣe. Amǎ, e wá, bo na dĕ kúnnúu ná wěziza ɔ. ⁹ Wěziza né ɔ wê nyí wěziza nǔgbó nǔgbó dĕé wá ɣe ɔ mĕ, bo dĭ dó ɣbetó lé bĭ ji ɔ. ¹⁰ Xó ɔ ko dĭ ɣbe ɔ mĕ xóxó, bɔ ú ji wê Mawu ɣbɔn bo dá ɣbe ɔ. Có ɔ, ɣbetó lé má nyó ε nyí ɣe. ¹¹ E wá mε útɔn lé mε, bɔ mε útɔn lé má ka yí i ɣe. ¹² E dĭ mǎ có, mε dĕé yí i, bo dĭ nǔ n'ε lé bi ɔ, e ná é acê, ná é na huzú Mawu-ví. ¹³ É má ka huzú Mawu-ví dĭ dĕé è nɔ ji ɣbetó dó ɔ xá ɣe, alǒ ɣbɔn ɣbetó sín joɔo mĕ ɣe. Amǎ, é nyí Mawu-ví ɣbɔn joɔo Mawu tɔn mĕ. ¹⁴ Xó ɔ wá huzú ɣbetó, bo wá nĕ mĭ mĕ. E nɔ nyó xôme ganji, bo nɔ dĭ nǔgbó tawun. Mĭ mĕ gigóó útɔn, gigóó dĕé Tó ɔ ná vĭ dɔkpónĕ útɔn ɔ. ¹⁵ Jǎan dĕ kúnnúu n'ε ; e zé ɣbe dó aga bo dĭ : « Mε dĕé xó un dĭ ná mi bo dĭ : "Mε dɔkpó dĭ godô bo jaa, mε ɔ hú ɣǎn un ; dó, e ko tiin có bɔ un wá jɔ" ɔ, mε ɔ dĭe. »

¹⁶ Xômenyínyó dǎxó útɔn mĕ wê mĭ mε bĭ mĕ dɔkun dĕé nyí mĭtɔn ɔ yí tĕ, bo mĕ fĕnú yí dó fĕnú ji. ¹⁷ Đó, Mɔyízi ji wê Mawu ná mĭ sĕn lé ɣbɔn. Amǎ, Jezu

Klisu ji wê e gbɔn, bo ná mǐ fénú kpó nǔgbó ɔ kpó.

¹⁸ Mɛdɛ má m̄ Mawu kpón gbedɛ ge. Vĩ ɔokpón̄ ɔeé nyí Mawu, bo ɔ̄ kpó xé Tó ɔ hwebĩnu ɔ wê ɔ̄ Tó ɔ xle.

**Jăan Yehwesinlenamɛtó ɔ ɔ̄ xó dó mɛ ɔeé ú lɔsú
nyí ɔ wú**

(Matíe 3.1-12 ; Maki 1.2-8 ; Lwiki 3.1-6,15-18)

¹⁹ Jwifugán lé sé Av̄sannu-xwlemawutó lé kpó Levi-ví lé kpó dó zón Jeluzalému, ná é na yí kânbyɔ Jăan ɔ̄ wê e nyí ja. ²⁰ Ɖeé é wá kânbyɔ ε ɔ, e ɔ̄ xó jɔ xó, bo má hwlá xó ɔ̄ é ge ; e twinmê ná é cédécédé bo ɔ̄ : « Má nyí nyɛ wê nyí Mɛsya ɔ ge. »

²¹ Mɛ lé kânbyɔ ε ɔ̄ : « Bɔ diin ɔ, menú wê a ka nyí ? Hi wê nyí Elî a ? » Jăan yí gbe ná é bo ɔ̄ : « Éǔ, e má nyí nyɛ wê nyí Elî ge. » É le kânbyɔ ε ɔ̄ : « Alǔ hi wê nyí Gbeyid̄tó Mawu tɔn ɔ a ? » Bɔ e yí gbe ná é bo ɔ̄ : « Éǔ. » ²² Mɛ lé le ɔ̄ n'ε ɔ̄ : « Bɔ menú wê a ka nyí tawun ? Mi ɔ̄ na yí ɔ̄ gbe na mɛ ɔeé sé mǐ dó lé. Menú wê hi lɔsú a ka nyó ε ɔ̄ mí nyí. » ²³ Jăan

ka yí gbe ná é bo d̂ : « Nye wê nyí *me deé do axwá*
dó d̂ gbětoto mē ɔ bo no d̂ :

"Mi bló ali dó ná Aklun̂," »

d̂ deé gbeyid̂t̂ Ezayi ko d̂ wáyî dó ɔ ɔ.

²⁴ Falizyɛn d̂lé d̂ me deé è sé dó Jãan lé mē. ²⁵ É
kânbyɔ ε d̂ : « A d̂ mí má nyi Mɛsya ɔ ge, mí má
nyí Eli ge, mí má ka nyí Gbeyid̂t̂ Mawu tɔn ɔ ge ;
bo nũ te wútú a ka do yehwesin lê ná me lé ɔ ? »

²⁶ Jãan yí gbe na é bo d̂ : « Nye ɔ, sîn wê un só d̂
yehwesin lê nyí ná mí ɔ. Am̂, me dokpó d̂ mi mē,
bo mi má nyó me deé e nyí ɔ nyí ge. ²⁷ Me ɔ d̂ godô
bo jaa, bo un má je xé bo na tún afôkpa útɔn lé sîn
kân ge. » ²⁸ Betani wê nũ né lé do jɔ tê ɔ, d̂ Judɛn t̂
ɔ godô, d̂ fi deé Jãan do yehwesin lê ná me lé tê ɔ.

**Jãan Yehwesinlɛnamet̂ ɔ d̂ xó dó me deé Jezu
nyí ɔ wú**

²⁹ Ayĩhɔngbe útɔn ɔ, Jãan m̂ Jezu bo e jaa ε de, bo
d̂ : « Mi kpón ! Lěngbóvú Măwu tɔn deé no só hwe
ke gbet̂ lé ɔ die. ³⁰ Ú xó wê un d̂ ná mi bo d̂ :

"Međe đô godô bo jaa, me né ɔ hú gǎn un ; đó, e ko tiin có bɔ un wá jɔ." ³¹ Nye lɔsú un má nyó me đeé e nyí ɔ nyí đáyǐ ge. Amǎ, Izlayéli sín tɔgun ɔ na m̄tên, bo nyó ɛ nyí wê zón bɔ un só sîn só đô yehwesin lê nyi ná me lé ɔ. » ³² Jǎan đê kúnnúu bo đô : « Un m̄tên bɔ Ye Mawu tɔn je tê zón jǐxwé đî ahwanně xá, bo n̄tên kpó xé ɛ. ³³ Nye lɔsú un má nyó me đeé e nyí ɔ nyí đáyǐ ge. Amǎ, Mǎwu đeé sé un dó đô ma wá lê yehwesin ná me lé kpó sîn kpó ɔ, ú wê đô ná un bo đô : "Me đeé ji a na m̄tên bɔ Ye Mǎwu tɔn na je tê dó, bo na n̄tên kpó xé ɔ, ú wê na só Yesinsen só lê yehwesin nyi ná me lé." ³⁴ Nye lɔsú wê m̄tên nǔ né ɔ, bɔ un đê kúnnúu đô ú wê nyí Mawu-ví ɔ. »

Jezu sín ahwanvǔ nukɔntɔn lé

(Matie 4.18-22 ; Maki 1.16-20 ; Lwiki 5.1-11)

³⁵ Ayǐhóngbe útɔn ɔ, Jǎan ko le đô fí đokpó ɔ kpó ahwanvǔ útɔn awe kpó. ³⁶ Đeé Jǎan m̄tên Jezu bɔ e wá đó yí ɔ, e đô : « Mi kpón ! Lěngbóvú Mǎwu tɔn ɔ đie. » ³⁷ Đeé Jǎan sín ahwanvǔ awe lé sê mǎ ɔ, é xodo

Jezu. ³⁸ Jezu lílé, bo m̄ d̄ ahwanvũ lé xodo mí. E k̄anbyɔ é d̄ : « Nũ tɛ mi ɔ dín ɔ ? » Ahwanvũ lé yí gbe n'ɛ bo d̄ : « Hlabî, fí tɛ a nɔ n̄ ? » Hlabî sín twinmê wê nyí 'Měsî'. ³⁹ Jezu yí gbe ná é bo d̄ : « Mi wă, bo na kpón fí ɔé un nɔ n̄ ɔ. » Ahwanvũ lé yí, bo m̄ fí ɔé e nɔ n̄ ɔ, bo n̄ ɛ de gbe né gbe. Gbadanu gan ɛnɛ m̄ m̄ wê nũ né lé ɔ jɔ ɔ. ⁴⁰ Andle ɔé nyí Sim̄ Piyɛ sín nɔvĩ ɔ d̄ mɛ awe ɔé sê Jăan sín xó, bo xodo Jezu lé m̄. ⁴¹ E yí m̄ nɔvĩ útɔn Sim̄ hwě, bo d̄ n'ɛ d̄ : « Mĩ m̄ Mɛsya ɔ. » Mɛsya sín twinmê wê nyí 'Klisu'. ⁴² Andle kpláan Sim̄ yí Jezu de, bɔ Jezu kpón Sim̄ tini-tini bo d̄ n'ɛ d̄ : « Hi wê nyí Sim̄, Jăan sín vĩ ɔ. Am̄, è na nɔ yl̄ we d̄ Sefasi. » Nyĩkɔ né ɔ sín twinmê wê nyí 'Zănnúu'.

Jezu yl̄ Filipu kpó Natanayéli kpó

⁴³ Ayĩhóngbe útɔn ɔ, Jezu só gbetaa bo ɔ Galilê yí ɔ. E xôgo Filipu, bo d̄ n'ɛ d̄ : « Xodo un ! »

⁴⁴ Betizayidanu wê Filipu ka nyí ; tôxo ɔkpó né ɔ m̄ wê Jăan kpó Andle kpó lɔsú tónnó. ⁴⁵ Né ɔ godó ɔ,

Filipu wá yí m̄ Natanayéli bo d̄ n'ε d̄ : « M̄ m̄ m̄
deé xó M̄yízi d̄ d̄ s̄nwěmáa m̄, b̄ gbeyid̄t̄
Mawu t̄n lé l̄sú d̄ xó út̄n ɔ ; ú w̄ nyí Jezu
Nazaretinu, Jozefu sín v̄ ɔ. » ⁴⁶ Natanayéli k̄nbyɔ ε
d̄ : « N̄ dagbéε d̄ ka na kpewu t̄n z̄n Nazareti t̄
ɔ m̄ a ? » Filipu ka yí gbe n'ε bo d̄ : « W̄, bo wá
kp̄n. » ⁴⁷ Deé Jezu m̄ Natanayéli jaa ɔ, e d̄ d'e wú
d̄ : « Izlayéli-ví téwungbejú d̄kpó d̄ie, e má n̄ hizi
n̄ gε. » ⁴⁸ Natanayéli k̄nbyɔ Jezu d̄ : « N̄ a w̄ d̄
bo nyó un nyí ? » Jezu yí gbe n'ε bo d̄ : « Hwenu
deé a d̄ figitínsá ɔ w̄ un ko m̄ we, hwěkpó Filipu
wá yló we. » ⁴⁹ B̄ Natanayéli d̄ n'ε d̄ : « M̄s̄i, hi w̄
nyí Mawu-Ví ɔ, hi w̄ nyí axósú Izlayéli t̄n ɔ. »
⁵⁰ Jezu d̄ n'ε d̄ : « Deé un d̄ ná we d̄ un m̄ we d̄
figitínsá ɔ w̄ z̄n b̄ a d̄ n̄ ; a má ka ko m̄ n̄d̄é
gε, a na le m̄ n̄ deé hú ḡn m̄ lé ! » ⁵¹ Jezu le d̄ : «
εεn, ma d̄ n̄gbó ná mi, mi na wá m̄ b̄
j̄xwletínkáan ɔ na hun, b̄ wensagun M̄awu t̄n lé na
d̄ j̄xwé yí ɔ, bo na d̄ t̄ je d̄ nye Gbetóví ɔ ji ɔ. »

2

Jezu bló nŭji-awŭ nukɔntɔn ɔ dɔ asídídá tɛnmɛ dɔ Kana

¹ Azǎn útɔn atɔngɔ ɔ gbe ɔ, è dɔ nyɔnú kpláan dɔ Kana ɔ, dɔ Galilé kán mɛ. Jezu sín nɔ dɔ tɛn ɔ mɛ.

² È ylǎ Jezu kpó ahwanvŭ útɔn lé kpó lɔsú dɔ asídídá ɔ tɛnmɛ. ³ Asídídá sín xwê ɔ hwenu ɔ, vɛɛn wá vɔ ;

bɔ Jezu sín nɔ wá dɔ ná Jezu dɔ : « Vɛɛn dɛ má só dɔ é sí gɛ. » ⁴ Jezu ka yí gbe n'ɛ bo dɔ : « Anɔye, má nyí

hi wê na dɔ nŭ dɛé un na wâ ɔ ná un gɛ. Gan ce má ko xô gɛ. » ⁵ Bɔ nɔ útɔn yí dɔ ná nŭdŭdŭmató lé dɔ :

« Mi bló nŭ dɛé e na zón mi lé bí. » ⁶ Dazɛn dɛé è só zǎnnúu bló ná ɔ ayizɛn ka dɔ flén, bɔ Jwifu lé nɔ ba

sín dɔ é mɛ, bo nɔ sla awŭ ná. Dazɛn ɔ dɔkpó ka nɔ hen sín lítligo kánwe-kóo (100) mǎ. ⁷ Jezu dɔ ná

nŭdŭdŭmató lé dɔ : « Mi ba sín gó dazɛn lé. » Bɔ

nŭdŭdŭmató lé ba sín gó dazɛn lé dɛwé dɛwé. ⁸ Jezu

dɔ ná é dɔ : « Diin ɔ, mi ba bo só yí ná

nǔđûđûjikpóntó ɔ. » Bɔ é ba, bo só yî ná ε.

⁹ Nǔđûđûjikpóntó ɔ đó sîn đeé ko huzú vĕen ɔ kpón.

E má nyó fí đeé è hen vĕen ɔ zón ɔ nyî γε ;

nǔđûđûmató đeé ba sîn ɔ lé ka nyó ε.

Nǔđûđûjikpóntó ɔ yló asísúnô ɔ, ¹⁰ bo đô n'ε đô : «

Vĕen đagβεε ɔ wê με bí nɔ ná με je nukɔn. Bɔ

hwenu đeé με đeé è yló wá nǔđûtênμε lé nû káká

bo mú ɔ wê è nɔ wá ná é vĕen đeé má nyó ganji γε ɔ.

Amǔ, hi ɔ ka hen vĕen đagβεε ɔ wú káká wá je diin. »

¹¹ Nǔ nukɔntɔn đeé Jezu jlé ɔ né. Kana wê e jlé tê, đô

Galilê kân mê. Đeé Jezu đê hlǎnhlón útɔn xle đó ɔ

né, bɔ ahwanvǔ útɔn lé đî nǔ n'ε. ¹² Né ɔ godó ɔ, Jezu

kpó nɔ útɔn, nɔvǐ útɔn lé, kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó

wá yî Kapenawumu, bo nô flén ná azǎn kléwun đé.*

Jezu nyâ nǔsátó lé zón sînsenxɔ ɔ mê

(Matíe 21.12-13 ; Maki 11.15-17 ; Lwiki 19.45-46)

¹³ Xíxláđóxwê đeé Jwifu lé nɔ đû ɔ sêkpó, bɔ Jezu yî

*2.12 Matíe 4.13

Jeluzalému. ¹⁴ E mō nyibŭsâtó lé, lěngbósâtó lé kpó ahwanněsâtó lé kpó dō sĭnsenxɔ^N ɔ mē. E le mō akwácenametó lé dō ayĭflênflên dō távo étɔn lé kĭn.

¹⁵ Đeé Jezu mō é mǎ ɔ, e só kĭn bo bló bã ná, bo só nyâ éme bĭ zón sĭnsenxɔ ɔ mē ná, é kpó lěngbó étɔn lé kpó, kpó nyibŭ étɔn lé kpó. E vúnvún akwácenametó lé sĭn akwá, bo flí távo étɔn lé. ¹⁶ E dō ná ahwanněsâtó lé dō : « Mi be nŭ né lé bĭ tón zón fí ! Mi má só Até sĭn xwégbe só huzú ajŭwatĕn ná o. »

¹⁷ Bɔ ahwanvŭ útɔn lé wá flĭn xó xé ɔ deé è wláan dó Mawuxówĕmáa mē ɔ : « *Wǎn-yíyí dǎxó deé un dó ná xwé tɔwe ɔ wĕ na nyí kú ná un.* » ¹⁸ Đeé Jezu bló mǎ ɔ, Jwifugán dĕlé dō n'ε dō : « Nŭ te a na kpewu jlé, bo na xle mĭ dō Mǎwu wĕ ná we acĕ dō hi né wâ nŭ gbɔn mǎ. » ¹⁹ Jezu yí gbe ná é bo dō : « Mi gba nĕten mímé xé ɔ, bɔ un na le vɔ gbá ε dō azǎn atĕn

^N**2.14** Gblǒgblǒji fí deé me deé má nyí Jwifu ge lé nɔ nō dō sĭnsenxɔ ɔ mē ɔ wĕ.

mê. »* ²⁰ Jwifu lé ka ḍô n'ε ḍô : « Xwê kândé atóón nukún-dokpó wê è só ḍó tê, bo gbá n̄ten mímé xé ɔ ná, bo hi ɔ na leɔ ε gbá ḍô azăn at̄n mê a ? » ²¹ Ú l̄sú gbetó sín agbazaa wê nyí n̄ten mímé ḍéé xó e ḍo ḍô ɔ. ²² Né ɔ wê zón bo hwenu ḍéé Jezu fón zón mekúkú lé mê ɔ, ahwanvũ út̄n lé flín ḍô e ko ḍô m̄ wáyî ; bo é ḍî nũ ná Mawuxówěmáa ɔ, bo ḍî nũ ná xó ḍéé Jezu ḍô ná é lé.

Jezu nyó nũ ḍéé ḍô gbetó sín ayi mê lé b̄ nyî

²³ Hwenu ḍéé Jezu ḍô Jeluzalému, ḍô Xíxládóxwê ɔ hwenu ɔ, me s̄usu ḍî nũ n'ε. Đó, é m̄ nũ ḍéé e jlě lé.

²⁴ Am̄, Jezu má ḍêji dó é wú gε. Đó, e nyó éme b̄ nyî ganji. ²⁵ E má só ḍõ hudo ḍô è na le ḍô nũ ḍéé gbetó nyí ɔ n'ε gε ; ḍó, ú l̄sú ko nyó nũ ḍéé ḍô gbetó sín ayixa mê ɔ nyî.

3

*2.19 Matíe 26.61 ; 27.40 ; Maki 14.58 ; 15.29

Nikodému kân nŭ byɔ Jezu

¹ Nya ɔ́é ɔ́ô Falizyɛn lé sín gbětáa ɔ́ mê, bɔ è nɔ ylo
ε ɔ́ô Nikodému. Jwifu lé sín găn ɔ́okpó wê e nyí. ² E
zɔn zăn, bo yí Jezu de gbe ɔ́okpó, bo ɔ́ô n'ε ɔ́ô : «
Měsí, mǐ nyó ε ɔ́ô nŭkplónmetó wê a nyí bɔ Mawu sé
dó. Đó, ná Mawu má ɔ́ô kpó xé mɛɔ́é ge ɔ́, mε ɔ́ má
na kpewu bo jlé nŭ ɔ́é a nɔ jlé né lé ge. » ³ Jezu yí
gbe n'ε bo ɔ́ô : « Eɛn, ma ɔ́ô nŭgbó na we : ná è má
levɔ mɛɔ́é ji ge ɔ́, mε ɔ́ má na kpewu bo m̂
Axósúɔ́úɔ́ú Mawu tɔn ge. » ⁴ Nikodému yí xó bo
kânbyɔ ε ɔ́ô : « Nă è na levɔ mε ɔ́é ko nyí mεxo ɔ́ ji
ɔ́ó ? E na kpewu bo le byɔ nɔ útɔn sín xômε, bɔ e na
levɔ ji i gba awego ɔ́ wê a ? » ⁵ Jezu ka yí gbe n'ε bo
ɔ́ô : « Eɛn, ma ɔ́ô nŭgbó na we : ná è má levɔ mɛɔ́é ji
gbɔn sîn kpó Yε Mawu tɔn kpó m̂ ge ɔ́, mε ɔ́ má na
kpewu bo byɔ Axósúɔ́úɔ́ú Mawu tɔn ɔ́ m̂ ge. ⁶ Mε
ɔ́é gbɛtó ji ɔ́, gbɛtó kpowun wê e nɔ nyí. Amǎ, mε
ɔ́é è ji gbɔn Yε Mawu tɔn m̂ ɔ́, Mawu sín Yε tɔn wê
e nɔ nyí. ⁷ Né má kpaca we ɔ́ô un ɔ́ô : "È ɔ́ó na levɔ

mi ji" o. ⁸ Jehón nɔ nyí dó fí ɔ́eé jóɔ́ e ɔ, bɔ a nɔ sê zĩngidi útɔn ; a má ka nɔ nyó fí ɔ́eé e zón, alǒ fí ɔ́eé e xwê ɔ nyí ge. Mǎ pɛɛ wê e nɔ nyí ná me ɔ́eé è levo ji gbɔn Ye Mawu tɔn mê ɔ né. » ⁹ Nikodému le kânbyɔ Jesu ɔ́ : « Nǎ nǔ né ɔ na kpewu jɔ ɔ́ ? » ¹⁰ Jesu yí gbe n'ɛ bo ɔ́ : « Nǎ hi me ɔ́eé nyí Izlayeli togun ɔ sín Mêsî ɔ́axó ɔ́okpó ɔ má ka nyó nǔ né lé nyí ge ɔ́ ? ¹¹ Eɛn, ma ɔ́ nǔgbó na we : nǔ ɔ́eé mǐ m̄ do na ɔ sín xó wê mǐ ɔ́ ɔ́, bo ɔ́ nǔ ɔ́eé mǐ m̄ lé sín kúnúu ɔ́. Mi má ka ɔ́ nǔ na kúnúúɔ́é m̄tɔn ge. ¹² Ná un ɔ́ gbeme fí sín nǔ lé xó ɔ́ ná mi ɔ, mi má nɔ ɔ́ nǔ ná ge. Bɔ ná un ka wá je séxwé sín nǔ lé xó ɔ́ ná mi ji ɔ, nǎ mi ká na kpewu bo ɔ́ nǔ ná ɔ́ ? ¹³ Me ɔ́bǔ má yí séxwé kpón ze nye Gbetóvi ɔ ɔ́eé je tê zón séxwé ɔ wú ge. ¹⁴ Ɖi ɔ́eé na Mɔyízi só gan vɛ bló dan ná, lobo só ɛ dó aga ɔ́ gbětoto m̄ ɔ́ ɔ, mǎ wê è ɔ́ na só nye Gbetóvi ɔ lɔsú dó aga ɔ́ ɔ né. ¹⁵ Né ɔ, me ɔ́bǔ ɔ́eé na ɔ́ nǔ ná un ɔ na m̄ gbe mavɔ-mavɔ ɔ. ¹⁶ Ɖó, Mawu yí wǎn na gbetó lé sɔ

mă, bo só vř útɔn ɔokpónô gee ɔ jó. Né ɔ, me ɔěbũ ɔeé na ɔî nũ n'ε ɔ má na ɔɔn ge ; amă e na mô gbe mavɔ-mavɔ ɔ. ¹⁷ Mawu má sé Vř útɔn ɔó gbe ɔ mē ná e na wá ɔó hwe ná gbetó lé ge. Amă, e sé ε ɔó, ná e na wă hwlěɔ é gán wê. ¹⁸ Me ɔeé ɔî nũ ná Vř ɔ ɔ, Mawu má na ɔó hwe n'ε ge. Me ɔeé má ka ɔî nũ n'ε ge ɔ, Mawu ko ɔó hwe ná me né ɔ xóxó. ɔó, e má ɔî nũ ná Vřɔokpónô Mawu tɔn ɔ ge. ¹⁹ Nũ ɔeé ka zón bo è na ɔó hwe ná me ɔ wê nyí ɔô : wěziza ɔ wá gbe ɔ mē, bo gbetó lé yí wăɔ ná zĩflu hú wěziza ɔ ; ɔó nũ nyananyána wíwa étɔn lé wútú. ²⁰ ɔó, me ɔěbũ ɔeé nɔ wâ nũ nyananyána ɔ nɔ gbé wăɔ ná wěziza. É nɔ hɔn ná wěziza ; ɔó, nũ nyananyána wíwa étɔn lé na tá wá je wěxô wútú. ²¹ Amă, me ɔeé nɔ wâ nũ bo e nɔ sɔgbe xé nũgbó ɔ lé nɔ wá wěziza núu, ná me lé na mô agbawungba ɔô nũwiwa étɔn lé nɔ sɔgbe xé joɔo Mawu tɔn. »

**Jăan Yehwesinlenametó ɔ ɔô Jezu xó ná ahwanvũ
útɔn lé**

²² Né ɔ godó ɔ, Jezu kpó Ahwanvũ útɔn lé kpó wá yî Judê kân mê. E nê flén xé é ná azǎn dɛ́, bo nɔ dɔ yehwesin lê ná mɛ lé ɔ. ²³ Jǎan ú ɔ ka dɔ yehwesin lê ná mɛ lé dɔ Ayinónu ɔ, dɔ tô dɛ́é nɔ nyí Salimu ɔ kpá ; dɔ, sîn sũ dɔ flén. Mɛ lé nɔ yî i de, bɔ e nɔ lê yehwesin ná é. ²⁴ Đó, è má ko wlé Jǎan dɔ gankpá mê hwenénu gɛ.

²⁵ Jǎan sîn ahwanvũ dɛ́lé kpó Jwifu dɛ́ kpó ka wá dɔ nũ dɔn dɔ awũslasla wú ɔ. ²⁶ É wá yî mê Jǎan, bo dɔ n'ɛ dɔ : « Měsî, mɛ dɛ́é kpó hi kpó nê Judɛɛn tô ɔ godó dǎn wáyî bɔ a dɛ́ kúnnúu n'ɛ ɔ, ú lɔsú dɔ yehwesin lê ná mɛ lé ɔ ; bɔ mɛ bí nɔ yî i de. » ²⁷ Jǎan yí gbe ná é bo dɔ : « Mɛdɛ́ ka na kpewu dɔ nũdɛ́ bɔ má na nyí dɔ Mawu wê ná ɛ gɛ ? ²⁸ Mi lɔsú mi hen ɔ, mi na dɛ́ kúnnúu ná un dɔ un ko dɔ wáyî dɔ : "Má nyí nye wê nyí Mɛsya ɔ gɛ. Amǎ, Mawu sé un dɔ, bɔ un je nukɔn n'ɛ bo wá wê." ²⁹ Asîsúnê tɔn wê asî nɔ nyí. Amǎ, asîsúnê sîn xóntɔn ɔ, akpá wê e nɔ nê n'ɛ ; bɔ ná e dɔ asîsúnê ɔ sîn gbe sê ɔ, e nɔ je awǎ.

Awǎjije né ɔ wê nyí ce, bo kpé gan. ³⁰ E je xé ḍô nyĩkɔ útɔn na ḍô aga yí ɔ, bɔ ce ɔ na ḍo bú ɔ. »

Jezu wê nyí me ḍeé wá zón j̣ixwé ɔ

³¹ « Me ḍeé wá zón j̣ixwé ɔ hú gǎn me bĩ. Me ḍeé ka ḍô ayĩgba ɔ ji ɔ, ayĩgba ji tɔn wê e nyí, bo nɔ ḍô xó dó ayĩgba ji sín nũ lé wú. Me ḍeé wá zón j̣ixwé ɔ [hú gǎn me bĩ]^N, ³² nũ ḍeé e m̄ lé, kpó nũ ḍeé e sê lé kpó sín kúnnúu wê e ḍo ḍê ɔ ; bɔ me ḍěbũ má ka ḍo nũ ḍi ná kúnnuḍídé útɔn ge. ³³ Me ḍeé ka yí kúnnuḍídé útɔn ɔ ḍo ḍêxle ḍô nũgbó wê nyí xó ḍeé Mawu ḍô ɔ. ³⁴ Me ḍeé Mawu sé dó ɔ, Mawu sín xó lé wê e nɔ ḍô. Đó, Mawu má nɔ ḍó jlě ná Ye útɔn ḍeé e nɔ ná ε ɔ ge. ³⁵ Tó ɔ yí wǎn ná Vĩ ɔ, bo ná ε acê dó nũ bĩ ji. ³⁶ Me ḍeé ḍi nũ ná Vĩ ɔ na m̄ gbe mavɔ-mavɔ. Me ḍeé má ka ḍi nũ n'ε ge ɔ má na m̄ gbe mavɔ-mavɔ ge ; amǎ, xômesin Mawu tɔn na ḍô j̣ĩ útɔn. »

^N**3.31** Xógbe xé lé má ḍô Mawuxówěmáa nukɔntɔn ḍeé è wláan kpó alɔ kpó lé s̄usu m̄ ge.

4

Jezu ḍô xó xé nyɔ̀n̄u Samalinu ḍé

¹ Jezu^N wá nyó ε ḍô Falizyɛn lé sê ḍô mí ḍo ahwanvũ mô hú Jăan ɔ, bo le ḍô yehwesin lê ná me hú Jăan ɔ. ² Đô nũgbó m̄ê ɔ, e má nyí Jezu lɔsú wê ḍo yehwesin lê ná me lé ge ; am̄đ, ahwanvũ útɔn lé wê ḍo yehwesin lê ná me lé ɔ. ³ Né ɔ wê zón, bɔ Jezu tón zón Judê kân m̄ê, bo le k̄ô ḍídó Galilê kân m̄ê. ⁴ Samalî kân m̄ê wê e ka ḍó na gbɔn, có bo na yî Galilê. ⁵ Đeé e ka ḍó yî ɔ, e wă je Samalî sín tôxo ḍé m̄ê. Sicaa wê tôxo né ɔ nɔ nyí, bo má d̄ɛɛn ḍó gle d̄eé Jakóbu ná v̄i útɔn Jozéfu ɔ ge. ⁶ Flén wê Jakóbu kun s̄étô útɔn ḍó. Jezu je flén ḍô hweyivó m̄ê gan wě-awe m̄ê m̄đ ; nũ c̄ik̄ô n'ε ḍó ali d̄eé e zɔn ɔ wútú, bɔ e flên aȳi ḍô s̄étô ɔ k̄n m̄đ kpowun. ⁷ Nyɔ̀n̄u Samalinu ḍé wá s̄in dun gbe, bɔ Jezu ḍô n'ε ḍô : « Kênklên bo ná

^N4.1 Mi na mô "Aklun̄ô" ḍô Mawuxówěm̄áa nukɔntɔn d̄eé è wláan kpó alɔ kpó d̄élé m̄ê.

un sîn kpéde ná ma nû. » ⁸ Ahwanvũ útɔn lé ka yí nũdũdũ xô gbe dô tôxo ɔ mê hwenénu. ⁹ Nyɔnũ Samalinu ɔ yí gbe n'ε bo dô : « Nă hi me deé nyí Jwifu ɔ na byɔ sîn nye Samalinu dó ? » Nyɔnũ ɔ dô mǎ ; dó, Jwifu lé má nɔ jódó na dó kâncica de xé Samalinu lé ge. ¹⁰ Jezu yí gbe n'ε bo dô : « Ná a ko nyó nũ deé Mawu nɔ ná me ɔ nyí, bo nyó me deé byɔ we sîn ɔ nyí wê ɔ, hi wê na ko byɔ ε sîn je nukɔn, bɔ e na ko ná we sîn deé nɔ na gbe me ɔ. » ¹¹ Nyɔnũ ɔ yí xó bo dô ná Jezu dô : « Meɔaxó, a má hen tóká lɔsú bo na dun sîn ná ge, bɔ tɔ ɔ ka le yí do. Fí te a ka na hen sîn né ɔ deé nɔ na gbe me ɔ zón lo ? ¹² Tógbó mĩtɔn Jakóbu wê kun sétô xé ɔ ná mĩ. Ú lɔsú gbetó nũ sétô xé ɔ sín sîn, bɔ vĩ útɔn lé kpó kânlín útɔn lé kpó lɔsú nũ. A hú gǎn Jakóbu wê a dó dô a ? »

¹³ Jezu yí gbe n'ε bo dô : « Me dĕbũ deé na nũ sîn xé ɔ ɔ, sînnugbla na le hu i. ¹⁴ Me deé ka na nũ sîn deé nye ɔ un na ná ε ɔ, sînnugbla má só na hu i gbedé ge. Đó, sîn deé un na ná me ɔ ɔ, e na huzú tɔjɔtên dô me

o mē ; bo tōjtēn né o na no ná gbe mavo-mavo. »

¹⁵ Nyōnū o dō ná Jezu dō : « Medaxó, ná un sîn né o. Né o, sînnugbla má só na le hu un ba ge, bo un má só na no le wá dun sîn dō fí ge. » ¹⁶ Jezu ka le yí xó bo dō n'ε dō : « Yí yló asú tōwe, ná mi wá fí. » ¹⁷ Nyōnū o yí gbe n'ε bo dō : « Un má dó asú ge. » Bo Jezu dō n'ε dō : « Nūgbó wê a dō bo dō mí má dó asú ge. ¹⁸ Đó, a ko dā asú atōon wáyî ; bo me deé kpó hi kpó dō kpó diin o lósú má nyí asú tōwe ge. Hūn, nūgbó wê nyí xó né deé a dō o. » ¹⁹ Bo Nyōnū o dō ná Jezu dō : « Medaxó, un mô diin dō gbeyidōtō Mawu tōn wê a nyí. ²⁰ Mĩ me Samalinu lé o, tógbó mĩtōn lé sên Mawu dō só xé o ji ; bo mi me Jwifu lé o, mi ka no dō fi deé è dō na sên Mawu tê o wê nyí Jeluzalému. » ²¹ Jezu yí gbe n'ε bo dō : « Nyōnū, dī nū ná xó ce. Hwe o nu na wá sū, bo e má só na le nyí só xé o ji, alǒ Jeluzalému wê mi na no sên Tó o tê ge. ²² Mi me Samalinu lé o, mi má nyó nū deé mi dō sên o nyí ge. Mĩ me Jwifu lé o, mĩ nyó nū deé mĩ dō sên o nyí. Đó,

mĩ me Jwifu lé de wê hwlěngán ɔ zón. ²³ Hwe ɔ nu na wá sũ, e ka ko sũ wê, bo mawusêntó nũgbó nũgbó lé na sên Tó ɔ gbɔn Ye Mawu tɔn sín alɔɔ mê, bo na sên ε dô nũgbó mê. Đó, mawusêntó mǎwunkɔtɔn lé wê Tó ɔ dɔ dín ɔ. ²⁴ Ye wê Mawu nyí, bo me deé dɔ sên ε lé dɔ na sên ε gbɔn Ye útɔn sín alɔɔ mê, bo na sên ε dô nũgbó mê. » ²⁵ Nyɔnú ɔ dô ná Jezu dô : « Un nyó ε dô Mesya ɔ, me deé è nɔ yló dô Klisu ɔ dɔ na wá. Bo ná e wá wá ɔ, e na tún nũ bí mê ná mĩ. »

²⁶ Jezu yí gbe n'ε bo dô : « Nye me deé dɔ xó dô ná we ɔ wê nyí Mesya ɔ. »

²⁷ Xó ɔ wê é dɔ dô ɔ, bo Jezu sín ahwanvũ lé le kô wá. Deé é mǎ bo Jezu dɔ xó dô xé nyɔnú ɔ, e kpaca é. Amǎ, é me dǎ má ka kânbyɔ dô : « Nũ te a dɔ kânbyɔ ε ɔ ? » Alǎ : « Xó te a dɔ dô xé ε ɔ ? » γε.

²⁸ Nyɔnú ɔ jó t̄yizén útɔn dó, bo yí t̄oxo ɔ mê, bo dô ná me lé dô : ²⁹ « Mi wǎ kpón ! Nya dé die dô nũ deé un wǎ lé bí ná un ! Mesya ɔ wê e na ko nyí a e ? »

³⁰ Deé me lé sê mǎ ɔ, é tón zón t̄oxo ɔ mê, bo wá Jezu

de. ³¹ Hwenénu wê ahwanvũ lé je kênklên dó ná Jezu ji bo ḍô : « Měsî, bo ka ḍû nũ o ! » ³² Bɔ Jezu yí gbe ná é bo ḍô : « Nũḍûḍû ḍeé mi má nyó ε γε ɔ wê un ḍó, bo na ḍû. » ³³ Ḍeé ahwanvũ lé sê mǎ ɔ, é je ikânbyɔ ḍô éḍé lé m̄ê ji ḍô : « Alǎ m̄eḍé ko hen nũḍûḍû wá n'ε wê a ? » ³⁴ Jezu ka ḍô na é ḍô : « Nũḍûḍû ce wê nyí ḍô ma wâ m̄ε ḍeé sé un dó ɔ sín joɔo, bo wâ azǎ ḍeé e zón un ɔ yî fó. ³⁵ Mi nɔ ḍô : "E le kpô s̄un εne mǎ, bɔ è na yaa ajinukún." Amǎ nye ɔ, ma ḍô ná mi : mi kpón gle lé ganji, ajinukún lé ko bya, bo ko su iyaa. ³⁶ Ajinukún-yató nɔ yí azǎkwá útɔn ; bo nɔ kplé ajinukún lé ḍó ayí na gbe mavɔ-mavɔ ɔ. Né ɔ, ajinukúndotó ɔ kpó ajinukún-yató ɔ kpó bí nɔ je awǎ ḍó kpó. ³⁷ Ḍó, nũgbó wê nyí lõ xé ɔ : "M̄ε ḍěvǔ nɔ dó nũ, bɔ m̄ε ḍěvǔ nɔ yaa." ³⁸ Un sé mi dó, ná mi na yî yaa ajinukún ḍô gle ḍeé m̄ê mi má ji ya bo wâ azǎ ḍě tê γε ɔ. M̄ε ḍěvǔ lé wê ji ya bo wâ azǎ ḍô gle ɔ m̄ê, bɔ milé ɔ, mi wǎ ḍô azǎ ḍeé é wâ ɔ sín ale ḍû ɔ. »

³⁹ Samalinu ɔ́eé ɔ́ô tôxo né ɔ́ mē lé sūsú ɔ́î nǔ ná Jezú ɔ́ó xó ɔ́eé nyɔ́nǔ ɔ́ ɔ́ô ɔ́ wútú. Ɖó, Nyɔ́nǔ ɔ́ ɔ́e kúnǔú bo ɔ́ô : « E ɔ́ô nǔ ɔ́eé un wā lé bǐ ná un. »

⁴⁰ Né ɔ́ wútú wē ɔ́eé Samalinu lé wá Jezú de ɔ́, é ɔ́ô n'ε ɔ́ô né kēnklēn bo nō mí de ; bɔ́ Jezú nō é de na azǎn atōn. ⁴¹ Mε ɔ́ěvǔ lé le sū tawun bo ɔ́î nǔ ná Jezú, ɔ́ó xó ɔ́eé ú lǔsú ɔ́ô na é lé wútú. ⁴² É ɔ́ô ná nyɔ́nǔ ɔ́ ɔ́ô : « E má sǔ nyí xó ɔ́eé a ɔ́ô ná mǐ ɔ́ wútú wē mǐ ɔ́î nǔ n'ε ge. Amǎ, e ɔ́ô xó, bɔ́ mǐ sē kpó tó mǐtɔ́n kpó, bo nyó ε ɔ́ɔ́ ú wē nyí hwlěngántó gbe ɔ́ tɔ́n nǔgbó. »

Jezú gbɔ́ azɔ́n ná axó súzǔwató ɔ́axó ɔ́e sín vǐ súnnǔ

⁴³ Ɖeé Jezú bló azǎn atōn ɔ́ô Samalǐ ɔ́, e tón zón flén, bo yí Galilê. ⁴⁴ Ɖó, ú lǔsú ko ɔ́ô wáyí ɔ́ô gbeyiɔ́tǔ Mǎwu tɔ́n ɔ́, mεɔ́é má nɔ́ ɔ́ó wi táa n'ε ɔ́ô tō útɔ́n lǔsú mē ge. ⁴⁵ Ɖeé Jezú wá Galilê ɔ́, Galilenu lé yí jǔnǔ útɔ́n ganji. Ɖó, é mō nǔ ɔ́eé Jezú wā ɔ́ô Jeluzalému ɔ́ô Xíxláɔ́oxwē ɔ́ hwenu lé bǐ. Ɖó, é lǔsú

yî Xíxláđóxwê ɔ tēnme.*

⁴⁶ Jezu le le kô wá Kana dô Galilê, dô fi deé e só sîn huzú vĕen na tē ɔ. Nya axósúzŏwató đaxó dé ka dô tōxo Kapenawumu tōn mē, bɔ vĭ útōn súnnû đo azon je ɔ.* ⁴⁷ Đeé nya ɔ sê dô Jezu wá zón Judê bo dô Galilê ɔ, e só nŭ bo yî i de. E dô n'ε dô vĭ mítōn đo na kú ɔ, né kēnklēn bo wá yî gbɔ azon n'ε dô Kapenawumu. ⁴⁸ Jezu dô ná nya ɔ dô : « Ná mi má ko mō nŭjléjlé kpó nŭkpacame lé kpó ge ɔ, hŭn mi má na đĭ nŭ gbedé ge ? » ⁴⁹ Nya axósúzŏwató ɔ ka dô n'ε bo dô : « Međaxó, đĭblă bo wá yî kpón vĭ ce ná un ; e má nyí mŏ ge ɔ, e na kú. » ⁵⁰ Jezu dô n'ε dô : « Le kô yî xwégbe, vĭ tōwe dô gbε. » Nya ɔ đĭ nŭ na xó deé Jezu dô n'ε ɔ, bo đídó xwégbe. ⁵¹ Nya ɔ dô ali ji bo jaa xwégbe, bɔ mesentó útōn lé yî kpé e, bo dô n'ε dô : « Vĭ tōwe đo gbε. » ⁵² E kânbyɔ mesentó lé dô gan te mē wē azon ɔ kpóntē na vĭ ɔ ja. Bɔ é yĭ gbe n'ε bo dô

* 4.45 Jăan 2.23

* 4.46 Jăan 2.1-11

: « Sɔ́ hweyivɔ́ mē gan ɔkpó mē mǎ wē avivɔ́ ɔ́ hɔ́n n'ε. »⁵³ Vítɔ́ ɔ́ wá mē ɔ́ hwenénu pεε wē Jezu ɔ́ : « Vĩ tɔ́we ɔ́ gbe. » Bɔ́ nya ɔ́ kpó xwédo útɔ́n bí kpó ɔ́ nǎ na Jezu.⁵⁴ Nǎ awego ɔ́ ɔ́ Jezu jlé ɔ́ n'ε. Ɖéé e le kô zón Judê bo wá Galilê ɔ́ wē e jlé né ú ɔ́.

5

Jezu gbɔ́ azɔ́n ná kplibɔ́nê ɔ́ ɔ́ Betizatá sín awǔlêṭê ɔ́ tó

¹ Né ɔ́ godó ɔ́, Jwifu lé ɔ́ xwē étɔ́n ɔ́kpó ɔ́ ɔ́, bo Jezu yí Jeluzalému. ² Awǔlêṭê ɔ́kpó ɔ́ Jeluzalému flén, bo sêkpó lěngbó lé sín hɔ́ntogbóó ɔ́. È nɔ́ yló awǔlêṭê né ɔ́ ɔ́ Eblegbe mē ɔ́ Betizatá. È gbá azavaa atóón ɔ́lé lílé dó awǔlêṭê ɔ́. ³ Azinzɔ́nno maxa-maxa ɔ́ ɔ́ ayímlómló ɔ́ azavaa né lé sá : nukúntɔ́nnê lé, sékúnê lé, kpó kplibɔ́nê lé kpó bí ɔ́ flén. [É ɔ́ flén, bo ɔ́ tē kpón ɔ́ sín ɔ́ na dán awǔ. ⁴ Ɖó, Wensagun Mawu tɔ́n ɔ́kpó nɔ́ je tē wǎ awǔlêṭê ɔ́ mē hwe ɔ́lé nu, bo nɔ́ xô sín ɔ́. Ná e xô sín ɔ́ mǎ ɔ́,

azinzɔnnɔ ɔɛ́e byɔ awŭlêṭô ɔ mê je nukɔn ɔ sín azon
nɔ gbɔ. E na bo ɔo azon ɔɛ́bŭ je ɔ, e nɔ gbɔ n'ɛ.]^N

⁵ Nya azinzɔnnɔ ɔɛ́e ka ɔô flén, bo ɔo azon je zón xwê
gban-atóón nukún-atôn ɔie ɔ. ⁶ Jezu mô nya ɔ ɔô
ayímlómló ɔô flén ; bɔ ɔɛ́e e nyó ɛ ɔô e ɔô azon je
diin ɔ e ko dɛɛn ɔ, e ɔô n'ɛ ɔô : « A jóɔó ɔô azon tɔwe
n'ɛ gbɔ a ? » ⁷ Azinzɔnnɔ ɔ ka yí gbe n'ɛ bo ɔô : «
Mɛɔaxó, un má ɔó mɛɔé bɔ hwenu ɔɛ́e sín ɔ nɔ dán
awŭ dó ɔ, e na zé un dó awŭlêṭô ɔ mê né. Hwenu ɔɛ́e
un nɔ ɔo hlŋnhlón dó bo na byɔ awŭlêṭô ɔ mê ɔ, mɛ
ɔɛ́vô nɔ byɔ ɛ mê je nukɔn ná un. » ⁸ Jezu ka ɔô n'ɛ
ɔô : « Ci tê, só zan tɔwe bo ɔî zɔnlin ! » ⁹ Bɔ haɔokpó
ɔ, nya ɔ sín azon gbɔ, bɔ e só zan úton, bo je zɔnlin
ɔî ji. Gbɔjezán Jwifu lé ton gbe wê ka nyí gbe né gbe.
¹⁰ Né ɔ wê zón bɔ Jwifugán lé ɔô ná nya ɔɛ́e sín azon
gbɔ ɔ ɔô : « Gbɔjezán gbe wê nyí égbé, a má ɔó acê
bo na só zan tɔwe gɛ. » ¹¹ Nya ɔ yí gbe ná é bo ɔô : «

^N**5.4** Xógbe xé lé má ɔô Mawuxówěmáa nukɔnton
ɔɛ́e è wláan kpó alɔ kpó lé sŭsu mê gɛ.

Me ɔeé gbɔ azɔn ná un wê ɔ̂ ná un ɔ̂ nye ne só zan nyetɔn, bo ɔ̂ zɔnlin. » ¹² É kânbyɔ ε ɔ̂ : « Menú wê nyí me ɔeé ɔ̂ ná we ɔ̂ hi ne só zan tɔwe bo ɔ̂ zɔnlin ɔ ? » ¹³ Nya ɔeé sín azɔn gbɔ ɔ má ka m̃ nũ je me ɔeé gbɔ azɔn n'ε ɔ wú ge. Đó, Jezu tón zón ahwan ɔeé kplé ɔ̂ flén ɔ m̃. ¹⁴ E ka wă je hwe ɔ̂vǒ nu, bo Jezu wá kpé nya ɔeé e gbɔ azɔn na ɔ ɔ̂ s̃nsenxɔ m̃, bo ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Ɖeé azɔn tɔwe ko gbɔ diin ɔ, má só hu hwe ɔ̂ o ; e má nyí mǎ ge ɔ, nũ ɔeé nyána hú mǎ ɔ wê na jɔ dó jǐ we. » ¹⁵ Nya ɔ wá yí ɔ̂ ná Jwifugán lé ɔ̂ Jezu wê gbɔ azɔn ná mí. ¹⁶ Nũ né ɔ wê zón bo Jwifugán lé je Jezu sín gbě m̃ ; ɔ̂, e nɔ bló nũ né lé xá ɔ̂ gbɔjezán gbe. ¹⁷ Jezu ka yí gbe ná é bo ɔ̂ : « Atóe ɔ̂ azǎ wâ hwebǐnu ɔ, bo nye losú un ɔ̂ azǎ wâ ɔ. » ¹⁸ Xó né ɔ wútú wê Jwifugán lé le je Jezu sín gbě m̃ tawun, bo ɔ̂ dín na hu i ɔ. Má ka nyí s̃u ɔeé e ɔ̂ ná gbɔjezán ɔ kédé wútú wê ge ; amǎ, e nɔ le ɔ̂ Mawu wê nyí Tó mítɔn, bo nɔ só úđé ɔ̂ há ɔ̂kpó ɔ ji xé Mawu.

Acêkpíkpa Mawu-Ví ɔ tɔn

¹⁹ Jezu le yí xó bo ḍô : « Eɛn, ma ḍô nũgbó ná mi : Nye Vĩ ɔ má nɔ kpewu bo nɔ wâ nũḍé ḍô nyĩkɔ ce lɔsú m̄e ge. Nũ ḍeé un m̄o bɔ Atóe wâ ɔ ján wê un nɔ wâ. Nũ ḍěbũ ḍeé Atóe wâ ɔ, nũ ɔ wê nye Vĩ ɔ lɔsú nɔ wâ. ²⁰ Đó, Atóe yí wǎn ná nye Vĩ ɔ, bo nɔ só nũ ḍeé ú lɔsú nɔ wâ lé bĩ xle un ; e ka na le só nũwíwa ḍeé hú gǎn xé lé ɔ xle un, ná e na nɔ kpaca mi. ²¹ Đó, ḍi ḍeé na Atóe nɔ f̄n m̄ekúkú lé, bo nɔ ná é gbɛ ḍó ɔ ɔ, m̄ wê nye Vĩ ɔ lɔsú nɔ ná gbɛ m̄e ḍeé jóḍó un lé ḍó ɔ né. ²² Atóe má nɔ ḍô hwe xé m̄eḍé ge. Am̄, e só hweḍiḍô ɔ bĩ ḍó nye Vĩ ɔ sín alɔ m̄e. ²³ Né ɔ, m̄e bĩ na wlé yěyĩ ná nye Vĩ ɔ, ḍi ḍeé é nɔ wlé yěyĩ ná Atóe ḍó ɔ xá. M̄e ḍeé má ka wlé yěyĩ ná nye Vĩ ɔ ge ɔ, e má wlé yěyĩ ná Atóe ḍeé sé un ḍó ɔ lɔsú ge. ²⁴ Eɛn, ma ḍô nũgbó ná mi : Ná m̄eḍé ḍó tó xó ce, bo ḍi nũ ná Atóe ḍeé sé un ḍó ɔ ɔ, m̄e ɔ ko m̄o gbɛ mavɔ-mavɔ. È má só na ḍô hwe n'ɛ ge ; ḍó, e ko t̄n z̄n kú, bo wá gbɛ. ²⁵ Eɛn, ma ḍô nũgbó ná mi : hwe ɔ nu na wá sũ, e ka ko sũ

wê, bo mekúkú lé na sê nye Mawu-Ví ɔ sín gbe ; bo me ɔ́e na ɔ́o tó gbe ce lé na m̃ gbe. ²⁶ Ɖó, ɔ́i ɔ́e na Atóe ɔ́o acê bo nɔ ná gbe me ɔ́o ɔ, m̃ wê e ná acê nye Vĩ ɔ ɔ́o ɔ né, bo nye lɔsú un nɔ ná gbe me.

²⁷ Mawu ná un acê, bo un na ɔ́o hwe xé gbetó lé ; ɔ́o, Gbetóví wê un nyí. ²⁸ Xó xé lé né má kpaca mi o. Ɖó, hwe ɔ nu na wá s̃u, bo me ɔ́e ɔ́o yɔdóo m̃ lé na sê gbe ce, ²⁹ bo na tón zón yɔdóo étɔn lé m̃. Bo me ɔ́e wâ ɔagbɛ lé na fón zón kú, bo na m̃ gbe mavɔ-mavɔ yí. Am̃, me ɔ́e wâ ñ nyananyána lé na fón zón kú, bo è na ɔ́o hwe xé é.

Ñ ɔ́e xle ɔ́o Jezu nyí Mawu-Ví ɔ

³⁰ Nye ɔ, un má kpewu na wâ ñ ɔ́e ɔ́o nyĩkɔ ce lɔsú m̃ gɛ. Ɖó, Ñ ɔ́e Mawu ɔ́o ná un ɔ wê un nɔ xodo bo nɔ ɔ́o hwe ; bo hwɛɔ́iɔ́i ce nɔ sɔgbe. Ɖó, un má nɔ wâ jodo ce lɔsú gɛ ; me ɔ́e sé un ɔ́o sín jodo wê un nɔ wâ.

³¹ Ná nye lɔsú wê ɔo kúnúu ɔ́e ná nyɛɔ́e ɔ, h̃n kúnúuɔ́iɔ́e ce má nyí ñgbó gɛ. ³² Am̃, me ɔ́e wê

ḍo kúnńúu ḍê na un ɔ, bo un nyó ε ḍô nǔgbó wê nyí kúnńúu ḍeé e ḍo ḍê dó awǔye ɔ. ³³ Mi sé me dó Jǎan, bo Jǎan ḍê kúnńúu ná nǔgbó ɔ.* ³⁴ Nye ɔ, un má ḍó hudo ḍô gbetó ḍé ná ḍê kúnńúu ná un γε. Amǔ, un ḍo xó né ɔ ḍô ɔ, ná milé ɔ, mi na mǎ hwlěngán.

³⁵ Jǎan cí myɔgbén ḍeé è tá, bo e ná wěziza ɔ xá. E nyó nukún mitɔn mǎ, bo mi je awǎ ḍô wěziza útɔn nu ná hwenu kléwun ḍé. ³⁶ Amǔ nye ɔ, nǔ ḍěvǔ ḍo kúnńúu ḍê ná un ɔ, bo e hú gǎn kúnńúu ḍeé Jǎan ḍê ná un ɔ ; azǔ ḍeé Atóe só dó así ná un, bo un ḍó wǎ lé wê ḍo kúnńúu ḍê ná un ɔ, bo nɔ xle ḍô ú wê sé un dó nǔgbó. ³⁷ Atóe ḍeé sé un dó ɔ losú nɔ ḍê kúnńúu ná un. Mi má ka sê gbe útɔn kpón γε, mi má mǎ nukún útɔn mǎ kpón γε, ³⁸ mi má ka hen xó útɔn dó ayi mǎ γε* ; ḍó, mi má ḍî nǔ ná me ḍeé e sé dó ɔ γε. ³⁹ Mi nɔ ḍo Mawuxówěmáa ɔ mǎ gbéjé kpón ɔ ; ḍó, mi nɔ lín ḍô ú mǎ wê mí na mǎ gbe mavɔ-mavɔ tê.

***5.33** Jǎan 1.19-27

***5.38** Matíe 3.37 ; Maki 1.11 ; Lwiki 3.22

Mawuxó ɔ́eé è ka wláan lé ɔ, é ɔ́ê kúnńúu dó awűye.

⁴⁰ Cọ ɔ, mi má jóɔ́ó na wá dye, bo na m̃ gbe jɔ gbe ɔ yí ge.

⁴¹ Un má jóɔ́ó ɔ́ê gbetó lé né só un s̃u ge. ⁴² Đó, un nyó mi nỹi ; un nyó e ɔ́ê mi má yí w̃n ná Mawu ge.

⁴³ Atóe sín nỹkɔ m̃e w̃e un wá t̃e, bɔ mi má ka yí un ge. Ná me ɔ́eṽo ko wá ɔ́o nỹkɔ útɔn lɔsú m̃e ɔ, mi na yí i. ⁴⁴ Miɔ́e lé w̃e mi nɔ só s̃u, mi má nɔ dín na w̃a ñ, ná Mawu kéɔ́e na só mi s̃u ge. Ña mi ka na kpewu bo ɔ́i ñ ná un ɔ́o ? ⁴⁵ Mi má l̃n ɔ́ê nye w̃e na dó hwe mi ɔ́o Atóe nukɔn o. M̃oyizi ɔ́eé ji mi só nukúndíɔ́o mitɔn ɔ́o ɔ w̃e na dó hwe mi. ⁴⁶ Ná mi ko ɔ́i ñ ná M̃oyizi ñgbó w̃e ɔ, mi na ko ɔ́i ñ ná nye lɔsú. Đó, M̃oyizi ɔ́ê xó ce ɔ́o w̃emáa ɔ́eé e wláan lé m̃e. ⁴⁷ Ná mi má ka ɔ́i ñ ná ñ ɔ́eé e wláan lé ge ɔ, ña mi na kpewu bo ɔ́i ñ ná xó ce lé ɔ́o ? »

6

Jezu ná ñɔ́úɔ́ú gbetó maxa-maxa ɔ́e

(Matíe 14.13-21 ; Maki 6.30-44 ; Lwiki 9.10-17)

¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu dó asá Galilê sín t̄ô ɔeé è nɔ ɛ yló ɔ̄ Tibelyadi sín t̄ô ɔ, bo yî je agě ɔ̄ ɔ ji d̄n.

² Gbetó maxa-maxa ɔ̄é xodo e ; ɔ̄ó, me lé m̄ô n̄ú ɔ̄eé e ɔ̄o jlé bo ɔ̄o azon gbɔ ná azinzɔnnɔ lé ɔ. ³ Jezu xé só ji, bo flén ayí ɔ̄ô flén, ú kpó ahwanv̄ú útɔn lé kpó.

⁴ Xíxláɔ̄óxwê ɔ̄eé nyí Jwifu lé sín xwê ɔ ka ko s̄ekpó.

⁵ Jezu zé táa, bo m̄ô bɔ gbetó maxa-maxa ɔ̄é jaa ɛ de,

lobo k̄anbyɔ Filipu ɔ̄ô : « Fí te m̄í na m̄ô n̄úɔ̄úɔ̄ú t̄e

bo x̄ô, bɔ éme bí na ɔ̄ú ? » ⁶ E k̄an m̄ɔ byɔ, bo na dó

Filipu kpón wê ; ɔ̄ó, Jezu ko nyó n̄ú ɔ̄eé w̄a gbe ú

lɔsú jaa ɔ nyí. ⁷ Filipu yí gbe n'ɛ bo ɔ̄ô : « È na bo x̄ô

w̄x̄úx̄ú akwágan af̄ɔ̄é (200) nu ɔ, e má na kpé

káká bɔ me ɔ̄okpó ɔ̄okpó na m̄ɔ kpéɔe kpéɔe lɔsú ge.

» ⁸ Jezu sín ahwanv̄ú ɔ̄ěv̄ɔ ɔ̄eé nɔ nyí Andlê, bo nyí

Sim̄ô Piyee sín nɔv̄í ɔ ɔ̄ô ná Jezu ɔ̄ô : ⁹ « Nyaví ɔ̄é ɔ̄ô

fi, bo hen w̄x̄úx̄ú atón kpó hwev̄í awe kpó. Fí te e

ka na je ná me kpánnakpáanna né lé ? » ¹⁰ Jezu ka ɔ̄ô

ná ahwanv̄ú útɔn lé ɔ̄ô : « Mi ɔ̄ô ná me lé bí ɔ̄ô é né

flên ayĩ. Gbě sũ dũ fi ɔ, bo me lé flên ayĩ. Sũnnũ deé dũ éme lé yĩ dęgba dũkpó afũ tón (5.000) mǎ. »

¹¹ Jezu só wǎxúxú lé, bo dó kpé ná Mawu, lobo zón bo è má ná me deé flên ayĩ dũ flén lé. E le bló nũ dũkpó ɔ kpó hwewĩ lé kpó, bo me bĩ yĩ deé e jódó é dó ɔ. ¹² Deé me lé dũ nũ bo xũ gó é ɔ, Jezu dũ ná ahwanvũ útɔn lé dũ : « Mí cán deé kpô lé ; ná dę né má yĩ gbě o. » ¹³ Ahwanvũ lé cán wǎxúxú deé kpô bo tón zón wǎxúxú atón lé mē hwenu deé me lé dũ nũ vɔ ɔ, bo xāsun wě-awe gó. ¹⁴ Deé me lé mō nũ né ɔ deé Jezu jlé ɔ, é dũ : « Nya xé ɔ wē nyí Gbeyidũtó Mawu tɔn deé dó na wá gbɛ ɔ mē ɔ nũgbó. » ¹⁵ Amǎ, deé Jezu mō dũ é na wá wlé mí gǎnnugǎnúu, bo na só mí axósú ɔ, e tón zón flén, bo le yĩ só ji ú dũkpónũ.

Jezu dũ zɔnlin gbɔn axũ ji

(Matie 14.22-33 ; Maki 6.45-52)

¹⁶ Deé gbadanu wá sũ ɔ, Jezu sín ahwanvũ lé wá yĩ Galilê sín tũ ɔ tó. ¹⁷ É byɔ tũjihún deé mē, bo tun táa Kapenawumu, dũ agě dę ɔ ji dũn. Zǎn ko kú, bo Jezu

má ko bɔdó é wú ge. ¹⁸ Jehón ɔaxó ɔé ka ɔo nyî ɔ, bɔ tɔ ɔ ɔo xô kpó adăn kpó ɔ. ¹⁹ Hwenu ɔéé ahwanvũ Jezu tɔn lé ɔô tɔjihún ɔ kún ɔ, bo bló kilometlu atóón alǒ ayizěn mǎ ɔ, é mɔ Jezu bɔ e ɔo zɔnlin ɔî gbɔn tɔ ɔ ji ɔ, bo ko sêkpó tɔjihún ɔ, bɔ bũ je é ji. ²⁰ Jezu ka ɔô ná é ɔô : « Nye wê, mi ma ɔî bũ o ! » ²¹ Ahwanvũ lé jóɔó na zé e dó tɔjihún ɔ mɔ ; bɔ haɔokpó ɔ, hũn ɔ yî glí dó tɔ ɔ tó, ɔô fí ɔéé é xwê ɔ.

Me lé dín Jezu kpón

²² Ayĩhóngbe útɔn ɔ, ahwan ɔéé cí agě ɔě ɔ ji ɔô tɔ ɔ godó dǎn ɔ má mɔ Jezu ge. É ka wá flín ɔô tɔjihún ɔokpó gee wê ɔô flén, bɔ Jezu sín ahwanvũ lé só bo ɔídó, Jezu má ka byɔ hũn ɔ mɔ xé é ge ; ahwanvũ lé kéɔé wê yî. ²³ Amǎ, tɔjihún ɔélé zón Tibelyadi bo wá, bo sêkpó fí ɔéé Aklunô só wǎxúxú, bo dó kpé ná Mawu bɔ é ɔû tê ɔ. ²⁴ ɔéé ahwan ɔ mɔ ɔô Jezu kpó ahwanvũ útɔn lé kpó má ɔô flén ge ɔ, é byɔ tɔjihún né lé mɔ, bo ɔídó Kapenawumu, bo na yî dín Jezu kpón.

Jezu wê nyí wǎxúxú ðeé nɔ ná gbe me ɔ

²⁵ ðeé mé lé wá yí m̄ Jezu ðô agě ðě ɔ ji d̄n ɔ, é kânbyɔ ε ðô : « Měsî, hwetenu a ka wá ðě ? » ²⁶ Jezu yí gbe ná é bo ðô : « Eɛn, ma ðô nǔgbó ná mi : E má nyí nǔ ðeé un jlé bɔ mi m̄ lé wútú wê mi ðo dín un kpón ge. Amǎ, wǎxúxú ðeé mi ðû bo go x̄ ɔ wê zón bɔ mi ðo dín un kpón ɔ. ²⁷ Mi má nɔ je tágba ðó nǔðûðû ðeé nɔ gblé ɔ wútú o. Amǎ, mi nɔ je tágba ðó nǔðûðû ðeé nɔ n̄ ayí káká sóyî gbe mavɔ-mavɔ ɔ wútú. Nǔðûðû né ɔ ɔ, nye Gbetóví ɔ wê na ná mi ; ðó, Mawu Tó ɔ ná un acê útɔn. » ²⁸ Me lé ka kânbyɔ Jezu ðô : « Nǎ mǐ na wâ ðó, bo na wâ azǎ ðeé Mawu nɔ jóðó lé ? » ²⁹ E yí gbe ná é bo ðô : « Nǔ ðeé Mawu jóðó ðô mi ne wâ ɔ wê nyí ðô mi ne ðî nǔ ná me ðeé e sé dó ɔ. » ³⁰ É le ðô n'e ðô : « Jlě nǔðé ná mǐ ; né ɔ, mǐ na ðî nǔ ðô Mawu wê sé we dó. Nǔ te wê a na bló ? ³¹ Tógbó m̄tɔn lé ðû mǎna ðô gbětɔtlo m̄, ðî ðeé è wláan dó Mawuxówěmáa ɔ m̄ ðó ɔ xá. ðó, è wláan bo ðô : "E ná é wǎxúxú ðeé zón séxwé ɔ, bɔ é ðû." »

³² Jezu ɖô ná é ɖô : « Eɛn, ma ɖô nǔgbó ná mi : e má nyí Mɔyízi wê ná wǎxúxú ɖeé zón séxwé ɔ mi ge ; amǎ, Atóe wê nɔ ná wǎxúxú jɔ wǎxúxú ɖeé zón séxwé ɔ mi. ³³ Ɖó, wǎxúxú ɖeé Mawu nɔ ná ɔ wê nyí me ɖeé je tê zón séxwé, bo wá ná gbe gbetó lé ɔ. »

³⁴ Me lé ka ɖô n'ε ɖô : « Meɖaxó, nɔ ná mǐ wǎxúxú né ɔ tēgbe. » ³⁵ Jezu ka le ɖô ná é ɖô : « Nye wê nyí wǎxúxú ɖeé nɔ ná gbe me ɔ. Me ɖeé wá dye ɔ, xôvé má só na hu i gbedé ge. Me ɖeé ka ɖî nǔ ná un ɔ, sînnugbla má só na hu i gbedé ge. ³⁶ Un ka ko ɖô ná mi, mi m̂ un có, mi má ɖî nǔ ná un ge. ³⁷ Me ɖeé Atóe ná un lé bí na wá dye. Me ɖeé ka wá dye ɔ, un má na gbé ε ge. ³⁸ Ɖó, un má je tê zón séxwé, bo na wâ joɖo ce lɔsú ge ; amǎ, me ɖeé sé un dó ɔ sín joɖo wâ gbé wê un wá. ³⁹ Me ɖeé sé un dó ɔ sín joɖo wê ka nyí ɖô un má ɖó na hen me ɖokpó gee lɔsú bú ɖô me ɖeé e só dó alɔ m̂ ná un lé m̂ ge ; amǎ, ná ma fón éme bí zón kú ɖô azǎn godô godô tɔn ɔ gbe.

⁴⁰ Atóe sín joɖo wê nyí ɖô me ɖěbǔ ɖeé m̂ nye Vĩ ɔ,

bo ḍi nũ ná un ɔ né m̄ gbe mavɔ-mavɔ, ná ma f̄n é z̄n kú d̄o az̄n god̄o god̄o t̄n ɔ gbe. » ⁴¹ Deé Jwifu lé s̄e xó né lé ɔ, é je nũ húnhún d̄o dó Jezu wú ji ; d̄o, e d̄o mí wê nyí w̄xúxú deé je t̄e z̄n séxwé ɔ. ⁴² É nɔ d̄o : « Má nyí Jezu, Jozéfu-ví ɔ né ge a ? Mĩ nyó tó út̄n kpó nɔ út̄n kpó nyí e ! Nă e ka na d̄o mí je t̄e z̄n séxwé ɔ d̄o ? » ⁴³ Jezu lé yí xó bo d̄o ná é d̄o : « Mi gbɔ nũ húnhún d̄o d̄o miqé lé m̄e ɔ ! ⁴⁴ Ná At̄e deé sé un dó ɔ má kpláan me d̄e wá ná un ge ɔ, me ɔ má na kpewu bo wá dye ge. Me deé ka wá dye ɔ, un na f̄n é z̄n kú d̄o az̄n god̄o god̄o t̄n ɔ gbe.

⁴⁵ Gbeyid̄ot̄o Mawu t̄n lé ko wláan bo d̄o : "*Mawu wê na kplón nũ me bí.*" Me d̄ebũ deé d̄o tó Tó ɔ, bo yí nũkplónme út̄n ɔ, me ɔ na wá dye. ⁴⁶ E má ka nyí d̄o medé m̄e Tó ɔ kpón wê ge ; me deé z̄n Mawu de ɔ kédé wê m̄e Tó ɔ. ⁴⁷ Eɛn, má d̄o nũgbó ná mi : me deé d̄i nũ ná un ɔ m̄e gbe mavɔ-mavɔ. ⁴⁸ Nye wê nyí w̄xúxú deé nɔ ná gbe me ɔ. ⁴⁹ Tógbó mit̄n lé d̄u m̄ana d̄o gb̄etotlo m̄e ; có ɔ, é kú. ⁵⁰ Am̄, w̄xúxú

ḑeé je tē zón séxwé ɔ nyí wǎxúxú ḑé, bɔ ná meḑé ḑû
ɔ, me ɔ má na kú ge. ⁵¹ Nye wê nyí wǎxúxú gbete
ḑeé je tē zón séxwé. Me ḑeé na ḑû wǎxúxú xé ɔ na nê
gbe káká sóyí. Wǎxúxú ḑeé un ka na ná ɔ, agbazaa
ce ḑeé un na só jó dó gbetó lé sín táme, ná é na mê
gbe ɔ wê. » ⁵² Ḑeé Jwifu lé sê mǎ ɔ, é je nǔ dɔn ḑô
éḑé lé mē ji tawun, bo nɔ ḑô : « Nǎ nya xé ɔ ka na
kpewu ná mǐ agbazaa útɔn bɔ mǐ na ḑû ḑó ? » ⁵³ Jezu
yí gbe ná é bo ḑô : « Eɛn, ma ḑô nǔgbó ná mi : Ná mi
má ḑû nye Gbetóví ɔ sín agbazaa, bo nu ahun ce ge
ɔ, mi má na mê gbe jɔ gbe ge. ⁵⁴ Me ḑeé ḑû agbazaa
ce, bo nê ahun ce ɔ, me ɔ mê gbe mavɔ-mavɔ, bɔ un
na fón ε zón kú ḑô azǎn godô godô tɔn ɔ gbe. ⁵⁵ Ḑó,
agbazaa ce ɔ, nǔḑûḑû títewungbe ɔ wê e nyí, bɔ
ahun ce nyí nǔnunu títewungbe ɔ. ⁵⁶ Me ḑeé ḑû
agbazaa ce bo nê ahun ce ɔ, me ḑô nye mē, bɔ nye
lɔsú un ḑô me ɔ mē. ⁵⁷ Até ḑeé sé un dó ɔ ḑô gbe, bɔ
nye lɔsú un ḑô gbe gbɔn acê útɔn mē. Mǎ ḑokpó ɔ,
me ḑeé na ḑû agbazaa ce ɔ na nê gbe gbɔn acê ce

mê. ⁵⁸ Wǎxúxú ɔ́eé je tē zón séxwé ɔ́ ɔ́ie ; e má cí ɔ́eé tógbó mitɔ́n lé ɔ́ú có bo ka kú ɔ́ xá ge. Me ɔ́eé na ɔ́ú wǎxúxú xé ɔ́ ɔ́, e na nê gbe káká sóyî. » ⁵⁹ Xó ɔ́eé Jezu ɔ́ê hwenu ɔ́eé e ɔ́o nǔ kplón me ɔ́ô tôkplégbasa Jwifu lé tɔ́n, ɔ́o Kapenawumu ɔ́ lé né.

Xó ɔ́eé nɔ́ ná me gbe mavɔ́-mavɔ́ lé

⁶⁰ ɔ́eé Jezu sín ahwanvǔ lé sê xó né lé ɔ́eé e ɔ́ê ɔ́, éme sǔsu je idê ji ɔ́ê : « Xó xé lé ka syén me ! Menú ka na kpewu bo yí gbé ná ? » ⁶¹ Jezu ka nyó e ɔ́ê ahwanvǔ mítɔ́n lé ɔ́o nǔ húnhún ɔ́ê ɔ́o xó ɔ́eé mí ɔ́ê ɔ́ wútú ɔ́, bo ɔ́ê ná é ɔ́ê : « Xó né lé nyí afêklénnú ná nǔɔ́iɔ́i mitɔ́n wê a ? » ⁶² Bɔ́ ná mi ka wá mê nye Gbetóvi ɔ́ bɔ́ un xwe séxwé fí ɔ́eé un tē ɔ́áyí ɔ́, nǔ te mi na ɔ́ê lo ? ⁶³ Ye Mawu tɔ́n wê nɔ́ ná gbe me ; gbetó kédé má kpé nǔ dé wú ge. Xó xé lé ɔ́eé un ɔ́ê ná mi ɔ́, Ye Mawu tɔ́n de wê é zón, bo nɔ́ ná me gbe. ⁶⁴ Me ɔ́élé ka ɔ́ô mi me, bo ma ɔ́i nǔ ge. »

Amǎ, Jezu ko nyó me ɔ́eé má ɔ́i nǔ n'e ge lé kpó me ɔ́eé na sâ e ɔ́ kpó nyí zón bibémê. ⁶⁵ Né ɔ́ wê zón bɔ́

Jezu le d̄ô ná é d̄ô : « Nũ ɔeé wútú un d̄ô ná mi d̄ô ná Até má d̄e ali ná m̄eɔé ge ɔ, me ɔ má na kpewu bo wá dye ge ɔ né. »

⁶⁶ Bé zón hwenénu ɔ, ahwanvũ Jezu t̄on lé s̄usu le k̄ô, bo má s̄o n̄o xodo e ge. ⁶⁷ Jezu k̄anbyɔ me w̄e-awe d̄élé d̄ô : « Mi l̄osú mi na ȳi a e ? » ⁶⁸ Simô Piyee ka ȳi gbe n'e bo d̄ô : « Aklunô, m̄enu de m̄i ka na ȳi ? Hi de w̄e è n̄o s̄e xó ɔeé n̄o ná gbe mavɔ-mavɔ me ɔ tê.*

⁶⁹ M̄ilé ɔ, m̄i d̄i nũ, bo nyó e d̄ô hi w̄e nyí me Mímé ɔeé Mawu sé dó ɔ. » ⁷⁰ Jezu d̄ô ná é d̄ô : « Ma nyí nye l̄osú w̄e cán mi me w̄e-awe lé a ? Có ɔ, me ɔokpó nyí awövi d̄ô mi m̄e. » ⁷¹ Juda, Simô Isikalyc̄ti-ví ɔ xó w̄e Jezu ɔo d̄ô ɔ. Đó, ú l̄osú d̄ô ahwanvũ w̄e-awe lé m̄e ; ú w̄e na wá s̄a Jezu.

7

Jezu sín n̄ov̄i lé má d̄i nũ n'e ge

¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu wá d̄ô tô ɔeé d̄ô Galilê k̄an m̄e

* **6.68** Matíe 16.16 ; Maki 8.29 ; Lwiki 9.20

lé mē gbɔn ɔ. E má ka jóđó na yî gbɔn Judê kân mē
 γε ; đó, Jwifugán lé đọ dín na hu i ɔ. ² Xwê đeé
 Jwifu lé nó đû, bɔ è nɔ yló đô azavaaxwê ɔ ka ko
 sêkpó. ³ Jezu sín nɔvĩ lé sêkpó ε, bo đô : « Tón zón fí
 bo yî Judê, né ɔ, ahwanvũ tɔwe lé lɔsú na mô azǎ
 đeé a đọ wâ lé. » ⁴ Đó, ná mēđé jóđó đô è né nyó mí
 nyî ɔ, e má nɔ wâ nũ đô nũ glɔ γε. Nũ đaxó đaxó wê
 a ka nó jlé, bo bló ná mē bĩ né nyó we nyî. ⁵ Đó, nɔvĩ
 útɔn lé lɔsú má đî nũ n'ε γε. ⁶ Jezu ka đô ná é đô : «
 Gan ce má ko xô γε ; amǎ mi lé ɔ, hwe lé bĩ nu wê
 nyó ná mi. ⁷ Gbetó lé má kpewu na gbě wǎn ná mi
 γε. Amǎ, é gbě wǎn ná nye ú ɔ ; đó, un nó đô azǎ đeé
 é nó wâ lé má nyo γε. ⁸ Mi lé ɔ, mi yî xwê ɔ tēnme ;
 nye ú ɔ ɔ, un má đọ yî [diin]^N γε ; đó, gan ce má ko
 xô γε. » ⁹ Đeé Jezu đô mǎ ɔ, e cí Galilê.

Jezu yî Azavaaxwê sín tēnme đô Jeluzalému

¹⁰ Đeé Jezu sín nɔvĩ lé yî xwê ɔ đû gbe vɔ ɔ, Jezu

^{N7.8} Xógbe xé ɔ má đô Mawuxówěmáa nukɔntɔn
 đeé è wláan kpó alɔ kpó đélé mē γε.

lɔsú bê bo yî xwê ɔ tɛnme, má lón bo međe m̄ ε γε.

¹¹ Jwifugán lé ka ɔo diin i ɔo xwê ɔ hwenu ɔ, bo no ɔo : « Fí tɛ nya né ka tɛ ? » ¹² Me lé no zé gbe dó do, bo no ɔo xó s̄usu ɔo ɔo Jezu wú ɔo ahwan ɔ m̄ ɔ.

Me ɔelé nó ɔo : « Gbetó ɔagbɛɛ wê nya ɔ ka nyí me ! » Me ɔěvö lé ka nó ɔo : « Mɛflutó wê nya né ɔ nyí. »

¹³ Am̄ međe má nó kpewu bo no ɔo Jezu xó agbawungba γε. Đó é ɔo b̄ ɔo ná Jwifugán lé ɔ. ¹⁴ É ɔo xwê ɔ ɔo ɔ, káká bo ko bló az̄n nab̄ ɔeé è no ɔo xwê ɔ ná ɔ vl̄ dó awe út̄n. Hwenénu wê Jezu yî s̄insɛnx̄ ɔ m̄, bo je n̄ kplón me lé ji. ¹⁵ Đeé e ɔo n̄ kplón me lé ɔo ɔo kpaca Jwifugán lé, bo é nó ɔo : « Nya xé ɔ má yí kplón ɔo s̄enkplónmetó ɔe de kpón né ! Bo n̄ e ka w̄ ɔo, bo nyó Mawuxó ɔ nyí ɔo m̄ ? »

¹⁶ Jezu ɔo ná é ɔo : « N̄ ɔeé un ɔo kplón me ɔ má zón nye lɔsú de γε ; am̄, Mawu ɔeé sé un dó ɔ de wê n̄kplónme ɔ zón. ¹⁷ Ná n̄kplónme xé ɔ, Mawu de wê e zón, alö ná nye lɔsú sín acê m̄ wê un ɔo xó ɔo dó ɔ, me ɔeé jóɔo na w̄ joɔo Mawu t̄n ɔ na nyó ε.

¹⁸ Me ɖeé ɖo xó ɖô dó acê útɔn lɔsú mê ɔ, úɖé wê e ɖo só sù ɔ. Amǎ, me ɖeé jóɖó na só me ɖeé sé ε dó ɔ sù ɔ, nǔgbó wê e nɔ ɖô. Me né ɔ sín xó ɖě má nɔ nyí ajan γε. ¹⁹ Mɔyízi ná mi sén ɔ a e ? Có ɔ, meɖé má ɖô mi me bo nó nyí sén ɔ γε. Diin ɔ, nǔ te wútú mi jóɖó na hu un ? » ²⁰ Me lé yí gbe n'ε bo ɖô : « Ye nyananyána ɖé wê ɖô ji tɔwe ; menú wê jóɖó na hu we ? » ²¹ Jezu ka yí gbe ná é bo ɖô : « Nǔji-awǔ ɖokpó ján wê un bló, bɔ e kpaca mi ɖó mǎ ! » ²² Mɔyízi wê hen adagbigbo sín sén ɔ wá ná mi, má ka nyí ú de wê sén ɔ zón γε, amǎ tógbó mǐtɔn lé de wê e zón. Có ɔ, gbɔjezan gbe lɔsú ɔ, mi nó gbo ada ná me. ²³ Mi na nyí Mɔyízi sén ɔ ján wê zón bɔ mi nɔ le gbo ada ná me gbɔjezan gbe a e ? Bɔ nǔ te wútú un ka gbɔ azon ná gbetó blěbúte ɖokpó gbɔjezan gbe, bɔ nǔ ce le vé mi wú ?* ²⁴ Mi má nɔ nê gbetó ji o ; amǎ, mi nɔ nê xó jí. »

Me lé nɔ kânbyɔ ɖô éɖé lê mê ɖô Jezu wê nyí

Mesya ɔ jaa

²⁵ Ná Jeluzalémunu dɛlé m̃ô Jezu ɔ, é nó d̃ô : « Nya d̃éé m̃e lé d̃o dín na hu ɔ né a e ? ²⁶ Ú né d̃o xó d̃ô agbawungba né, bɔ g̃ăn m̃ĩtɔn lé má d̃ô xó d̃é n'ε γε ! Alõ vlavo, g̃ăn m̃ĩtɔn lé na ko wá nyó ε d̃ô Mesya wê e nyí nũgbó wê a ? ²⁷ Mĩ nyó fí d̃éé nya xé ɔ zón ɔ nyî. Am̃, ná Mesya ɔ wá ɔ, m̃ed̃é má na nyó fí d̃éé e zón ɔ nyî γε. »

²⁸ Hwenu d̃éé Jezu d̃o nũ kplón m̃e d̃ô s̃ĩns̃enxɔ ɔ m̃ê ɔ, e só gbe yî jĩ bo d̃ô : « Mi nyó un nyî, bo lé nyó fí d̃éé un zón ɔ nyî. E d̃ô m̃ă có, e má nyí nye lɔsú s̃ín acê m̃ê wê un wá dó γε. Am̃, m̃e d̃éé wú è hen ɔ è na d̃êji dó ɔ wê sé un dó. M̃e né ɔ, mi má nyó ε nyî γε. ²⁹ Nye ú ɔ ɔ, un nyó ε nyî. Đó, ú de wê un zón, bɔ ú wê sé un dó. » ³⁰ Hwenénu wê m̃e lé jódó na wlé e, am̃ m̃ed̃é má kpewu bo dó alɔ ε ji γε ; dó, gan útɔn má ko xó γε. ³¹ M̃e s̃ĩsu d̃ô ahwan ɔ m̃ê bo d̃i nũ n'ε. É nó d̃ô : « Ná Mesya ɔ na bo wá ɔ ; e na le jlé nũ bɔ e na hú g̃ăn nũ d̃éé nya xé ɔ d̃o jlé lé wê a ? »

È sé sînsenxɔcɔ́ lé dó Jezu wlé gbe

³² Falizyɛn lé sê nũ ɔ́eé mɛ lé nɔ zé gbe dó do, bo nɔ ɔ́o ɔ́ɔ́ dó Jezu wú ɔ́o ahwan ɔ́ mê lé.

Av̄sannu-xwlemawutógán lé kpó Falizyɛn lé kpó wá sé sînsenxɔcɔ́ lé dó, ná é na yî wlé Jezu. ³³ Jezu ɔ́ɔ́ ná é ɔ́ɔ́ : « Hwenu kléwun ɔ́eé wê un na lɛ nô mi de ná. Né ɔ́ godó ɔ́, un na lé kô yî mɛ ɔ́eé sé un dó ɔ́ de.

³⁴ Mi na wá dín un, bɔ mi má na mô un gɛ. Đó, fí ɔ́eé un na tê ɔ́, mi má kpewu na wá gɛ. » ³⁵ Bɔ Jwifugán lé jɛ idô ɔ́o éɔ́lé mê ji ɔ́ɔ́ : « Fí tɛ e xwê bɔ mĩ má sɔ́ na lé mô ɛ gɛ ? E jóɔ́ na yî Jwifu ɔ́eé gba kpé tɔ́gun ɔ́eé má nyí Jwifu gɛ lé mê lé de, bo na yî kplón nũ mɛ ɔ́eé má nyí Jwifu gɛ lé wê a ? ³⁶ Nũ tɛ e ka ɔ́o ɔ́ɔ́ bo ɔ́ɔ́ : "Mi na wá dín un, bɔ mi má na mô un gɛ. Đó, fí ɔ́eé un na tê ɔ́, mi má kpewu na wá gɛ" ? »

Tốsisa ɔ́eé nɔ ná gbe mɛ ɔ́

³⁷ Azăn godó tɔ́n ɔ́, ɔ́eé nyí azăn ɔ́axó xwê ɔ́ tɔ́n gbe ɔ́, Jezu wá nô tê ɔ́o ahwan ɔ́ nukɔ́n, bo sɔ́ gbe yî jĩ bo ɔ́ɔ́ : « Ná sînnugbla hu mɛɔ́é ɔ́, né wá dye bo nũ

sîn. ³⁸ Ðî ðeé Mawuxó ɔ ðô ðó ɔ, me ðeé ðî nǔ ná un
ɔ, e na huzú tǎjɔtên ðeé mê tǎsísá ðeé nɔ ná gbe me
lé nɔ sâ zón ɔ. » ³⁹ Yesinsen ðeé me ðeé na ðî nǔ n'ε lé
na wá mǎ yí ɔ xó wê Jezu ðo ðô ɔ. Hwenénu ɔ,
Yesinsen má ko wá ge, bɔ Jezu má ko byɔ gigóó
Mawu tɔn mê ge.

Kínklán byɔ me lé mê ðó Jezu wútú

⁴⁰ Ðeé ahwan ɔ sê Jezu sín xó né lé ɔ, mê ðélé ðô é
mê bo ðô : « Nya xé ɔ wê nyí Gbeyidǎtǎ Mawu tɔn ɔ
nǔgbó. » ⁴¹ Me ðěvǎ lé nɔ ðô : « Me xé ɔ wê nyí
Mesya ɔ. » Me ðěvǎ lé ka nó le ðô : « Mesya ɔ ka na
kpewu tón zón Galilê a ? ⁴² Mawuxówěmáa ka ðô ná
mǎ ðô Mesya ɔ na nyí Davidi sín tǎgbóylóví ; bɔ e na
zón Beteleyému, gletôxo ðeé mê nu wê Davidi nyí ɔ.
» ⁴³ Né ɔ zón bɔ kínklán byɔ ahwan ɔ mê ðó Jezu
wútú. ⁴⁴ Me ðélé ðô éme, bo jóðó na wlé e ; amǎ, me
ðěbǔ má ðó alɔ ε ji ge.

Jwifugán lé má ðî nǔ ná Jezu ge

⁴⁵ Sînsenxɔcɔtǎ ðeé è sé dó Jezu gbe lé le kǎ wá

avšannu-xwlemawutógán lé kpó Falizyɛn lé kpó de. Bɔ é kânbyɔ sînsɛnxɔcɔtɔ́ lé d̂ɔ̂ : « Nũ tɛ wútú mi má kpláan ɛ wá gɛ ? » ⁴⁶ Bɔ sînsɛnxɔcɔtɔ́ lé yí gbe ná é bo d̂ɔ̂ : « Mɛd̂é má d̂ɔ̂ xó gbed̂é d̂ɔ̂ nya xé ɔ xá gɛ. » ⁴⁷ Falizyɛn lé ka kanbyɔ é d̂ɔ̂ : Mi lé lɔsú, mi jó mid̂é dó bɔ e flú mi wê a ? ⁴⁸ Mi ko sê bɔ Jwifugán lé alǒ Falizyɛn lé d̂okpó gee lɔsú d̂ɔ̂ nũ n'ɛ a ? ⁴⁹ Mɛ né lé d̂eé má nyó Mɔyízisén ɔ nyí gɛ, bɔ nuudó d̂ɔ̂ é ji lé ján wê d̂ɔ̂ nũ n'ɛ. ⁵⁰ Nikodému d̂ɔ̂ Falizyɛn né lé m̂ê ; ú wê zɔn zǎn bo yí Jezu de wáyî.* E d̂ɔ̂ ná é d̂ɔ̂ : ⁵¹ « Đô sɛn mĩtɔn m̂ê ɔ, è má nó dá hwɛ ná mɛd̂é gbɔn mǎ gɛ ! È nɔ d̂ó tó mɛ ɔ hwě, bo nɔ nyó nũ d̂eé e wá ɔ nyí. » ⁵² Bɔ é yí gbe n'ɛ bo d̂ɔ̂ : « Galilenu wê hi lɔsú a nyí a ? Gbeje Mǎwuxó ɔ m̂ê kpón ganji, a na m̂ô d̂ɔ̂ gbeyid̂ɔ̂tɔ́ Mawu tɔn d̂é má nɔ zón Galilê gɛ. »

Nyɔnũ d̂eé dó af̂ê gbě ɔ

⁵³ [Né ɔ godó ɔ, mɛ d̂okpó d̂okpó só ali, bo yí xwé útɔn gbe.

*7.50 Jǎan 3.1-2

8

¹ Jezu ka yî só ɖeé è nɔ yló ɖê Olivutín só ɔ ji.

² Amă, ayihóngbe útɔn zănfɔnnúu ɔ, e le kô yî sînsenxɔ ɔ mê ; bɔ tɔgun ɔ bî nyî ahwan bo wá ε de. E flên ayî, bo je nŭ kplón é ji. ³ Hwenénu wê sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó kpláan nyɔnŭ ɖeé è gbo dó bɔ e ɖo afê dó gbe ɔ ɖokpó wá. É só nyɔnŭ ɔ dó céncéen mê ná me bî, ⁴ bo ɖê ná Jezu ɖê : « Měsî, nyɔnŭ xé ɔ ɖo afê dó gbe ɔ, bɔ è yî gbo e dó. ⁵ Đô sén mĩtɔn mê ɔ, Mɔyízi ná mĩ gbe ɖê mĩ né nyî hwăn dó nyɔnŭ mǎwunkɔtɔn lé, káká bo hu é. Bɔ hi ɔ lóo, xó te a m̃ d'e wú ? » ⁶ É kân xó né ɔ byɔ Jezu, bo na m̃ t̃en bo ɖó m̃ n'ε, bo na ɖó hwe n'ε. Jezu ka féε yî do, bo je nŭ wláan dó kɔɔ m̃ ji kpodó alɔvĩ útɔn kpó. ⁷ Ɖeé é kpô ɖo xó kânbyɔ ε ján wê ɔ, Jezu jló bo ɖê ná é ɖê : « Me ɖeé ɖô mi m̃ bo má hu hwe kpón ge ɔ né nyî hwăn dó e je nukɔn. » ⁸ Né ɔ godó ɔ, e le féε yî do, bo le je nŭ wláan dó kɔɔ m̃ ji. ⁹ Ɖeé éme ɖeé kpláan nyɔnŭ ɔ wă na Jezu lé sê xó né ɔ, é

je iyî ji ɖokpó ɖokpó, be zón mexo lé ji. E wá kpô Jezu ɖokpónô gee, bo nyɔnû ɔ ɖô flén, bo ɖô nukɔn n'ε. ¹⁰ Bo Jezu wá jló, bo kânbyɔ ε ɖô : « Nyɔnû, fí tε me lé tē ? Me ɖěbũ má ɖó hwe ná we ge a ? »

¹¹ Nyɔnû ɔ yí gbe n'ε bo ɖô : « Meɖaxó, éme ɖě má ɖó hwe ná un. » Bo Jezu ɖô n'ε ɖô : « Nye lɔsú ɔ, un má ɖo hwe na ɖó ná we ge ; a hen ɔ, a na yî. Amǎ, bé zón diin ɔ, má só hu hwe ɖě o. »]^N

Jezu wê nyí wěziza gbe ɔ tɔn

¹² Jezu le ɖô ná me lé bo ɖô : « Nye wê nyí wěziza ná gbe ɔ, me ɖeé xodo un ɔ má na ɖî zɔnlin gbɔn zĩnflu mē gbedé ge ; amǎ, e na mō wěziza ɖeé nó na gbe jɔ gbe me ɔ. » * ¹³ Bo Falizyɛn lé ka ɖô n'ε ɖô : « A ɖo kúnnúu ɖê ná hiɖé ɔ, hũn, kúnnuɖíɖé tɔwe má nyí nǔgbó ge. » * ¹⁴ Jezu yí gbe ná é bo ɖô : « Nǔgbó

^N**8.11** Xixame xé lé má ɖô Mawuxówěmáa nukɔntɔn ɖeé è wláan kpó alɔ kpó lé sũsu mē ge.

* **8.12** Jǎan 9.5 ; Matíe 5.14

* **8.13** Jǎan 5.31

wê, un ɔ kúnúú ɔ nà nyedé ɔ. E ɔ mǎ có, xó ɔ un ɔ ɔ, nǔgbó wê ; ɔ, un nyó fí ɔ un zón ɔ nyí, bo ka le nyó fí ɔ un ɔ yí ɔ nyí. Amǎ mi lé ɔ, mi má nyó fí ɔ un zón ɔ nyí ge, mi má ka le nyó fí ɔ un ɔ yí ɔ nyí ge. ¹⁵ ɔ gbetó lé nó dá hwe ɔ wê mi lé ɔ, mi nó dá hwe ɔ. Nye ɔ, un má nó dá hwe ná medé ge. ¹⁶ Bó ná e ka wá je bó un dá hwe ná medé ɔ, hwedídá ce na sɔge. ɔ, un má ɔ nye ɔkpónɔ ge ge, Tó ɔ sé un ɔ ɔ kpó xé un. ¹⁷ È wláan dó sɛn mitɔn mē ɔ nǔ ɔ me awe ɔ kúnúú ɔkpó ɔ ná ɔ, nǔgbó wê nǔ né ɔ nyí. ¹⁸ Nye ɔ, un ɔ kúnúú ɔ nà nyedé ɔ, bó Tó ɔ sé un ɔ lɔsú ɔ kúnúú ɔ nà un ɔ. » ¹⁹ É kânbyɔ e ɔ : « Fí te atówe ka tē ? » Bó Jezu yí gbe ná é bo ɔ : « Mi má nyó un nyí ge, mi má ka le nyó Atóe nyí ge. Ná mi ko nyó un nyí wê ɔ, mi na ko nyó Atóe lɔsú nyí. » ²⁰ Jezu ɔ xó né lé hwenu ɔ e ɔ nǔ kplón é ɔ sɛnsɛnɔ ɔ mē dó ɔ, ɔ fí ɔ núníná lé sín gbǎ ɔ tē ɔ. Me ɔ mǎ ka wlé e ge ; ɔ, gan útɔn má ko xó ge.

Jezu d̄ô mí na yî Tó ɔ de

²¹ Jezu ɛ d̄ô ná é d̄ô : « Un na yî, bɔ mi na wá dín un kpón ; amǎ, mi na kú dó hwe mitɔn lé m̄ê. Fí d̄eé un d̄o yî ɔ, mi má kpewu na wá gɛ. » ²² Jwifugán lé ka je id̄ô d̄ô é d̄é lé ji m̄ê d̄ô : « E jó d̄ó na hu ú d̄é wê a ? Đó, e d̄ô : "Fí d̄eé un d̄o yî ɔ, mi má kpewu na wá gɛ." » ²³ Jezu ka yí gbe ná é bo d̄ô : « Mi lé ɔ, ayígba ji fí wê mi zón ; amǎ nye ú ɔ, séxwé wê un zón. Gbe xé ɔ tɔn wê mi nyí, nye ú ɔ, un má nyí gbe xé ɔ tɔn gɛ. ²⁴ Né ɔ wê zón bɔ un d̄ô mi na kú dó hwe mitɔn lé m̄ê. Đó, ná mi má d̄i nǔ d̄ô un nyí me d̄eé un nyí ɔ gɛ ɔ, mi na kú dó hwe mitɔn lé m̄ê. » ²⁵ É ka wá kânbyɔ ɛ d̄ô : « Menú wê a ka nyí ? » Bɔ Jezu yí gbe ná é bo d̄ô : « Me d̄eé un ko d̄ô ná mi zón bíbém̄ê d̄ô un nyí ɔ wê un nyí. ²⁶ Un d̄ó xó s̄usu bo na d̄ô dó mi wú ; bɔ un d̄ó hwe s̄usu bo na d̄ô dó mi wú. Me d̄eé ka sé un dó ɔ, nǔgbód̄ô t̄ó wê e nyí bɔ nǔ d̄eé un sê t'e e de ɔ wê un d̄ó d̄ô ná gbe ɔ ɔ. » ²⁷ É má ka m̄ô nǔ je wú d̄ô Tó ɔ xó wê e d̄o d̄ô ná é gɛ. ²⁸ Jezu wá d̄ô ná é d̄ô : «

Hwenu ɔ́eé mi na só nye Gbetóví ɔ́ yî jǐ ɔ́, hwenenu wê wê mi na wá nyó ε ɔ́ un nyí me ɔ́eé un nyí ɔ́ ; bɔ un má nó bló nǔɔ́ kɔ́ nye lɔ́sú sín acê kɔ́ ge. Amǎ, nǔ ɔ́eé Tó ɔ́ kplón un ɔ́ ján wê un nɔ́ ɔ́. ²⁹ Me ɔ́eé sé un dó ɔ́ ɔ́ kɔ́ xé un. E má jó un dó bɔ un ɔ́o nye ɔ́okpónô ge ; ɔ́o, nǔ ɔ́eé nɔ́ nyó nukún útɔ́n mē ɔ́ ján wê un nɔ́ bló. » ³⁰ Hwenu ɔ́eé Jezu ɔ́o xó né lé ɔ́o dó ɔ́, me sǔsu ɔ́i nǔ n'ε.

Ablaxamu-ví nǔgbó nǔgbó lé

³¹ Jezu ɔ́o ná Jwifu ɔ́eé ɔ́i nǔ n'ε lé ɔ́o : « Ná mi sê tónú na xó ce lé ɔ́, mi na nyí ahwanvǔ ce nǔgbó.

³² Né ɔ́, mi na nyó nǔgbó ɔ́ nyî, bɔ nǔgbó ɔ́ na zón bɔ mi na vo. » ³³ É ka yí gbe n'ε bo ɔ́o : « Ablaxamu sín tógbóylóví wê mǐ nyí, mǐ ma nɔ́ meɔ́ kân nú kɔ́n gbeɔ́ ge ; nǔ te wútú a ka ɔ́o mǐ na vo ? » * ³⁴ Jezu ka yí gbe ná é ɔ́o : « Εν, ma ɔ́o nǔgbó ná mi, me ɔ́ebǔ ɔ́eé nɔ́ hu hwe ɔ́, hwe sín kânnumɔ́ wê me ɔ́ nyí.

³⁵ Kânnumɔ́ má nɔ́ nô xwégbe káká sóyî ge, xwéví wê

* **8.33** Matíe 3.9 ; Lwiki 3.8

nɔ nɔ xwégbe káká sýí. ³⁶ Ná Vĩ ɔ wê ná mi vivo ɔ, mi na vo nǔgbó. ³⁷ Un nyó ε ḍô Ablaxamu sín tógbóylóví wê mi nyí nǔgbó. Amǎ, mi ɔ́n na hu un ɔ ; ɔ́, mi nɔ gbé xó ce. ³⁸ Nǔ ɔ́e un m̄ ḍô At́e de ɔ wê un ɔ́ ḍô ɔ. Mi lɔsú ɔ, nǔ ɔ́e mi sê ḍô tó mitɔn de ɔ wê mi ɔ́ wâ ɔ. » ³⁹ É yí gbe n'ε bo ḍô : « Ablaxamu wê nyí tó mítɔn. » Jezu ka ḍô ná é ḍô : « Ná Ablaxamu-ví wê mi ko nyí nǔgbó ɔ, mi na ko wá nǔ ḍô Ablaxamu xá. ⁴⁰ Amǎ, mi ɔ́n na hu un ɔ, nye mε ɔ́e ḍô nǔgbó ɔ́e un sê ḍô Mawu de ɔ ná mi ɔ. Ablaxamu má wâ nǔ né ɔ xá ɔ́ gε. ⁴¹ Nǔ ɔ́e tó mitɔn wâ ɔ wê mi ɔ́ wâ ɔ. » Bo é yí gbe n'ε bo ḍô : « Mĩ má nyí agavĩ gε ; tó ɔ́kpó gee wê mĩ ɔ́, ú wê nyí Mawu. » ⁴² Jezu ka yí gbe na é bo ḍô : « Ná Mawu wê nyí Tó ná mi nǔgbó ɔ, mi na ko yí wǎn ná un. Ɖó, Mawu m̄ wê un zón bo ḍô fí ḍô nyĩkɔ útɔn m̄ ; un má wá ḍô nye lɔsú sín acê m̄ gε ; amǎ, Mawu wê sé un dó. ⁴³ Nǔ te wútú mi má nɔ m̄ nǔ je xó ce lé m̄ gε ? Ɖó, xó ce lé nɔ vé isê ná mi, abĩ ?

⁴⁴ Awövi wê nyí tó ná mi, bɔ mi nɔ wâ nũ ðeé nó jóðó e lé. Mɛhutó wê e ko nyí zón bíbémê ; má nó yí wǎn ná nũgbó ge, ðó nũgbó ðě má ðô ú ɔ mê ge. E na dó ajan nũ ðô gaan wê ; ðó, ajandotó wê ú lɔsú ɔ bí ko nyí, bo nyí ajandotó lé bí sín tó. ⁴⁵ Amǎ, nye ɔ, nũgbó wê un nó ðô ; né ɔ wê zón bɔ mi má nɔ ðî nũ ná un ge. ⁴⁶ Menú wê ðô mi mê bo na kpewu ðêxle ðô un hu hwe ðokpó gee lɔsú kpɔn ? Bɔ ðeé un ka ðô nũgbó ðô ɔ, nũ te wútú mi má nó ðî nũ ná un ge ? ⁴⁷ Mɛ ðeé nyí Mawu tɔn ɔ, e nɔ sê Mawu sín xó lé ; mi lé ɔ, mi má nyí Mawu tɔn ge, ú wê zón bɔ mi má nɔ sê xó ɔ ge. »

Jezu ko tiin có bɔ Ablaxamu wá jɔ

⁴⁸ Jwifu lé yí gbe n'ɛ bo ðô : « A mô ðô hwe mĩtɔn jɔ ðeé mi ðô Samalinu wê a nyí, bɔ ye nyananyána ðé ðô ji we ɔ a e ? » ⁴⁹ Jezu ka yí gbe ná é bo ðô : « Éǎ, ye nyananyána má ðô ji ce ge ; Atóe wê un ðô só sũ ɔ, bɔ mi lé ɔ, mi ka ðo wi kón ná un ɔ. ⁵⁰ Un má nɔ dín na só nyedé sũ ge ; amǎ, mɛðé tiin bo nɔ dín na

só un sù, bɔ ú wê nɔ ḍô hwɛ. ⁵¹ Εεν, ma ḍô nǔgbó ná mi : Ná mɛḍé bló dó xó ce ji ɔ, mɛ né ɔ má na kú gbedé gɛ. » ⁵² Jwifu né lé le yí gbe n'ε bo ḍô : « Diin ɔ, mǐ m̄ nǔ je ε mɛ ganji ḍô ye nyananyána dé ḍô jǐ tɔwe nǔgbó. Ablaxamu ko kú, gbeyiḍɔt̄ Mawu tón lé lɔsú ko kú, bɔ hi ɔ ka ḍô : "Ná mɛḍé bló dó xó ce ji ɔ, mɛ ɔ má na kú gbedé gɛ." ⁵³ Hi ɔ, a hú gǎn tógbó mǐtɔn Ablaxamu ḍeé ko kú ɔ wê a ? Ablaxamu ko kú, bɔ gbeyiḍɔt̄ lé lɔsú ko kú. Menú wê a nɔ só hiḍé só m̄ ná ? » ⁵⁴ Jezu ka yí gbe ná é bo ḍô : « Ná nye lɔsú wê un ḍo só sù ɔ, hǔn sùsu v̄núu wê. Amǎ, At̄e ḍeé mi nɔ yló ḍô Mawu mitɔn ɔ wê ḍô só un sù ɔ. ⁵⁵ Mi má ka nyó ε nyí gɛ ; Nye ú ɔ, un nyó ε nyí. Ná un ḍô un má nyó ε nyí gɛ ɔ, hǔn ajandot̄ né un nyí ḍi mi xá né. Amǎ, un nyó ε nyí, bɔ un nɔ bló dó xó útɔn ji. ⁵⁶ Tógbó mitɔn Ablaxamu je awǎ tawun ; d̄ó, e d̄ó nukún ḍô un na wá ; ḍeé e ka wá m̄ un ɔ, e víví n'ε. » ⁵⁷ Bɔ Jwifu né lé ka ḍô n'ε ḍô : « A má ko d̄ó xwê kand̄é awǎ (50) lɔsú gɛ, bo ka m̄ Ablaxamu a ?

» ⁵⁸ Jezu ka ḍô ná é ḍô : « εεν, ma ḍô nũgbó ná mi, có na Ablaxamu na j̣o ɔ, un ko tiin.» ⁵⁹ Bɔ é f̣h hwǎn bo na nyî dó Jezu ; amǎ, e ka bê bo tɔn zɔn ṣinṣenxɔ ɔ ṃê.

9

Jezu hun nukún ná nukúntónnô ḍé

¹ Jezu wá ḍo yî ɔ, bo ṃô nya nukúntónnô ḍé, bɔ è ji i mǎ. ² Jezu ṣín ahwanvũ lé kânbyɔ Jezu ḍô : « Měṣî, menú wê hu hwe bɔ è ji nya xé ɔ ḍó mǎ ? Ú lɔsú wê hu hwe a, alǎ mejitó útɔn lé wê ? » ³ Jezu yí gbe ná é bo ḍô : « E má nyí ú lɔsú wê hu hwe ge, má ka le nyí mejitó útɔn lé wê hu hwe ge. Amǎ, Mawu na ḍê hḷnhlón útɔn xle gbɔn j̣í útɔn wê zón bɔ nũ nyí mǎ. ⁴ Đeé kle kpô ḍô tê ɔ, ṃĩ^N ḍó na wâ me ḍeé sé un dó ɔ ṣín azǎ ; ḍó, zǎn na wá kú, bɔ medé má na kpewu bo wâ nũḍé ge. ⁵ Ná un gbé kpô ḍô gbe ɔ ṃê ján wê

^N9.4 Mi na x̣â "un" ḍô Mawuxówěmáa nukɔntɔn ḍeé è wláan kpó alɔ kpó ḍélé ṃê.

ɔ, nye wê nyí wěziza ná gbe ɔ. »* ⁶ Deé Jezu d̂ m̂ ɔ,
 e tún atán dó kɔɔ m̂, bo bló babă ná, bo sá dó
 nukún lé ji ná nukúntónn̂ ɔ. ⁷ E d̂ ná nukúntónn̂ ɔ
 bo d̂ : « Yî fún nukúnm̂ d̂ Silowê sín t̂ ɔ nu. »
 Silowê sín twinm̂ wê nyí "Mesédó". Nya nukúntónn̂
 ɔ ka yî fún nukúnm̂ d̂ t̂ ɔ nu n̂gbó ; bɔ deé e le
 k̂ ɔ, e m̂ n̂. ⁸ Me deé d̂ xá dokpó ɔ m̂ xé e lé, kpó
 me deé nɔ m̂ bɔ e nɔ byɔ n̂ d̂ lé kpó nɔ d̂ : « Nya
 deé nɔ flén ayí bo nó byɔ n̂ d̂ ɔ die a e ? » ⁹ Me
 d̂lé nó d̂ : « Ú wê » ; me d̂v̂ó lé nɔ d̂ : « Ú má ge,
 me d̂ me wê. » Bɔ ú lɔsú ka nɔ d̂ : « Nye lɔsú gbetó
 wê. » ¹⁰ É ka k̂nbyɔ e d̂ : « Nă nukún t̂we lé ka hun
 d̂ ? » ¹¹ Nya ɔ yí gbe ná é bo d̂ : « Me deé è nɔ yló
 d̂ Jezu ɔ bló babă, bo sá dó nukún ce lé, bo d̂ ná
 un d̂ : "Yî fún nukúnm̂ d̂ Silowê sín t̂ ɔ nu." Bɔ
 deé un yî bo fún nukúnm̂ ɔ, un m̂ n̂. » ¹² Me lé
 k̂nbyɔ e d̂ : « Fí te me ɔ t̂ ? » E yí gbe ná é bo d̂ :
 « Un má nyó e ge. »

*9.5 Matíe 5.14 ; Jăan 8.12

Falizyɛn lé kân xó byɔ nya ɔɛé Jezu hun nukún ná ɔ

¹³ Mɛ lé kpláan nya ɔɛé nyí nukúntónnô ɔáyí ɔ yí Falizyɛn lé de. ¹⁴ Gbe ɔɛé gbe Jezu bló babă, bo hun nukún na nya ɔ ɔ, gbɔjɛzán Jwifu lé tɔn gbe wê.

¹⁵ Falizyɛn lé lɔsú wá kân xó byɔ nya ɔ dó ɔɛé nukún útɔn hun ɔ wú. E yí gbe ná é bo ɔɛé : « E bló babă bo sá dó nukún ce lé, bɔ un yí fún nukúnmê, bo je nŭ mô ji. » ¹⁶ Mɛ ɔɛé ɔɛé Falizyɛn lé mô bo nɔ ɔɛé : « Nya né ɔ má zón Mawu de ge ; ɔɛé, e má nɔ nyí gbɔjɛzán sín sɛn ɔ ge. » Mɛ ɔɛé lé nɔ ɔɛé : « Hwɛhutó ka na kpewu bo bló nŭji-awŭ né lé xá a ? » Bɔ kínlán byɔ é mô. ¹⁷ É ka le kânbyɔ nya ɔɛé nyí nukúntónnô ɔáyí ɔ ɔɛé : « ɔɛé nya né ɔ ka hun nukún ná we ɔ, xó té hi ɔ a ɔɛé bo na ɔɛé d'e wú ? » Nya ɔ yí gbe ná é bo ɔɛé : « Gbeyiɔɛé Mawu tɔn wê e nyí. » ¹⁸ Amă, Jwifugán lé ma jóɔó na ɔɛé nŭ ɔɛé nya ɔ ko nyí nukúntónnô kpón có bo wá ɔɛé nŭ mô diin ge ; né ɔ wê zón bɔ é yló mejitó útɔn lé. ¹⁹ É kânbyɔ mejitó útɔn lé ɔɛé : « Vĩ

mitɔn wê nyí nya xé ɔ nǔgbó a ? Nukúntónnô wê e nyí bɔ mi ji nǔgbó a ? Bɔ nǎ e nyí dɔ bɔ e dɔ nǔ m̃ diin ɔ ? » ²⁰ Mejitó útɔn lé yí gbe ná é bo d̃ : « Vĩ mĩtɔn wê nǔgbó, nukúntónnô wê e nyí bɔ mĩ ji.

²¹ Amǎ, d̃eé e nyí dɔ bɔ e dɔ nǔ m̃ diin ɔ, mĩ má m̃ dó na gɛ ; mĩ má ka nyó m̃e d̃eé hun nukún né ɔ nyí gɛ. Mi kân xó byɔ ú lɔsú, e má nyí yɔkpóvú gɛ ; e hen ɔ, e na tún i m̃e ná mi. » ²² Mejitó útɔn lé d̃ m̃ ; dɔ, é dɔ bũ d̃i ná Jwifugán lé ɔ. Đó, Jwifugán né lé ko só gbetaa bo d̃ m̃e d̃eé na yí gbe d̃ Jezu wê nyí Mesya ɔ ɔ, mí na nyâ m̃e ɔ zón t̃okplégbasa mítɔn.

²³ Né ɔ wê zón bɔ mejitó útɔn lé d̃ : « E má nyí yɔkpóvú gɛ, mi kân xó byɔ ú lɔsú. » ²⁴ Falizyen lé l̃e yló nya d̃eé ko nyí nukúntónnô d̃áyĩ ɔ gba awego ɔ, bo d̃ n'ɛ d̃ : « Đô nǔgbó d̃ Mawu nukɔn ; mĩ lé ɔ, mĩ nyó ɛ d̃ nya né ɔ, hw̃hutó wê e nyí. » ²⁵ Nya ɔ ka yí gbe ná é bo d̃ : « E t̃o nyí hw̃hutó oo, un má nyó ɛ gɛ. Nǔ d̃okpó gee d̃eé un nyó ɛ wê nyí d̃ nukúntónnô wê un nyí d̃áyĩ ; amǎ diin ɔ, un dɔ nǔ

mô ɔ. » ²⁶ É le kânbyɔ ε d̥ɔ : « Nũ te e bló ná we ? Nă e wâ d̥ó, bo hun nukún ná we ? » ²⁷ Bɔ e yí gbe ná é bo d̥ɔ : « Un ko d̥ɔ ná mi d̥áyĩ, bɔ mi má jód̥ó na sê ge. Diin ɔ, nũ te wútú mi jód̥ó d̥ɔ ma le d̥ɔ d̥ěvǒ ? Alǒ, milé lɔsú, mi jód̥ó na huzú ahwanvǔ útɔn wê a ? » ²⁸ Đeé nya ɔ d̥ɔ mǎ ná é ɔ, é je izûn i ji bo d̥ɔ : « Hi wê nyí nya né ɔ sín ahwanvǔ ; mǐlé ɔ, Mɔyízi sín ahwanvǔ wê mǐ nyí. ²⁹ Mǐlé mǐ nyó ε d̥ɔ Mawu d̥ɔ xó ná Mɔyízi ; amǎ, nya né ɔ ɔ, mǐ má nyó fí đeé e zón ɔ nyí lɔsú ge. » ³⁰ Nya ɔ ka yí gbe ná é bo d̥ɔ : « Nũ đeé kpaca me d̥ɔ xó ɔ mê tawun ɔ né : mi má nyó fí đeé e zón ɔ nyí ge ; có ɔ ú wê hun nukún ná un. ³¹ Mǐ nyó ε d̥ɔ Mawu má nɔ d̥ó tó hwêhutó lé ge ; amǎ, ná međe nɔ d̥ó sísí ná Mawu, bo nɔ wâ jód̥ó útɔn ɔ, Mawu nɔ d̥ó tó me ɔ. ³² È ma ko sê gbedé d̥ɔ međe hun nukún ná me đeé nyí nukúntónnô bɔ è ji ɔ kpón ge. ³³ Ná nya né ɔ má zón Mawu de ge ɔ, má na kpewu bo wâ nǔđe ge. » ³⁴ Falizyɛn lé d̥ɔ n'ε d̥ɔ : « Hi lɔsú gbetó ɔ bí ɔ, hwε mê wê è ji we d̥ó, bɔ a ka jód̥ó na kplón nũ

mílé ! » Bɔ é nyâ ε tón.

Nukúntɔnnô gbigbɔme tɔn

³⁵ ðeé Jezu sê ḍô é nyâ nya ðeé e hun nukún ná ɔ tón ɔ, e wá yí m̄ ε bo kânbyɔ ε ḍô : « Hi ɔ ɔ, a ḍi nũ ná Gbetóví ɔ a ? » ³⁶ Nya ɔ ka yí gbe n'ε bo ḍô : « Medaxó, menú wê ka nyí me ɔ ? Ðô ná un, ná ma ḍi nũ n'ε. » ³⁷ Jezu ka ḍô n'ε ḍô : « E nyó, me ɔ ðie a ko ðo m̄ diin e ; ú wê nyí nye me ðeé ðo xó ḍô ná we ɔ. » ³⁸ Bɔ nya ɔ ḍô n'ε ḍô : « Un ḍi nũ ná we, Aklunô » ; bo je klô, bo ðê kɔɔ n'ε. ³⁹ Jezu ka ḍô : « Un wá gbe ɔ m̄, ná me ðeé ma ðo nũ m̄ ge lé na m̄ nũ ; bɔ me ðeé ðo nũ m̄ lé na huzú nukúntɔnnô : hwedídá ɔ né. » ⁴⁰ Falizyen ðélé ka ḍô flén xé Jezu, bo sê xó né ɔ bo kânbyɔ ε ḍô : « Mílé lɔsú ko nyí nukúntɔnnô vlavóó wê a ? » ⁴¹ Jezu ka yí gbe ná é bo ḍô : « Ná nukúntɔnnô wê mi ko nyí wê ɔ, hwe mitɔn má só na kpô ðô k̄ ná mi ge. Amǎ, ðeé mi ka ḍô mí nɔ m̄ nũ ɔ, hwe mitɔn cí k̄ ná mi. »

10

Jezu dó lõ dó lěngbókpláantó wú

¹ Jezu d̄ô : « Εν, má d̄ô nǔgbó ná mi : με δεέ má gbɔn hɔɔn núu bo byɔ lěngbókpró ɔ m̄ê γε, bo fán kpá gbɔn fí d̄ěvǔ bo byɔ ε m̄ê ɔ, ajotó jaguda w̄ê με né ɔ nyí. ² Με δεέ ka gbɔn hɔɔn ɔ nu bo byɔ ε m̄ê ɔ w̄ê nyí lěngbókpláantó ɔ. ³ Lěngbókprócótó ɔ nɔ hun hɔɔn n'ε, bo lěngbó lé nɔ s̄ê gbe útɔn ; e nó yló lěngbó δεέ nyí útɔn lé sín nyíkɔ d̄okpró d̄okpró, bo nó kpláan é tón. ⁴ Ná e kpláan δεέ nyí útɔn lé bí tón ɔ, e nɔ je nukɔn ná é, bo lěngbó lé nɔ xodo e. Đó, é nyó gbe útɔn nyí. ⁵ É má na xodo jǔn̄ô gbedé γε ; amǔ, é na hɔɔn n'ε. Đó, é má nyó jǔn̄ô lé sín gbe nyí γε. » ⁶ Jezu dó lõ né ɔ ná é ; amǔ, é má m̄ô nǔ je nǔ δεέ e d̄ó d̄ô na é ɔ m̄ê γε.

Jezu w̄ê nyí lěngbókpláantó d̄agβεε ɔ

⁷ Jezu le d̄ô ná é d̄ô : « Εν, má d̄ô nǔgbó ná mi : nye w̄ê nyí hɔɔn δεέ nu lěngbó lé nɔ gbɔn ɔ. ⁸ Με δεέ ko je nukɔn ná un lé bí w̄ê nyí ajotó, bo nyí jaguda,

lěngbó lé má ka dọ tó é ge. ⁹ Nye wê nyí hɔɔn ɔ. Ná meḍé gbɔn jĩ yê bo byɔ ε mê ɔ, e na m̃ hwlěngán. E na nɔ yî, bo na nɔ wá fêe, bo na nɔ m̃ nũ dũ.

¹⁰ Ajotó wá ɔ, ajo je gbe ján wê e nó tón, me hu gbe ján wê e nɔ tón, nũ hen gble gbe ján wê e nɔ tón. Nye ɔ, un wá ná lěngbó lé na m̃ gbe, é na m̃ gbe túnfla.

¹¹ Nye ɔ, lěngbókpláantó ḍagbɛɛ wê un nyí.

Lěngbókpláantó ḍagbɛɛ nó só gbe útɔn só sán avǔ na dó lěngbó útɔn lé táme. ¹² Amǔ, me ḍeé ḍo lěngbó lé cɔ bo nɔ yí akwá ɔ má nyí lěngbókpláantó ɔ ge, bo lěngbó lé má nyí útɔn ge. Ná me né ɔ m̃ hla jaa ɔ, e nɔ jó lěngbó lé dó bo nó dó af̃ wezun m̃, bo nɔ yî ; bo hla ɔ nɔ byɔ lěngbó lé m̃ bo nó wle ḍě, bo nó gba ḍělé dó. ¹³ Me né ɔ, akwá kédé wútú wê e ḍo azǔ wâ ɔ, bo lěngbó lé sín gbe má ḍî nũḍé n'ε ge. ¹⁴ Nye wê nyí lěngbókpláantó ḍagbɛɛ ɔ. Un nyó lěngbó ce lé nyî, bo lěngbó ce lé nyó un nyí. ¹⁵ É nyó un nyî ḍî ḍeé Até nyó un nyî, bo nye lɔsú un nyó ε nyî ḍó ɔ xá ; un só gbe ce sán avǔ na dó lěngbó ce lé táme. ¹⁶ Un le

dọ lěngbó děvǒ lé, bɔ é má dọ akpó xé ɔ mē ge. Un
 dọ na yí kpláan élé lɔsú ; é na sê gbe ce, bɔ é me bí
 na huzú lěngbóhwan dọkpó gee, bo na dọ
 lěngbókpláantó dọkpó gee. ¹⁷ Tó ɔ yí wǎn ná un ; dọ,
 un só gbe ce sán avǒ ná, bo na le mē yí. ¹⁸ Medé má
 yí gbe ce zón así yê ge, nye lɔsú wê só jó ; un dọ acê
 bo na só gbe ce jó, bɔ un dọ acê bo na le yí. Gbedídé
 dẹé Atóe ná un ɔ né. » ¹⁹ Kínklán le byɔ Jwifugán lé
 mē dọ xó né lé wútú. ²⁰ Bɔ me sùsu dọ é mē bo dọ : «
 Ye nyananyána dé wê t'e ji ; nǔ wê e lú. Nǔ te wútú
 mi dọ tó dọ e ɔ ? » ²¹ Me děvǒ lé nó dọ : « Xó né lé
 má nyí me dẹé ji ye nyananyána tê ɔ sín xó ge. Ye
 nyananyána na kpewu bo hun nukún ná nukúntónnô
 a ? »

Jwifu lé gbé Jezu

²² Hwenénu ɔ, Jwifu lé kplé dọ Jeluzalému, bo dọ
 hwenu dẹé è só sînsenxɔ étɔn dọ alɔ mē ná Mawu ɔ
 sín xwê dũ ɔ. Avivó hwenu wê. ²³ Jezu dọ sâ dî gbɔn
 sînsenxɔ ɔ mē ɔ, dọ Salumô sín gblǒgblǒ ji.

²⁴ Jwifugán lé lílé dó e, bo kânbyɔ ε d̂ô : « Káká yî je hwetenu a na jó mǐ dó d̂ô nǔxôkpón m̂ê ? Ná hi wê nyí M̂esya ɔ ɔ, bo d̂ô ná mǐ céḍécéḍé o ! » ²⁵ Jezu ka yí gbe ná é bo d̂ô : « Un ko d̂ô ná mi, bɔ mi má d̂i γε. Azǎ ḍeé un ḍo wâ d̂ô At̂e sín nyǐkɔ m̂ê le nɔ ḍo kúnúu ḍê ná un ɔ. ²⁶ Mi má ka d̂i nǔ ná un γε, ḍó mi má d̂ô lěngbó ce lé m̂ê γε. ²⁷ Lěngbó ce lé nɔ sê gbe ce ; un nyó é nyí, bɔ é nɔ xodo un. ²⁸ Bɔ nye ɔ, un nɔ ná gbe mavɔ-mavɔ é ; é má na ḍɔn gbedé γε, bɔ meḍé má kpewu bo na yí é zón alɔ ce m̂ê γε. ²⁹ At̂e ḍeé só é dó alɔ m̂ê ná un ɔ hú gǎn nǔ bí ; bɔ me ḍěbǔ má kpewu bo na yí é zón alɔ útɔn m̂ê γε. ³⁰ Nye kpó Tó ɔ kpó ɔ, me ḍokpó wê mǐ nyí. » ³¹ Jwifu lé le f̂ô hwǎn, bo na nyí dó e káká bo na hu i. ³² Jezu ka d̂ô ná é d̂ô : « Nǔ ḍagb̂eε ḍeé zón Tó ɔ de lé ɔ, un dó ŝusu xya mi. Nǔ te d̂ô nǔ né lé m̂ê, bo zón bɔ mi jóḍó na nyí hwǎn dó un káká bo na hu un ? » ³³ Bɔ é yí gbe n'ε bo d̂ô : « E ma nyí nǔ ḍagb̂eε ḍé wútú wê mǐ jóḍó na nyí hwǎn dó we bo na hu we γε. Amǎ,

nuu ɔeé a nyana dó Mawu wú ɔ wê zón. Gbetó
kpowun wê a nyí, bo ka nɔ só hiɔé ɔó Mawu ná. »

³⁴ Jezu yí gbe ná é bo ɔô : « E má wláan dó sɛn mitɔn
mê bo ɔô : "Un ɔô : mawu lé wê mi nyí" ge a ?

³⁵ Mawuxówěmáa ɔ yló me ɔeé è ɔô Mawuxó ná lé ɔô
mawu lé. Mawuxó ɔ ɔie meɔé má ka kpewu bo na
súnsún ge ! ³⁶ Bɔ mi ka ɔô ná nye me ɔeé Tó ɔ ɔê dó
vo, bo sé dó gbe ɔ mê ɔ ɔô nye nyana nuu dó Mawu
wú ; ɔó, un ɔô Mawu-Ví wê un nyí wútú. ³⁷ Ná un
má ɔo Atóe sín azě lé wâ ge ɔ, mi má ɔî nǔ ná un o.

³⁸ Amě, ná un ɔo azě né lé wâ ɔ bɔ mi má tle ɔî nǔ ná
un ge ɔ, mi ɔî nǔ ná azě ce lé vivo. Né ɔ, mi na nyó ε,
bo na mō nǔ je ε wú ɔô Tó ɔ ɔô nye mê, bɔ un ɔô Tó
ɔ mê. » ³⁹ Ɖeé Jezu ɔô mě ɔ, é le je ali dín ji bo na
wle e ; amě, e hɔn zón é mê. ⁴⁰ Jezu le le kô yí Judeen
tô ɔ godó, ɔô fí ɔeé Jăan lê yehwesin ná me lé tê
wáyî ɔ, bo nó flén. ⁴¹ Me sŭsu nɔ yî i de, bo nɔ ɔô : «
Jăan Yehwesinlenametó ɔ má jlé nǔ ɔěbǔ ge ; amě,
nǔ ɔeé e ɔô dó nya xé ɔ wú ɔ bǐ wê nyî nǔgbó. » ⁴² Bɔ

me s̄usu d̄i n̄u ná Jezu d̄o fl̄en.

11

Laza kú

¹ Nya d̄okpó tiin, bo d̄o azon je ɔ, bo e no yló ε d̄o Laza. Ú kpodó nov̄i út̄on nyon̄u Mal̄i kpó M̄ati kpó b̄i wê tónnó gletôxo Betan̄i t̄on m̄ê.* ² Mal̄i né ɔ wê nyí nyon̄u d̄eé k̄on célu dó Aklun̄ô sín af̄ô lé wú, bo súnsún kpó d̄a út̄on kpó ɔ ; nov̄i út̄on Laza wê d̄o azon je ɔ. ³ Laza sín nov̄i nyon̄u lé sé me dó Jezu, ná è na yí d̄o n'ε bo d̄o : « Aklun̄ô, xónt̄on t̄owe vénávéná ɔ d̄o azon je ɔ. » ⁴ D̄eé Jezu s̄e wen né ɔ, e d̄o : « Azon né ɔ má na d̄on ε yí kú ge ; am̄ǎ, Mawu na d̄e hl̄nhl̄ón út̄on x̄le gb̄on azon né ɔ m̄ê. Azon né ɔ na le zón bo me lé na m̄ê nye Mawu-Ví ɔ sín hl̄nhl̄ón. » ⁵ Jezu ka yí w̄an ná M̄ati, kpódó nov̄i út̄on nyon̄u ɔ kpó, kpó Laza kpó tawun. ⁶ Jezu s̄e d̄o Laza d̄o azon je ɔ ; có ɔ, e le n̄ô fí d̄eé e t̄e ɔ na az̄an at̄on. ⁷ Né ɔ

*11.1 Lwiki 10.38-39

godó ɔ, e ɖô ná ahwanvũ útɔn lé ɖô : « Mĩ né le kô yĩ Judê kân mê. »⁸ Ahwanvũ lé ɖô n'ε ɖô : « Měsĩ, azǎn ɖé má ko je diin ge bɔ Jwifu lé jóɖó na nyĩ hwǎn dó we káká bo na hu we, bɔ a na le le kô yĩ dǎn a ? »

⁹ Jezu yĩ gbe bo ɖô : « Má nyĩ ganxíxó wě-awe wê ɖô klezán ɖokpó mê a ? Ná meɖé ɖo zɔnlin ɖĩ kle ɔ, e má nɔ klén afô ge ; ɖó, e nɔ m̃ wěziza gbe xé ɔ tɔn.

¹⁰ Amǎ, ná meɖé ɖo zɔnlin ɖĩ zǎn mê ɔ, e nɔ klén afô ; ɖó, wěziza má ɖô me ɔ m̃ ge. »¹¹ Ɖeé Jezu ɖô xó né le vɔ ɔ, e ɖô : « Xóntɔn mĩtɔn Laza dó amlɔ ; amǎ, un na yĩ fón ε. »¹² Bɔ ahwanvũ lé ɖô n'ε ɖô : « Aklunô, ná amlɔ wê e dó ɔ, azon útɔn na gbɔ. »

¹³ Laza kú wê Jezu ɖo ɖô ɔ, bɔ ahwanvũ lé ka védó ɖô amlɔ kpowun xó wê e ɖo ɖô sín. ¹⁴ Hwenénu wê Jezu wá ɖô na é céɖécéɖé ɖô : « Laza kú. ¹⁵ Flén ɖeé un má tê có bɔ e kú ge ɔ víví ná un ɖó milé wútú ; né ɔ na zón bɔ mi na m̃ tên, bo ɖĩ nũ na un. Amǎ diin ɔ, mĩ na yĩ i de. »¹⁶ Bɔ Tomâ ɖeé e nó yló ɖô hǒví ɔ ɖô ná ahwanvũ ɖélé ɖô : « Mĩlé lɔsú, mĩ né yĩ, bo na

yí kú xé Jezu. »

Jezu wê nyí fónzónkú, bo le nyí gbε

¹⁷ Đeé Jezu wá Betanî ɔ, e mô d̥ô è só Laza dó yɔdóó mô diin ɔ, e ko bló azǎn εε. ¹⁸ Betanî má ka đɛɛn dó Jeluzalému γε, e d̥ô kilometlu at̥n m̥ǎ dó e. ¹⁹ Jwifu lé s̥usu wá Mǎti kpó Malǐ kpó de, bo na d̥ó alɔ akón ji ná é, d̥ó nɔvǐ étɔn đeé kú ɔ wútú. ²⁰ Đeé Mǎti sê d̥ô Jezu jaa ɔ, e yí kpé e ; hwenénu ɔ, Malǐ ú ɔ cí xwégbe, bo d̥ô ayǐflênflên. ²¹ Mǎti d̥ô ná Jezu d̥ô : « Aklunô, ná a ko d̥ô fí wê ɔ, anɔeví má na kú γε. ²² E d̥ô mô diin có ɔ, un nyó ε d̥ô nũ đěbũ đeé a na byɔ Mawu ɔ, e na ná we. » ²³ Jezu d̥ô n'ε d̥ô : « Anɔweví ná fón zón kú. » ²⁴ Mǎti n'ε d̥ô : « Un nyó ε d̥ô e na fón zón kú azǎn godô godô tɔn ɔ gbe, hwenu đeé mɛkúkú lé na fón ɔ. » ²⁵ Jezu d̥ô n'ε d̥ô : « Nyε wê nyí fónzónkú, bo le nyí gbε ; mε đeé đ̥i nũ ná un ɔ, e na bo kú ɔ, e na n̥ô gbε. ²⁶ Bɔ mε đěbũ đeé d̥ô gbε bo đ̥i nũ ná un ɔ má na kú gbedé γε. A đ̥i nũ ná xó né ɔ a ? » ²⁷ E yí gbe n'ε bo d̥ô : « εɛn Aklunô, un đ̥i nũ d̥ô hi

wê nyí Mɛsya, Mawu-Ví, mɛ ɔ́eé ɔ́o na wá gbɛ ɔ́ mɛ
ɔ́. »

Jezu ví aví

²⁸ Ɖeé Mǎti ɔ́o mǎ wɔ́ ɔ́, e yí yló nɔvǐ ɔ́ Malǐ, bo ɔ́e
kpá n'ɛ bo ɔ́o : « Mǎsǐ wá, bo ɔ́o yló we ɔ́. » ²⁹ Ɖeé
Malǐ sê mǎ ɔ́, e cí tê haɔokpó, bo yí Jezu de. ³⁰ Jezu
má ko byɔ́ gletôxo ɔ́ mɛ gbɛ ; e kpô ɔ́o fí ɔ́eé e tê bɔ
Mǎti yí kpé e ɔ́. ³¹ Ɖeé Jwifu ɔ́eé ɔ́o xwé ɔ́ gbe xé
Malǐ, bo ɔ́o alɔ́ ɔ́o akón ji n'ɛ lé mɛ ɛ bɔ e cí tê
haɔokpó bo tón ɔ́, é je godó n'ɛ. Ɖó, é védo ɔ́o e jóɔo
na yí Laza sín yɔɔóo kôn bo na ví aví wê sín. ³² Ɖeé
Malǐ wá je fí ɔ́eé Jezu tê ɔ́ bo mɛ ɛ ɔ́, e je klô ɔ́o
nukɔn n'ɛ, bo ɔ́o n'ɛ ɔ́o : « Aklunô, ná a ko ɔ́o fí wê ɔ́,
anɔeví má na kú gbɛ. » ³³ Ɖeé Jezu mɛ bɔ Malǐ ɔ́o aví
ví ɔ́, bɔ Jwifu ɔ́eé xodo e lé lɔsú ɔ́o aví ví ɔ́, akpô ɔ́o
e, bɔ ayi útɔn gbadó. ³⁴ E kânbyɔ́ ɔ́o : « Fí tɛ mi só ɛ
ɔ́o ? » Bɔ é yí gbe n'ɛ bo ɔ́o : « Aklunô, wǎ bo wá
kpón. » ³⁵ Bɔ Jezu ví aví. ³⁶ Bɔ ɔ́eé Jwifu lɛ mɛ mǎ ɔ́,
é ɔ́o : « Mi kpón, e yí wǎn n'ɛ tawun mɛ ! » ³⁷ Mɛ ɔ́elé

ka dō me lé mē bo nó dō : « Ú me deé hun nukún ná nukúntónnō ɔ, má kpewu na bló bɔ Laza na gbɔ ikú ge a ? »

Jezu fón Laza zón kú

³⁸ Akpô le dō Jezu dĕvǒ, bɔ e yî yɔdóó ɔ kôn. Só de xōme wê è yɔdóó ɔ tê, bɔ è só zännúu de sú i nu.

³⁹ Jezu dō : « Mi dē zännúu ɔ sê. » Me deé kú ɔ sín nɔvǐ nyɔnû Măti dō n'ε dō : « Aklunō, cyɔ ɔ na ko dō wǎn hwɛn ɔ ; dō, zón azǎn εne die wê e dō flén. »

⁴⁰ Bɔ Jezu dō n'ε dō : « Un ko dō ná we dō ná a dî nǔ ɔ, a na mō hlǎnhlón Mawu tɔn a e ? » ⁴¹ É wá dē zännúu ɔ sê. Bɔ Jezu kpón jǐ bo dō : « Atóe, un dó kpé ná we ; dō, a dó tó un. ⁴² Nyε ɔ, un nyó ε dō a nɔ dó tó un tēgbe ; amǎ, un dō mǎ dō ahwan deé lílé dó un ɔ wútú ; né ɔ, é na nyó ε dō hi wê sé un dó. »

⁴³ Deé e dō mǎ ɔ, e dó axwá daxó de bo dō : « Laza, tón ! » ⁴⁴ Bɔ me deé ko kú ɔ tón, bɔ avɔ deé è lílé dó afô útɔn lé kpó alɔ útɔn lé kpó ɔ t'e wú, avɔ deé è só blá nukúnmē n'ε ɔ lɔsú t'e wú. Jezu dō ná é dō : « Mi

tún avɔ lé zón ε wú, bo jó e dó né yî. »

È blá sé dó Jezu wú

⁴⁵ Đeé Jwifu đeé wá Malĩ de lé m̃ nũ đeé Jezu wâ ɔ, éme s̃usu đĩ nũ n'ε. ⁴⁶ Amǎ, me đélé ɔ é m̃, bo yî m̃ Falizyen lé, bo đ̃ nũ đeé Jezu wâ ɔ ná é. ⁴⁷ Bɔ aṽsannu-xwlemawutógán lé kpó Falizyen lé kpó wá yl̃ t̃oxođɔgbetáa ɔ kplé bo đ̃ : « Nũ te mĩ ka na wâ ? Nya né ɔ ɔie ɔ nũ s̃usu jlé ɔ. ⁴⁸ Ná mĩ jó e dó bɔ e ɔ nũ wâ mǎ ɔ, me bĩ na đĩ nũ n'ε ; bɔ Hlǎmanu lé na wá, bo na gba s̃insenxɔ mĩtɔn, bo na va t̃ogun mĩtɔn sú dó. » ⁴⁹ Me ɔokpó đ̃ éme, bo nɔ nyí Kayífu ; aṽsannu-xwlemawutó ɔaxó ɔ wê e nyí xwê né ɔ xwê. E đ̃ ná é đ̃ : « Mi má m̃ do na nũđé ge. ⁵⁰ Mi má nyó ε đ̃ me ɔokpó gee kú dó t̃ogun ɔ bĩ táme ɔ, e nyó ná mi^N hú đ̃ è va t̃ogun ɔokpó ɔ bĩ sú dó ge a ? » ⁵¹ E má nyí ú lɔsú gbetó wê ɔo xó né lé đ̃ ge ; aṽsannu-xwlemawutó ɔaxó ɔ wê e nyí xwê né ɔ

^N**11.50** Mi na xâ "mĩ" đ̃ Mawuxówěmáa nukɔntɔn đeé è wláan kpó alɔ kpó đélé m̃.

xwê, bo Mawu gbɔn jĩ útɔn bo d̂o Jezu d̂o na kú dó t̂ogun Jwifu tɔn ɔ bĩ táme. ⁵² Bo má nyí d̂o e na kú dó t̂ogun Jwifu tɔn ɔ táme kéd̂é wê ge ; am̂, e na le kplé Mawu-ví d̂eé gba kpé gbɛ ɔ m̂ lé bĩ, bo é na huzú t̂ogun d̂okpó gee. ⁵³ Zón gbe né ɔ gbe wê é ŝo gbetaa, bo d̂o mí na hu Jezu. ⁵⁴ Né ɔ wê zón bo Jezu má ŝo n̂o tón agbawungba d̂o Jwifu lé m̂ ge ; ú kpó ahwanvũ útɔn lé kpó gbɔ bo yĩ cí xá d̂é m̂, d̂o t̂oxo d̂eé è n̂o yló d̂o Eflayímu ɔ m̂ ; xá né ɔ má d̂een dó gbětoto m̂ ge. ⁵⁵ Jwifu lé sín xwê d̂eé n̂o nyí xíxlád̂oxwê ɔ ka ko ŝekpó Hwenénu ; bo me ŝusu ko tón zón xá ɔ m̂ bo yĩ Jeluzalému, bo na yĩ slá awũ có bo xwê ɔ na wá. ⁵⁶ É d̂o Jezu dín ɔ, bo n̂o d̂o ná éd̂é lé d̂o ŝinsenx̂o ɔ m̂ d̂o : « E ka na wá xwê ɔ t̂enme dóo a ? Nă mi lín dó ? » ⁵⁷ Bo av̂sannu-xwlemawutógán lé kpó Falizyɛn lé kpó ná gbe bo d̂o ná med̂é nyó fi d̂eé Jezu t̂e ɔ nyí ɔ, me ɔ né wá d̂o, ná è na yĩ wlé e.

Malĩ kôn célu dó Jezu sín afô lé wú

(Matíe 26.6-13 ; Maki 14.3-9)

¹ Xíxláđóxwê ɔ kpô azăn ayizen, bɔ Jezu yî Betanî, fí ɔeé Laza ɔeé e fón zón kú ɔ nɔ nê ɔ. ² Ɖeé e yî flén ɔ, è ɔa nũđûđû n'ε ; bɔ Măti ɔo nũđûđû má ɔ. Laza lɔsú ɔô me ɔeé ɔô nũ đû xé ε lé mê. ³ Bɔ Malĩ só célu axîvénú ɔeé è só naa akú akú bló ná ɔ lítli vló só kôn dó Jezu sín afô lé wú ; bo súnsún afô lé n'ε kpó ɔa útɔn kpó, bɔ célu ɔ sín wăn gba kpe xwé ɔ gbe bĩ.*
⁴ Judâ Isikalyɔti ɔeé nyí Jezu sín ahwanvũ ɔokpó ; me ɔeé na wá sâ ε ɔ ɔđ : ⁵ « Nũ te wê zón bɔ è má sâ célu né ɔ ɔeé na xê akwágan afôđé kânwe-kóo (300) ɔ bo má akwá ɔ ná wamamɔnɔ lé ge ? » ⁶ Juda Isikalyɔti ɔđ mǎ, má ka nyí ɔđ wamamɔnɔ lé wê e ɔó lîn kpón ge ; amǎ, ajotó wê e nyí ; ɔó, ú wê nó hen akwágbá ɔ, bo nó fin t'e mê. ⁷ Amǎ, Jezu ka ɔđ : « Jǎ nyɔnũ ɔ dó ! Azăn ɔeé gbe è na ɔđ un ɔ wê e só nũ ná

*12.3 Lwiki 7.37-38

ḍó mǎ^N. ⁸ Mi lé ɔ, wamamɔnɔ lé ḍô kpó xé mi hwebĩnu ; amǎ, nye ú ɔ ɔ, un má ḍô kpó xé mi káká sóyî γε. »

È blá sé dó Laza wú

⁹ Hwenénu ɔ, Jwifu sũsu sê ḍô Jezu ḍô Betanî, bɔ é zɔn hoo bo wá. Má nyí Jezu kéḍé wútú wê é wá γε ; amǎ, é wá bo na kpón Laza ḍeé e fón zón kú ɔ lɔsú.

¹⁰ Avǎsannu-xwlemawutógán lé ka só gbetaa bo na hu Laza lɔsú ; ¹¹ ḍó, Jwifu sũsu ḍo kô le zón godó étɔn ɔ, bo ḍo nũ ḍî ná Jezu ḍó Laza wútú ɔ.

Jezu byɔ Jeluzalému

¹² Ayĩhóngbe útɔn ɔ, gbetó maxa-maxa ḍeé wá xwê ḍû gbe ḍô Jeluzalému lé sê ḍô Jezu jaa flén. ¹³ Bɔ é yî dín dẽmáa, bo tón yî kpé e ; é nɔ só gbe dó aga bo nɔ ḍô : « Gigóó ná Mawu ! Aklunô Mawu né dó ná me

^N**12.7** Ḍô Mawuxówěmáa nukɔntɔn ḍeé è wláan kpó alɔ kpó ḍélé mê ɔ, è na mô : « Jǎ nyɔnú dó né hen célu ɔ wú ná azǎn ḍeé gbe è na ḍî un ɔ. »

ḡeé jaa ḡḡ nyĩkɔ mē ɔ ! Aklunḡ Mawu né dó ná axósú Izlayéli tɔn ! » ¹⁴ Jezu mḡ sókétékété-ví ḡé bo flēn ε jí, ḡḡ ḡeé è ko wláan dó Mawuxówěmáa mē ḡó ɔ xá.

Ḋó, è wláan bo ḡḡ :

¹⁵ « *Sinyḡnu lé, mi má ḡḡ bŭ o ;*

axósú mitɔn ḡie jaa, bo flēn sókétékété ḡé ji ! »

¹⁶ Jezu sín ahwanvŭ lé má yáwŭ mḡ nŭ je nŭ ḡeé ḡó jɔ né lé mē γε. Amŭ, hwenu ḡeé Mawu wá só Jezu sŭ ɔ, é wá flīn ḡḡ nŭ né lé ḡeé jɔ lé bŭ ɔ, è ko wláan d'e wú wáyŭ nŭgbó. ¹⁷ Gbetó ahwan ḡeé ḡḡ flén xé Jezu hwenu ḡeé e yló Laza ḡḡ né tɔn zón yɔdóó mē, bo fɔn ε zón mekúkú lé mē ɔ ḡó kúnnúu ḡé ná Jezu ɔ. ¹⁸ Né ɔ wē zón bɔ me lé nyŭ ahwan bo yí kpé e ; ḡó, é sē ḡḡ Jezu bló nŭji-awŭ né ɔ. ¹⁹ Falizyɛn lé ka wá ḡó ḡḡ ḡḡ éḡé lé mē ḡḡ : « Mi mḡ diin ḡḡ mi má kpé nŭḡé wú γε a e ? Me lé bŭ né ḡó xodo e né. »

Me ḡeé má nyŭ Jwifu γε lé jódó na mḡ Jezu

²⁰ Me ḡeé má nyŭ Jwifu γε lé ḡélé ḡḡ me ḡeé wá Jeluzalému Mawu sēn gbe ḡḡ xwē ɔ sín hwenu lé

mê. ²¹ É yî mô Filipu ðeé zón Betizayidâ ðô Galilê kân mê ɔ, bo ðô n'ε ðô : « Μεδαξό, μῆ jóðó na mô Jezu. » ²² Filipu yî ðô xó né ɔ ná Andle, bɔ éμε awe lé zɔn bo yî ðô ná Jezu. ²³ Jezu ka yí gbe ná é bo ðô : « Hwenu ɔ sũ, bɔ Mawu na ðê nye Gbetóví ɔ sín hlŏnhlón xle. ²⁴ Ξεν, ma ðô nũgbó ná mi, ná ajinukún má yî do bo kú γε ɔ, ajinukún ðokpó gee ján wê e nɔ nyí ; amŏ, ná e kú ɔ, e nɔ ná sínsén sũsu. ²⁵ Με ðeé yí wăn ná gbe útɔn ɔ, e na hen ε bú ; bɔ με ðeé má só gbe útɔn yló ðô nũðé ná ðô gbe xé ɔ mê γε ɔ, με né ɔ na hen gbe útɔn wú ná gbe mavɔ-mavɔ ɔ. * ²⁶ Ná μεðé jóðó na nyí mesentó ce ɔ, με ɔ né bo xodo un ; bɔ fí ðeé un na nê ɔ wê mesentó ce lɔsú na nê. Ná μεðé wâ azŏ ná un ɔ, Atóe na wlé yěyî ná με né ɔ. »

Jezu ðô xó dó kú útɔn wú

²⁷ Jezu le ðô : « Diin ɔ, ayi ce bí wê gbadó. Nă un ka na wâ nũ xé ɔ ðó ? Atóe, hwlĕn un gán ðô awŭvé sín

* **12.25** Matíe 10.39 ; 16.25 ; Maki 8.35 ; Lwiki 9.24 ; 17.33

hwenu xé ɔ mē wē un na ḍô a ? Éř, hwenu xé ɔ wútú wē un wá. ²⁸ Hũn diin ɔ Atóe, bo ḍê hḷnhḷón ṭowe x̣ḷe. » Haḍokpó ɔ, gbe ḍé ḍî zón séxwé bo ḍô : « Un ko ḍê hḷnhḷón ce x̣ḷe, un ka na le ḍêx̣ḷe ḍěṿö. »

²⁹ Gbetó ahwan ḍeé ḍô flén bo sê gbe ɔ lé ḍô : « Jĩ wē dó gbe ! » Ṃe ḍěṿö lé ka ḍô : « Wensagun Mawu ṭon ḍé wē ḍô xó n'ε. » ³⁰ Jezu ka yí xó bo ḍô ná é ḍô : « E má nyí nyε wútú wē gbe né ɔ ḍô nũ g̣e, mi lé wútú wē. ³¹ Hwenu ḍeé Mawu na ḍô hwe xé g̣e xé ɔ sũ ; hwenu ḍeé Mawu na nyâ acêkpató g̣e xé ɔ ṭon ṭón ɔ sũ. ³² Ḅo nyε ɔ, hwenu ḍeé è na só un zón ayĩgba ji dó ɔ, un na ḍon gbetó lé bĩ wá dye. » ³³ Xó né lé ḍeé Jezu ḍo ḍô ɔ, kú aḷkpa ḍeé e na kú ɔ xó wē e ḍo ḍô ɔ.

³⁴ Ḅo gbetó ahwan ḍeé ḍô flén lé yí gbe n'ε bo ḍô : « Mĩ x̣â ḍô ṣénwěmáa ɔ mē ḍô Ṃesya ɔ dó na n̄ gbe káká sóyí. Ḅo nũ te wútú a ka ḍô è dó na só Gbetóví ɔ yí jĩ ? Menú wē ka nyí Gbetóví né ɔ lo ? » ³⁵ Jezu ka ḍô ná é ḍô : « Wěziza ɔ kp̄ô ḍô c̣énc̣éen miṭon ná hwenu kpéḍe. Mi ḍî ẓonlin hwenu ḍeé mi ḍo wěziza

mô dó ɔ ; né ɔ, zĩflu né má wá dó dó mi o. Đó, me
deé ɔ zɔnlin d̂i d̂o zĩflu m̂e ɔ má nɔ nyó fí deé e ɔ
yĩ ɔ nyí ge. ³⁶ Né ɔ wê zón, hwenu deé wěziza ɔ kpô
d̂o kpó xé mi ɔ, mi d̂i nũ ná n'ε. Né ɔ, mi na nyí
wěziza sín vĩ lé. »

Đeé Jezu d̂o xó né lé godó ɔ, e tón zón flén, bo yĩ be
dó é.

Jwifu lé má d̂i nũ ná Jezu

³⁷ Jezu bló jlé nũ kpánnakpánná né lé d̂o me lé
nukúnm̂e có ɔ, é má d̂i nũ n'ε ge. ³⁸ Nũ nyí m̂ă, ná xó
deé Mawu d̂o wáyĩ gbɔn Gbeyid̂ótó útɔn Ezayĩ ji ɔ na
jɔ. Đó, Ezayĩ d̂o :

« Aklun̂ Mawu, menú wê d̂i nũ ná xó deé mĩ d̂o lé ?

Bɔ menú wê Aklun̂ Mawu d̂e hl̂nhl̂n útɔn xle ? »

³⁹ Né ɔ wútú wê é má kpewu na d̂i nũ ge, d̂o, Ezayĩ
le d̂o :

⁴⁰ Mawu va nukún ná é,

E bló bɔ ayixa syén ná é,

né ɔ, é má ɔo nũ na m̂o ge ;

bo ayi étɔn na gbɔ nũ m̃ ɔ ;

*Ná é né má le k̃ wá Mawu de, ná e na gbɔ azon na é
o wútú.*

⁴¹ Ezayî d̃ xó né ɔ ; d̃, e m̃ gigóó d̃é Jezu d̃ ɔ,
bo d̃ xó d̃ Jezu wú. ⁴² Me s̃usu ka d̃ Jwifugán lé
m̃, bo d̃ nũ ná Jezu ; am̃, e z̃n Falizyen lé wú bo é
má ñ d̃ agbawungba d̃ mí d̃ nũ n'ε γε. Đó,
Falizyen lé na tá wá nyâ é z̃n t̃okplégbasa ɔ. ⁴³ Đó, é
ñ yí w̃n ná kpíkpa d̃é ñ z̃n gbetó lé de ɔ hú d̃é
ñ z̃n Mawu de ɔ.

Jezu sín xó lé ñ d̃ hwe ná me

⁴⁴ Jezu s̃ gbe d̃ aga bo d̃ : « Ná med̃é d̃ nũ ná un
ɔ, e má nyí nye kéd̃é w̃ e d̃ nũ ná γε ; am̃, e d̃ nũ
ná me d̃é sé un d̃ ɔ l̃sú. ⁴⁵ Bo me d̃é m̃ un ɔ, e
m̃ me d̃é sé un d̃ ɔ l̃sú. ⁴⁶ Nye me d̃é nyí w̃ziza
ɔ wá gbe ɔ m̃ ; né ɔ, me d̃b̃ d̃é d̃ nũ ná un ɔ má
na ñ z̃nflu m̃ γε. ⁴⁷ Ná med̃é s̃é xó ce lé bo má bló
d'e ji γε ɔ, e má nyí nye w̃ na d̃ hwe n'ε γε. Đó, un
má wá gbe ɔ m̃ bo na d̃ hwe ná gbetó lé γε ; am̃,

un wá, bo na hwlěŋ é gán wê. ⁴⁸ Me ɔeé gbé un, bo má yí xó ce lé ge ɔ, me né ɔ ko ɔó nǔ ɔeé na ɔê hwe xé ɔ. Xó ɔeé un ɔê lé ɔ, xó né lé wê na ɔê hwe xé ε ɔê azǎn godô godô tón ɔ gbe. ⁴⁹ Ɖó, xó ɔeé un ɔo ɔê lé má zón nyε lɔsú de ge. Amǎ, Atóe ɔeé sé un ɔo ɔ lɔsú wê só xó ɔeé un ɔo na ɔê, kpó nǔ ɔeé un ɔo na kplón me lé ɔ kpó ɔo así ná un. ⁵⁰ Un ka nyó ε ɔê nǔ ɔeé Atóe zón ɔ nɔ ná gbe mavɔ-mavɔ. Hǔn, nǔ ɔeé un ɔo ɔê ɔ, ɔeé Atóe ɔê ná un ɔo ɔ wê un ɔo ɔê ná mi ɔ. »

13

Jezu kló afô ná ahwanvǔ útɔn lé

¹ E kpô sóɔ bo è na ɔê Xíxláɔóxwê ɔ, Jezu nyó ε ɔê gan ɔeé mē mí na tón zón gbεmε fí bo na yí Tó ɔ de ɔ ko xô. E yí wǎn ná me ɔeé ɔê nǔ n'ε ɔê gbe ɔ mē lé, bo yí wǎn ná é káká sóyí gbe útɔn sín vivɔnúu. ² Jezu kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó ɔo gbadanǔɔúɔú ɔê ɔ. Awǒvi ka ko só línlín ɔe ɔo ayime ná Juda, Simô

Isikalayoti-ví ɔ, ná e na sâ Jezu. ³ Jezu ka nyó ε d̂ Tó ɔ só nũ lé bĩ dó alɔ m̂ ná mí ; e nyó ε d̂ Mawu de wê mí zón, bo na le le k̂ yî Mawu de. ⁴ E ci tê zón nũd̂d̂k̂á ɔ k̂n bo d̂ awu gaa útɔn, bo só avɔ d̂ bo sîn dó alin. ⁵ Né ɔ godó ɔ, e bâ sîn dó basyâ d̂ m̂, bo je af̂ kló ná ahwanvũ útɔn lé ji, bo nɔ súnsún kpó avɔ d̂ e sîn dó alin ɔ kpó. ⁶ Đeé Jezu wá je Sim̂ Piyεε ji ɔ, Sim̂ Piyεε d̂ n'ε d̂ : « Aklun̂, hi wê na kló af̂ ná un a ?^N » ⁷ Jezu yí gbe n'ε bo d̂ : « Nũ d̂ un d̂o bló ɔ, a má m̂ nũ je ε m̂ diin γε. Am̂, e yá ɔ, a na wá m̂ nũ je ε m̂. » ⁸ Piyεε d̂ n'ε bo d̂ : « Éö ! Gbede kpón ! A má na kló af̂ ná un γε ! » Jezu yí gbe n'ε bo d̂ : « Ná un má kló af̂ ná we γε ɔ, hũn, nye kpó hi kpó má só kpé dó nũd̂é γε. » ⁹ Sim̂ Piyεε d̂ n'ε d̂ : « Aklun̂, ná e nyí m̂ wê ɔ, e má nyî af̂ lé kéd̂é wê a na kló na un γε, a na kló alɔ lé kpó táa kpó lɔsú ná un. » ¹⁰ Jezu yí gbe n'ε bo d̂ : « Me d̂é

^N**13.6** Đô Jwifu lé sîn walɔ m̂ ɔ, k̂annumɔ wê nɔ kló af̂ ná m̂.

ko lê awũ ɔ, e ma só dọ hudo bo na le lê awũ ge ;
 [afô ján wê e na kló]^N. Đó, e ko me bĩ. Mi lé ɔ, mi ko
 mé ; amǎ, e má nyî mi me bĩ wê mé ge. »¹¹ Jezu ko
 nyɔ me deé joɔo na sâ e ɔ nyi. Né ɔ wê zón bɔ e ḍô :
 « E ma nyí mi me bĩ we me ge. »¹² Deé Jezu kló afô
 ná ahwanvũ útɔn lé vɔ ɔ, e le só awu gaa útɔn dó, bo
 le kô wá nũḍũḍũká ɔ kôn bo ḍô ná é ḍô : « Mi mô nũ
 je nũ deé un bló ná mi ɔ mê a ? »¹³ Mi nɔ yló un ḍô
 Měsî, bo nɔ yló un ḍô Aklunô ; bɔ hwe mítɔn jɔ. Đó,
 ú wê un nyí.¹⁴ Ná nye me deé nyí Aklunô mitɔn, bo
 nyí Měsî mitɔn ɔ kló afô ná mi ɔ, mi lɔsú mi dọ na nɔ
 kló afô ná mi ḍé lé.¹⁵ Đó, kpóndewú wê un ná mi, ná
 mi lɔsú mi na bló ḍi deé un bló ná mi dọ ɔ xá.¹⁶ Eɛn,
 ma ḍô nũgbó ná mi, mesentó ḍé má nɔ hú gǎn gǎn
 útɔn ge. Mǎ ḍokpó ɔ, mesédó ḍé má nɔ hú gǎn me

^N**13.10** Xógbe xé lé má ḍô Mawuxówěmáa
 nukɔntɔn deé è wláan kpó alɔ kpó lé ṣusu mê ge.

***13.12** Lwiki 22.27

ɖeé sé ε dó ɔ ɠε.* ¹⁷ Nũ lé m̄ né mi ko m̄ nõ jε diin
 né. Ná mi bló d'e ji ɔ, e na nyó ná mi. ¹⁸ Un má ɖo mi
 με bĩ xó ɖ̄ ɠε. Ɖó, un nyó με ɖeé un cán lé nyi.
 Am̄, nõ nyí m̄, ná xó ɖeé è wláan dó
 Mawuxówěmáa m̄ ɔ na j̄. Ɖó, è wláan bo ɖ̄ : "Με
 ɖeé n̄ ɖ̄ w̄xúxú xé un ɔ cí t̄é dó aw̄ye" ^N. ¹⁹ Un ɖo
 ɖ̄ ná mi diin có ná é na wá j̄. Né ɔ, hwenu ɖeé é na
 wá ɖo j̄ ɔ, mi na ɖ̄ nõ ɖ̄ un nyi με ɖeé un nyí ɔ.
²⁰ Εεν, ma ɖ̄ nõgbó ná mi, με ɖeé yí με ɖeé un sé
 dó ɔ, με ɔ yí nyε l̄sú. B̄ με ɖeé yí un ɔ, με ɔ yí με
 ɖeé sé un dó ɔ. »*

Jezu ɖ̄ Judâ ná s̄ mí

(Matíe 26.20-25 ; Maki 14.17-31 ; Lwiki 22.21-23)

***13.16** Matíe 10.24 ; Lwiki 6.40 ; Jãan 15.20

^N**13.18** Ɖ̄ Mawuxówěmáa nuk̄ont̄on ɖeé è wláan
 kpó al̄ kpó ɖ̄lé m̄ ɔ, è na m̄ : « Με ɖeé n̄ ɖ̄
 w̄xúxú ce ɔ cí t̄é dó aw̄ye. »

***13.20** Matíe 10.40 ; Lwiki 10.16

²¹ Ɖeé Jezu ɔ̂ xó né lé ná é vɔ ɔ, ayi útɔn bí gba dó, bo e tē ɔ̂ ε ji bo ɔ̂ : « εεn, ma ɔ̂ nǔgbó ná mi, me ɔokpó ɔ̂ mí mē bo na sâ un. » ²² Ahwanvǔ lé je éɔé lé kpón ji ; é má ka nyó me ɔeé xó Jezu ɔo ɔ̂ ɔ nyí ge. ²³ Ahwanvǔ lé ɔokpó, me ɔeé Jezu yí wǎn ná tawun ɔ ɔ̂ akpá ná Jezu ɔo nǔɔ̂ɔ̂ká ɔ kôn. ²⁴ Simô Piyεe bló nukún n'ε ɔ̂ n'ε kânbyɔ Jezu ɔ̂ menú xó wê e ɔo ɔ̂ jaa. ²⁵ Ahwanvǔ né ɔ nyáa bo kânbyɔ Jezu ɔ̂ : « Aklunô, menú wê ? » ²⁶ Jezu yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Un na kán wǎxúxú bo syó nǔsónú. Me ɔeé un ná só ná ɔ wê. » Né ɔ godó ɔ, e kán wǎxúxú bo syó nǔsónú, bo só ná Judâ, Simô Isikalyɔti-ví ɔ. ²⁷ Ɖeé Judâ yí wǎxúxú ɔ tlóló ɔ, Awövi byɔ ε mē. Jezu ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Nǔ ɔeé a jóɔó ná bló ɔ, yawǔ bo bló e. » ²⁸ Me ɔeé ka ɔo nǔɔ̂ɔ̂ká kôn xé é lé ɔebǔ má mō nǔ je nǔ ɔeé wútú Jezu ɔ̂ mǎ n'ε ɔ mē ge. ²⁹ Ɖeé Judâ wê ka nɔ hen akwágbá ɔ ɔ, me ɔélé véɔó ɔ̂ Jezu ɔo ɔ̂ n'ε ɔ̂ né yí xô nǔ ɔeé sín hudo mí ɔó ná xwé ɔ, alǒ né ná nǔɔé wamamɔnɔ lé wê sín. ³⁰ Ɖeé

Judâ yí wǎxúxú ɔ ɔ, e tón haḍokpó. Zǎn ka ko ḍo kú hwenénu ɔ.

Sén yǎyó ɔ

³¹ Ɖeé Judâ tón ɔ, Jezu ḍô : « Diin ɔ, gigóó nye Gbetóví ɔ tɔn nyí ḍiḍe xle, bɔ gigóó Mawu tɔn nyí ḍiḍe xle ḍô nye Gbetóví ɔ ɔ mê. [³² Ná gigóó Mawu tɔn nyí ḍiḍe xle ḍô nye Gbetóví ɔ mê ɔ,]^N Mawu lɔsú ná ḍê gigóó nye Gbetóvi ɔ tɔn xle ḍô úḍé mê, bɔ e na ḍê e xle zaandé diin. ³³ Me vénávéná ce lé, azǎn kléwun ḍé wê un na le nê kpó xé mi ná ; mi na wá dín un. Xó Ɖeé un ko ḍô ná Jwifugán lé ɔ wê un ḍo ḍô ná mi lɔsú ɔ. Ú wê nyí ḍô : "Mi má kpewu na wá fí Ɖeé un ḍo yí ɔ ge." * ³⁴ Un ḍo sén yǎyó ḍé ná mi ɔ : mi yí wǎn ná miḍé lé. Ɖî Ɖeé un yí wǎn ná mi ḍó ɔ xá ɔ, mi lɔsú mi yí wǎn ná miḍé lé. ³⁵ Wǎn-yíyí Ɖeé mi na ḍó ná miḍé lé wê na zón bɔ me lé na nyó ε ḍô

^N**13.32** Xógbe xé lé má ḍô Mawuxówěmáa nukɔntɔn Ɖeé è wláan kpó alɔ kpó lé ḍélé mê ge.

* **13.33** Jǎan 7.34

ahwanvǔ ce wê mi nyí. »

Jezu d̂ Piyε ná gbε mí

(Matíe 26.31-35 ; Maki 14.27-31 ; Lwiki 22.31-34)

³⁶ Simô Piyε kânbyɔ Jezu d̂ : « Aklunô, fí te a ɔo yí ɔ ? » Jezu yí gbε n'ε bo d̂ : « A má kpewu na xodo un diin yí fí ɔeé un ɔo yí ɔ gbε. Amǔ, a na wá xodo un. » ³⁷ Piyε d̂ n'ε d̂ : « [Aklunô]^N, nǔ te wútú un má kpewu na xodo we yí diin gbε ? Un ɔo gbesisɔ m̂ bo na sɔ gbε ce jó dó táa tɔwe m̂. » ³⁸ Jezu yí gbε n'ε bo d̂ : « A na sɔ gbε tɔwe jó dó táa ce m̂ wê a d̂ a ? Eεn, ma d̂ nǔgbó ná we, có na kóklô na dó sé ɔ, a na ko gbé gba at̂n d̂ mí má nyó un nyí gbε. »

14

Jezu wê nyí ali ɔeé yí Tó ɔ de ɔ

¹ Jezu le d̂ ahwanvǔ útɔn lé d̂ : « Ayi mitɔn né má

^N**13.37** Xógbε xé ɔ má ɔo Mawuxówěmáa nukɔntɔn ɔeé è wláan kpó alɔ kpó ɔelé m̂ gbε.

gba dó o. Mi d̄i n̄ n̄ ná Mawu, bo d̄i n̄ n̄ ná nye l̄sú.
² N̄t̄en s̄usu d̄o At̄e sín xwégbe. Ná n̄ má nyí m̄
ge ɔ, un má na d̄o ná mi d̄o un na yí bló t̄enme d̄o
d̄'ayí ná mi ge. ³ Ná un yí bló t̄enme d̄o ná mi v̄o ɔ,
un ná le k̄ wá, bo na wá kpláan mi. Né ɔ, fí d̄eé un
t̄e ɔ, mi l̄sú mi na n̄ flén. ⁴ Mi nyó ali d̄eé yí fí d̄eé
un d̄o yí ɔ nyí. » ⁵ Tom̄a d̄o n'ε d̄o : « Aklun̄, m̄ má
nyó fí d̄eé a d̄o yí ɔ nyí ge ; b̄o n̄ m̄ na w̄a d̄o bo na
nyó ali d̄eé yí ɔ nyí ? » ⁶ Jezu d̄o n'ε d̄o : « Nye w̄e nyí
ali ɔ, bo nyí n̄gbó ɔ, bo le nyí gbe. Có ná medé ná yí
Tó ɔ de ɔ, nye ji ján w̄e e d̄o na gb̄on. ⁷ D̄eé mi ko nyó
un nyí ɔ, mi na nyó At̄e l̄sú nyí. Am̄, be zón diin ɔ,
mi nyó At̄e nyí, bo ko m̄ ε. » ⁸ Filipu d̄o n'ε d̄o : «
Aklun̄, d̄o Tó ɔ xya m̄ kp̄owun ; n̄ d̄eé mi d̄o diin
ɔ b̄i jan né. » ⁹ Jezu d̄o n'ε d̄o : « Filipu, un d̄o kpó xé
mi diin ɔ, e ko d̄eεn ; b̄o a má ko nyó un nyí ge w̄e a
? Me d̄eé m̄ un ɔ, me ɔ m̄ Tó ɔ. N̄ a na d̄o : "Dó Tó
ɔ xya m̄" d̄o ? ¹⁰ A má d̄i n̄ d̄o un d̄o Tó ɔ m̄, b̄o Tó
ɔ d̄o nye m̄ ge a ? Xó d̄eé un d̄o d̄o ná mi lé ɔ, má

nyî nye lɔsú de wê é zón ge ; Tó ɔ́eé ɔ́o nye m̃e ɔ́ wê
ɔ́o azǎ útɔn lé lɔsú w̃a ɔ́. ¹¹ Mi ɔ́i nǔ ná xó ɔ́eé un ɔ́o
bo ɔ́o un ɔ́o Tó ɔ́ m̃e, bɔ́ Tó ɔ́ ɔ́o nye m̃e ɔ́. Ná mi má
nɔ́ ɔ́i nǔ ná un ɔ́o xó ɔ́eé un nɔ́ ɔ́o lé wútú ge ɔ́, mi
bo kpón dó azǎ ɔ́eé un ɔ́o w̃a lé wútú bo ɔ́i nǔ ná
un. ¹² Eɛn, ma ɔ́o nǔgbó ná mi : m̃e ɔ́eé ɔ́i nǔ ná un
ɔ́, m̃e ɔ́ lɔsú na bló nǔ ɔ́eé un ɔ́o bló lé, bo ná le bló
hú gǎn mǎ ; ɔ́o, un ɔ́o Atóe de yî ɔ́. ¹³ Nǔ ɔ́ěbǔ ɔ́eé
mi na byɔ́ ɔ́o nyĩkɔ́ ce m̃e ɔ́, un ná bló ; ná Atóe sín
gigóo na nyí ɔ́iɔ́e xle ɔ́o nye Vĩ ɔ́ m̃e. » ¹⁴ Un le ɔ́o ɔ́o
ná mi ɔ́o : « Ná mi byɔ́ nǔɔ́e ɔ́o nyĩkɔ́ ce m̃e ɔ́, un ná
bló e. »

Jezu dó Yesinsen sín akpâ

¹⁵ Jezu le ɔ́o : « Ná mi yí wǎn ná un ɔ́, mi na nyî s̃en
ce lé. ¹⁶ Bɔ́ nye ɔ́, un na byɔ́ Tó ɔ́, bɔ́ e na ná sé
Alɔ́o-akónjinametó ɔ́ěvǔ dó mi, bɔ́ e na ño kpó xé
mi káká sóyî. ¹⁷ Ú wê nyî Ye ɔ́eé ño ɔ́e nǔgbó ɔ́ xle
m̃e ɔ́. M̃e ɔ́eé nyí gbɛ ɔ́ tɔn lé má kpewu na m̃o yí ge.
Dó, é má ɔ́o m̃o e ge ; é má ka nyó e nyî ge. Amǎ mi

lé ɔ, mi nyó ε nyî ; ɔ́ó, e ɔ́ô kpó xé mi, bo na wá n̄ô mi m̄ê. ¹⁸ Un má na jó mi dó ɔ́î t̄ócyɔví-n̄ocyɔví xá ge ; un na le k̄ô wá mi de. ¹⁹ Zaanɔ́é diin ɔ, me ɔ́eé nyí gbe ɔ t̄on lé má só na m̄ô un ge. Am̄ǎ milé ɔ, mi na m̄ô un. Ɖó, un ɔ́ô gbe, b̄o mi l̄osú mi na n̄ô gbe.

²⁰ Azǎn né ɔ gbe wá s̄u ɔ, mi na nyó ε ɔ́ô un ɔ́ô At̄óe m̄ê, b̄o mi ɔ́ô nye m̄ê, b̄o nye ɔ́ô mi m̄ê. ²¹ Me ɔ́eé hen s̄en ce lé bo n̄o nyî ɔ, me né ɔ w̄ê yí wǎn ná un. Me ɔ́eé yí wǎn ná un w̄ê At̄óe ná yí wǎn ná, b̄o nye l̄osú na yí wǎn ná me ɔ, bo na ɔ́ê nyed̄é xle ε. » ²² Judâ ɔ́ô n'ε ɔ́ô : « Aklun̄ô, n̄ũ te w̄útú a na ɔ́ê hiɔ́é xle m̄í lé, bo má na ɔ́ê hiɔ́é xle me ɔ́eé nyí gbe ɔ t̄on lé ge ? » Judâ xé ɔ gb̄on vo ná Judâ Isikal̄yɔti. ²³ Jezu yí gbe n'ε bo ɔ́ô : « Ná med̄é yí wǎn ná un ɔ, me ɔ na bló dó xó ce lé ji, b̄o At̄óe na yí wǎn ná me ɔ. M̄í na wá me ɔ de, bo na bló n̄ôten m̄ít̄on ɔ́ó e de. ²⁴ Me ɔ́eé má yí wǎn ná un ge ɔ, me ɔ má na bló dó xó ce lé ji ge. Xó ɔ́eé mi ɔ́o s̄ê ɔ má z̄ón dye ge ; am̄ǎ, T̄ó ɔ́eé sé un dó ɔ de w̄ê e z̄ón. ²⁵ Un ɔ́o xó xé lé ɔ́ô ná mi hwenu ɔ́eé

un kpô ḍô kpó xé mi ɔ. ²⁶ Amǎ, Alɔḍo-akónjinametó ḍeé nyí Yesinsen bɔ Tó ɔ na sé dó ḍô nyĩkɔ ce m̄ê ɔ, e na kplón nũ bí mi, bo na flín mi nũ ḍeé un ḍô ná mi lé bí. ²⁷ Fífá wê un jó dó ná mi, un ná mi fífá ce. Un má ḍo ná mi ḍî ḍeé gbɛ ɔ nɔ ná mɛ ḍó ɔ xá gɛ. Ayixa mitɔn né má gbadó o, mi má ka ḍî bũ o. ²⁸ Mi sê bɔ un ḍô ná mi ḍô un ḍo yí ɔ, bo na lɛ lɛ k̄ô wá mi de. Ná mi yí wǎn ná un ɔ, e na vívì ná mi ḍô un ḍo Tó ɔ de yí ɔ. Đó, Tó ɔ hú gǎn un. ²⁹ Un ḍo nũ xé lé ḍô ná mi diin ɔ, có ná é na wá jɔ. Né ɔ, hwenu ḍeé é na wá ḍo jɔ ɔ, mi na ḍî nũ. ³⁰ Un má só ná ḍô xó s̄usu xé mi ba gɛ ; ḍó, acêkpató gbɛ xé ɔ tɔn jaa. E má ka ḍó acê dé dó jiye gɛ. ³¹ Amǎ, ná gbɛtó lé na nyó ɛ ḍô un yí wǎn ná Tó ɔ wútú ɔ, un na wâ nũ ḍî ḍeé Tó ɔ zón un ḍó ɔ xá. Mi cí t̄ê ná m̄í na tón zón fí. »

15

Jezu wê nyí v̄iwuntín ḍagbɛɛ ɔ

¹ Nye wê nyí v̄iwuntín ḍagbɛɛ ɔ, bɔ Atóe wê nyí

vřwungbóónô ɔ. ² Vřwuntín sín alaa đěbũ đeé đô nye wú bo má nɔ na sínsén ge ɔ, Atóe nɔ sén ε se. Amǎ, đeé nɔ ná sínsén ɔ, Atóe nɔ wlebo n'ε, ná e na ná sínsén d'e ji. ³ Milé ɔ, xó đeé un đô ná mi lé zón bɔ mi huzú me mímé. ⁴ Mi nô nye mê, đî đeé nye lɔsú un đô mi mê đó ɔ xá. Vřwuntín sín alaa má nɔ nô ú đokpónô gee bo nɔ ná sínsén ge, e đó na nô vřwuntín ɔ wú. Mǎ đokpó ɔ, ná mi má nô nye mê ge ɔ, mi má na ná sínsén ge. ⁵ Nye wê nyî vřwuntín ɔ, milé mi nyî vřwuntín sín alaa lé. Me đeé đô nye mê, bɔ nye lɔsú un đô me ɔ mê ɔ, me né ɔ nɔ ná sínsén sũsu. Đó, nye me vo ɔ, mi má kpé nũđé wâ wú ge. ⁶ Ná međé má đô nye me ge ɔ, Mawu nɔ só me ɔ nyî gbě dó kóxô, đî đeé è nɔ sén atín sín alaa bɔ e nɔ xú, bɔ è nɔ bé nyî myɔ mê, bɔ e nɔ ji đó ɔ xá. ⁷ Ná mi đô nye mê, bɔ xó ce lé đô mi mê ɔ, mi byɔ nũ đěbũ đeé jóđó mi ɔ, mi na mô yí. ⁸ Mi ná sínsén sũsu, né ɔ, mi na nyî ahwanvũ ce ; nũ đeé nɔ kpâ gigóó ná Atóe ɔ né. ⁹ Đî đeé Tó ɔ yí wǎn ná un đó ɔ, nye lɔsú un yí wǎn ná

mi. Mi nŏ wăn-yíyí ce mĕ. ¹⁰ Ná mi nyí sĕn ce lé ɔ, mi na nŏ wăn-yíyí ce mĕ, dĭ dĕé nye lɔsú un nyí Atóe sín sĕn lé, bo dŏ wăn-yíyí útɔn mĕ dŏ ɔ xá. ¹¹ Un dŏ mǎ ná mi, ná mi na nŏ awǎjije mĕ dĭ dĕé nye lɔsú un dŏ awǎjije mĕ dŏ ɔ xá ; bo awǎjije mitɔn ɔ, nŭ bĭ na vɔ t'e wú. ¹² Sĕn ce dĭe : mi yí wăn ná midé lé, dĭ dĕé un yí wăn ná mi dŏ ɔ xá.* ¹³ Wăn-yíyí dé má hú gǎn dŏ è na só gbɛ metɔn sán avǔ ná dŏ xóntɔn metɔn lé táme gbɛ. ¹⁴ Ná mi bló nŭ dĕé un zón mi lé ɔ, hwenénu wĕ mi nyí xóntɔn ce lé. ¹⁵ Un má só nɔ yló mi dŏ mesentó gbɛ. Đó, mesentó má nɔ mĕ do ná nŭ dĕé gǎn útɔn dŏ wâ ɔ gbɛ. Amǎ, un nɔ yló mi dŏ xóntɔn ; dŏ, un dĕ nŭ dĕé un sĕ dŏ Atóe de lé bĭ xle mi. ¹⁶ E má nyí milé wĕ só un gbɛ ; amǎ, nye wĕ só mi bo só azǔ dŏ así ná mí, ná mi na yí, bo na ná sínsĕn, ná sínsĕn mitɔn lé na nŏ ayĭ tĕgbɛ. Hwenénu ɔ, nŭ dĕbŭ dĕé mi na byɔ Tó ɔ dŏ nyĭkɔ ce mĕ ɔ, e na ná bĭ mi. ¹⁷ Nŭ dĕé un dŏ zón mi ɔ wĕ nyí dŏ mi né yí wăn ná midé lé.

*15.12 Jăan 13.34 ; 1 Jăan 3.23 ; 2 Jăan 5

Gbetó lé gbé wǎn ná Jezu kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó

¹⁸ Ná me ɔ́eé nyí gbɛ ɔ́ tɔn lé gbé wǎn ná mi ɔ́, mi nyó ɛ ɔ́ é ko gbé wǎn ná un có bo wá gbé wǎn ná mi. ¹⁹ Ná gbɛ ɔ́ tɔn wê mi ko nyí ɔ́, me ɔ́eé nyí gbɛ ɔ́ tɔn lé na ko yí wǎn ná mi ; ɔ́, mi nyí é tɔn. Mi má ka nyí gbɛ ɔ́ tɔn ge ; ɔ́, un cán mi zón me ɔ́eé nyí gbɛ ɔ́ tɔn lé mê. Né ɔ́ wê zón bo é gbé wǎn ná mi.

²⁰ Mi flín xó xé ɔ́ ɔ́eé un ɔ́ ná mi ɔ́ : "Mesentó ɔ́ má nɔ́ hú gǎn gǎn útɔn ge." Ná me lé dó ya ná un ɔ́, é na dó ya ná mi lɔ́sú. Ná é ɔ́ tó nǔkplónme ce lé ɔ́, é na ɔ́ tó nǔkplónme mitɔn lé lɔ́sú.* ²¹ Amǔ, é na wâ nǔ né lé bí xé mi ɔ́ nyɛ wútú. Ɖó, é má nyó me ɔ́eé sé un dó ɔ́ nyí ge. ²² Ná un má ko wá, bo ná un má ko ɔ́ xó ná é ge wê ɔ́, è má na mô hwe ɔ́ ná é ge. Amǔ diin ɔ́, ɔ́eé un ka wá bo ɔ́ xó ná é ɔ́, é má só ɔ́ xó ɔ́ bo na ɔ́, bo na hwlɛn é ɔ́ zón hwe é tɔn lé mê ge. ²³ Me ɔ́eé gbé wǎn ná un ɔ́, me ɔ́ gbé wǎn ná Atɔe

* **15.20** Matíe 10.24 ; Lwiki 6.40 ; Jáan 13.16

lɔsú. ²⁴ Ná un má ko jlé nŭ ɔeé me ɔěvǒ ɔé má jlé kpón ge ɔ ɔô é de ge wê ɔ, è má na m̄ hwε ɔé ná é ge. Amǎ diin ɔ, é m̄ nŭ né lé có bo gbé wǎn ná nye kpó Atóe kpó. ²⁵ Amǎ, nŭ nyí mǎ, ná xó ɔeé è wláan dó sɛnwěmáa étɔn m̄ ɔ na jɔ. Đó, è wláan bo ɔô : *"Un má wâ nŭɔé ge, bo é ka gbé wǎn ná un."* ²⁶ Un na sé Alɔɔo-akónjinamétó ɔ dó mi zón Atóe de, Ye ɔeé nɔ ɔé nŭgbó ɔ xle me ɔ, un na sé ε dó mi zón Tó ɔ de. Hwenu ɔeé e na wá ɔ, e na ɔé kúnnúu ná un. ²⁷ Bɔ mi lɔsú ɔ, mi na nyí kúnnuɔetó ce. Đó, mi ɔô kpó xé un zón bíbém̄.

16

¹ « Un ɔô xó né lé ná mi, ná mi má wá hen nŭɔíɔí mitɔn bú o. ² È na ɔé mi tón zón tókplégbasa lé. Mǎ ɔokpó ɔ, gǎn ɔ na wá xô, bɔ me ɔeé na hu mi lé na nɔ védo ɔô mí ɔo azǎ wâ ná Mawu wê sín. ³ É na bló mǎ ; ɔó, é má nyó Atóe e nyí ge, é má ka nyó nye lɔsú nyí ge. ⁴ Un ɔô xó né ná mi ; né ɔ, ná gan ɔ wá xô ɔ, mi na flín ɔô un ko ɔô ná mi. »

Azǎ ɔ́eé Yesinsen nɔ wâ lé

« Un má ɔ́ô xó né lé ná mi zón bíbémê ge ; ɔ́ó, un ɔ́ô kpó xé mi. ⁵ Diin ɔ, un ɔ́o me ɔ́eé sé un dó ɔ de yî ɔ, bɔ me ɔ́ěbũ má ɔ́ô mi mê bo kân fí ɔ́eé un ɔ́o yî ɔ byɔ un ge. ⁶ Amǎ, ɔ́eé un ɔ́ô xó né lé ná mi ɔ, awũ kú mi tawun. ⁷ Cɔ ɔ, xó jɔ xó wê un ɔ́o ɔ́ô ná mi. E nyó ná mi hú ɔ́ô ma yî. Đó, ná un má yî ge ɔ, Alɔ́o-akónjinametó ɔ má na wá mi de ge. Amǎ, ná un ka yî ɔ, un na sé ε dó mi. ⁸ Bɔ ná e wá ɔ, e na ɔ́êxle me ɔ́eé nyí gbe ɔ tɔn lé ɔ́ô línlín ɔ́eé é ɔ́ó dó hwehuhu wú, bo ɔ́ó dó nǔjɔjɔwíwa kpó hweɔɔname Mawu tɔn kpó wú ɔ má sɔgbe ge. ⁹ E na bló bɔ é na m̂ nǔ je ε m̂ céɔ́éɔ́é ɔ́ô é hu hwe ; ɔ́ó, é má ɔ́î nǔ ná un ge. ¹⁰ E na bló bɔ é na m̂ nǔ je nǔjɔjɔwíwa wú céɔ́éɔ́é ; ɔ́ó, un na yî Atóe de, bɔ mi ma só na m̂ un ba ge. ¹¹ E na bló bɔ é na m̂ nǔ je hweɔɔname Mawu tɔn wú céɔ́éɔ́é ; ɔ́ó, Mawu ko ɔ́ó hwe ná acêkpató gbe xé ɔ tɔn. ¹² Un le ɔ́ó xó ŝusu bo na ɔ́ô ná mi ; amǎ, mi má ko kpewu bo na sê

diin γε. ¹³ Hwenu ɔeé Alɔɔo-akónjinametó ɔ, Ye ɔeé nɔ ɔê nǔgbó ɔ xle me ɔ na wá ɔ, e na kpláan mi gbɔn nǔgbó ɔ bǐ mē. Đó, e má nyí acê útɔn lɔsú mē wê e na wá ɔê xó dó γε. Amǎ, e na ɔê xó ɔeé e na sê lé bǐ, bo na ɔê nǔ ɔeé na wá jɔ lé ná mi. ¹⁴ E na ɔê hlǎnhlón ce xle ; ɔó, nǔ ɔeé un ɔê n'ε ɔ wê e na ɔê ná mi. ¹⁵ Nǔ ɔeé nyí Tó ɔ tɔn lé bǐ wê nyí ce. Né ɔ wê zón bɔ un ɔê nǔ ɔeé un ɔê n'ε ɔ wê e na ɔê ná mi. ¹⁶ Zaanɔé diin ɔ, mi má só na m̂ un ba γε ; bɔ zaanɔé ɔ, mi na lé m̂ un. [Đó, un ɔo Tó ɔ de yí ɔ]^N. » ¹⁷ Đeé Jezu ɔê m̂ ɔ, ahwanvǔ útɔn ɔélé ɔê ɔê éɔé lé mē ɔê : « Nǔ te e ka ɔo ɔê bo ɔê : "Zaanɔé diin ɔ, mi má só na m̂ un ba γε ; bɔ zaanɔé ɔ, mi na lé m̂ un" ? Bɔ nǔ te e ka le ɔo ɔê bo ɔê : "Un ɔó Tó ɔ de yí ɔ" ? » ¹⁸ É le ɔê : « Nǔ te e ka ɔo ɔê bo ɔê : "Zaanɔé diin" ɔ ? Mǐ má m̂ nǔ je nǔ ɔeé e ɔo ɔê ɔ mē γε. » ¹⁹ Jezu nyó ε ɔê é jóɔó na kân xó byɔ mí, bo ɔê ná é

^N**16.16** Xógbe xé lé má ɔê Mawuxówěmáa nukɔntɔn ɔeé è wláan kpó alɔ kpó lé ŝusu mē γε.

đô : « Mi đo xó kânbyo midé lé dó xó đeé un đô bo
đô : "Zaandé diin ɔ, mi ma só na mo un ba ge ; bo
zaandé ɔ, mi na lé mô un" ɔ wú ɔ ²⁰ ξεν, ma đô
nũgbó na mi, mi na ví avĩ bo na ná alě, bo hwenénu
ɔ, me đeé nyí gbe ɔ tɔn lé na đo awă je ɔ. Mi na đô
awũblá mē ; amă, awũblá mitɔn na wá huzú awăjije.
²¹ Ná nyɔnũ đo vĩ na ji ɔ, e nɔ nê awũblá mē. Đó,
awũvé sín gan wê xó n'ε. Amă, ná e ji vĩ ɔ vɔ ɔ, e má
só nɔ flín awũvé ɔ ge ; đó, e nɔ mô awăjije đó vĩ đeé
wá gbe ɔ wútú. ²² Hũn, mi lɔsú mi đô awũblá mē
diin. Amă, un na lé wá mô mi, bo mi na mô awăjije.
Bo medé má kpewu bo na yí awăjije mitɔn zón mi sí
ge. ²³ Azăn né ɔ gbe ɔ, mi má só ná nɔ kân xó byo un
dó nũđé wú ba ge. ξεν, ma đô nũgbó ná mi, nũ đěbũ
đeé mi ná byo Tó ɔ đô nyĩkɔ ce mē ɔ, e na ná mi.
²⁴ Káká wá je diin ɔ, mi má ko byo nũđé đô nyĩkɔ ce
mē ge. Mi byo, bo mi na mô yí. Né ɔ, mi ná je awă bo
nũ bĩ ná vɔ t'e wú. »

Jezu đũ đô gbe ɔ ji

²⁵ Jezu ɖ̂ ná ahwanvũ útɔn lé ɖ̂ : « Un dó lõ bo só ɖ̂ xó né lé bĩ nyí ná mi. Hwe ɔ nu na wá sũ, bɔ un má só ná dó lõ bo na só ɖ̂ xó nyí ná mi ge ; amǎ, un na tún nũ mê ná mi céɖécéɖé dó Tó ɔ wú. ²⁶ Azǎn né ɔ gbe ɔ, mi na byɔ nũ Mawu ɖ̂ nyĩkɔ ce mê ; bɔ un má ka ɖ̂ un na savo ná Tó ɔ dó táa mitɔn mê ge.

²⁷ Đó, Tó ɔ lɔsú yí wǎn ná mi ; e yí wǎn ná mi ; ɖ̂, mi yí wǎn ná un, bo ɖ̂ nũ ɖ̂ Mawu de wê un zón.

²⁸ Un zón Tó ɔ de bo wá gbe ɔ mê. Amǎ diin ɔ, un ɖ̂ gbe ɔ mê na tón zón ɔ, bo na yí Tó ɔ de. » ²⁹ Ahwanvũ útɔn lé ɖ̂ n'ε ɖ̂ : « Enhěen ! Diin ɔ, a ɖo xó ɖ̂ ná mi céɖécéɖé ɔ. A má só ɖo lõ dó bo ɖo xó ɖ̂ nyí ná ge.

³⁰ Diin ɔ, mĩ nyó ε ɖ̂ a nyó nũ bĩ nyí, bɔ má só byɔ ɖ̂ meɖé né kân xó byɔ we dó nũɖé wú ge. Né ɔ wê zón bɔ mĩ ɖ̂ nũ ɖ̂ Mawu de wê a zón. » ³¹ Jezu ɖ̂ ná é ɖ̂ : « Mi wá ɖ̂ nũ lõ a ? » ³² Hwe ɔ nu na wá sũ, e ka ko sũ wê, bɔ e na gba mi dó, bɔ me ɖokpó ɖokpó na wlé ali útɔn bo na jó nye ɖokpón̂ gee dó. E ɖ̂ mǎ có, un má ɖo nye ɖokpón̂ gee ge. Đó, Tó ɔ

dô kpó xé un. ³³ Un dô xó né lé ná mi ; né ɔ, mi na m̄
fífá dô nye m̄. Mi na m̄ awǔvé dô gbɛ ɔ m̄ ; amǔ,
mi kpan akón ; dó, nye ɔ, un ko dû dô gbɛ ɔ ji.

17

Jezu xô ɔ́e dó nǔd̄ító lé táme

¹ Ɖeé Jezu dô xó né lé vɔ ɔ, e ɔ́e k̄ bo kpón jǐ, bo xô
ɔ́e bo dô : « At́e ! Hwe ɔ nu s̄u. Só nye vǐ t̄we s̄u, ná
nye vǐ t̄we l̄sú na só we s̄u. ² A ná ac̄e nye vǐ t̄we
dó gbɛt́o lé bǐ ji, ná ma ná gbɛ mavɔ-mavɔ me ɔ́e a
só dó alɔ me ná un lé. ³ Gbɛ mavɔ-mavɔ ɔ w̄e ka nyí
dô gbɛt́o lé né nyó we nyí, hi me ɔ́e nyí Mawu
nǔgbó ɔkpó gee ɔ́e tiin ɔ, bo le nyó nye Jezu Klisu
ɔ́e a sé dó ɔ nyí. ⁴ Un w̄a azǔ ɔ́e a zón un ɔ yí fó,
bo dó ɔ́e gigóo t̄we xle dô ayǐgba ɔ ji. ⁵ Diin ɔ, At́e,
l̄vǔ ná un gigóo ɔ́e un ko dó ɔ́ayǐ dô diwe có bo
gbɛ ɔ wá jɔ ɔ. ⁶ Un ɔ́e we xle me ɔ́e a cán dô gbɛ ɔ
me bo só dó alɔme ná un lé. T̄we w̄e é ko nyí, bo a
só é dó alɔme ná un, bo é s̄e tónú ná xó t̄we. ⁷ Diin

ɔ, é nyó ε ɔ̂ nũ ɔ̂é a ná un lé bĩ wê zón diwe nũgbó. ⁸ Ɖó, xó ɔ̂é a ɔ̂ ná un lé ɔ, un ɔ̂ bĩ ná é. É yí xó lé ; bɔ é nyó ε nũgbó ɔ̂ diwe wê un zón, bo ɔ̂ nũ ɔ̂ hi wê sé un dó.

⁹ Nye ɔ, un ɔ̂ ɔ̂é xó dó táa étɔn mē ɔ. Un má ɔ̂ ɔ̂é xó dó mē ɔ̂é nyí gbε ɔ tɔn lé sín táme γε ; amǎ, mē ɔ̂é a só dó alɔ ce mē lé táme wê un ɔ̂ ɔ̂é xó dó ɔ. Ɖó, tɔwe wê é nyí. ¹⁰ Nũ ɔ̂é nyí ce lé bĩ ɔ, tɔwe we wê é nyí ; bɔ nũ ɔ̂é nyí tɔwe lé bĩ ɔ, ce wê é nyí. Bɔ nũ né lé nɔ ɔ̂é hlǎnhlón ce xle. ¹¹ Zaanɔ̂é diin ɔ, un ná tón zón gbε ɔ mē. Amǎ, élé na kpô ɔ̂é gbε ɔ mē, bɔ nye ɔ, un ka jaa diwe. Tó mímé, nyĩkɔ tɔwe ɔ̂é a ná un ɔ, só nyĩkɔ né ɔ sín acê só kpón é ji ná, ná é na nyí mē ɔ̂okpó ɔ̂é ɔ̂é mĩ nyí mē ɔ̂okpó ɔ̂é ɔ xá. ¹² Hwenu ɔ̂é un ɔ̂é kpó xé é ɔ, un só nyĩkɔ tɔwe ɔ̂é a ná un ɔ sín acê só kpón é ji ná, bɔ mē ɔ̂ébũ má dɔn ɔ̂é é mē γε ; mē ɔ̂é ɔ̂é ná dɔn ɔ ján wê dɔn, ná nũ ɔ̂é è wláan dó Mawuxówěmáa ɔ mē ɔ na jɔ.* ¹³ Diin ɔ,

*17.12 Jǎan 13.18

Atóe, un jaa diwe. Amǎ, un kpô dō gbε ɔ mē, bo ɔ
xó né lé dō ɔ, ná awǎjije ce ɔeé wú nǔ bǐ vɔ t'e ɔ na
nô é mē. ¹⁴ Un só xó tɔwe ná é, bɔ me ɔeé nyí gbε ɔ
tɔn lé gbé wǎn ná é. Đó, é má nyí gbε ɔ tɔn ge, dī
ɔeé nye lɔsú un má nyí gbε ɔ tɔn ge dó ɔ xá. ¹⁵ Un
má dó byɔ we dō hi né dē é zón gbε ɔ mē ge. Amǎ,
un dó byɔ we dō hi né hwlǎn é zón awǒvi sín alɔ mē.
¹⁶ É má nyí gbε ɔ tɔn ge, dī ɔeé nye lɔsú un má nyí
gbε ɔ mē tɔn ge dó ɔ xá. ¹⁷ Blǒ ná é né nyí tɔwe bǐ
gbɔn nǔgbó ɔ mē ! Xó tɔwe wē nyí nǔgbó ɔ. ¹⁸ Đī ɔeé
a sé un dó gbε ɔ mē dó ɔ, nye lɔsú un sé é dó gbε ɔ
mē. ¹⁹ Un só nyedé bǐ jó ná we dó táa étɔn mē, ná élé
lɔsú ná nyí tɔwe bǐ gbɔn nǔgbó ɔ mē. ²⁰ E má nyí élé
kédé wē un ɔ ɔeé xô ná ge. Amǎ, un le ɔ ɔeé xô ná
me ɔeé na dī nǔ ná un gbɔn xó étɔn mē lé. ²¹ Né ɔ,
éme bǐ na nyí me ɔokpó. Atóe, a dō nye mē bɔ nye
lɔsú un dō hi ɔ mē ; blǒ ná é né nô mǐ mē. Né ɔ, me
ɔeé nyí gbε ɔ tɔn lé na dī nǔ dō hi wē sé un dó
nǔgbó. ²² Un ná é gigóó ɔeé a ná un ɔ, ná é na nyí

me ɖokpó, ɖî ɖeé nye kpó hi kpó nyí me ɖokpó ɖó ɔ
 xá. ²³ Un ɖô é mê, bo a ɖô nye mê ; né ɔ, é na nyí me
 ɖokpó nǔgbó. Hwenénu ɔ, me ɖeé nyí gbe ɔ tɔn lé ná
 nyó ε ɖô hi wê sé un dó, bo yí wǎn ná é ɖî ɖeé a yí
 wǎn ná un ɖó ɔ xá. ²⁴ Atóe, un jóɖó ɖô fí ɖeé un tê ɔ,
 me ɖeé a só dó alɔ me ná un lé lɔsú na nô flén xé un,
 ná é na m̃ gigóó ce, gigóó ɖeé a ná un ɔ. Đó, a yí
 wǎn ná un có bo gbe ɔ jɔ. ²⁵ Atóe, hwejiɔnô wê a nyí
 ; me ɖeé nyí gbe ɔ tɔn lé má nyó we nyí ge. Amǎ, nye
 ɔ, un nyó we nyí ; bo me xé lé nyó ε ɖô hi wê sé un
 dó. ²⁶ Un ɖê we xle é, un ka na bló bo é na le nyó we
 nyí hú mǎ, né ɔ, wǎn-yíyí ɖeé a ɖo na un ɔ ná nô é
 m̃, bo nye lɔsú na nô é m̃. »

18

È wlé Jezu

¹ Ɖeé Jezu ɖô xó né lé vɔ ɔ, ú kpó ahwanvǔ útɔn lé
 kpó yí Sedlɔn sín t̃sisa ɔ godó. Ajikpá ɖé ɖô flén, bo
 ú kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó byɔ ε m̃. ² Juda, me ɖeé

đo Jezu sâ ɔ lɔsú nyó flén nyî. Đó, Jezu kpó
ahwanvũ útɔn lé kpó nɔ kplé đô flén hwe đélé nu.
³ Juda kpláan ahwanyitó Hlǎma tɔn lé gbětáa đé kpó
sínsenxɔcɔtó đeé avǔsannu-xwlemawutógán lé kpó
Falizyɛn lé kpó sé dó lé ; bɔ é hɛn myɔgbén, tóci kpó
ahwanfunnu lé kpó bo wá ajikpá ɔ mê. ⁴ Jezu ko nyó
nũ đeé đo na jɔ d'e ji lé bĩ nyî ; e sêkpó é bo kânbyɔ
é đô : « Menú wê mi đo dín ɔ ? » ⁵ É yí gbe n'ɛ bo đô :
« Jezu Nazaretinu ɔ wê mĩ đo dín ɔ. » Jezu đô ná é
đô : « Nyɛ đie. » Juda đeé đo sâ ɛ ɔ đô mɛ lé mê.
⁶ Đeé Jezu đô mí wê ɔ, é sê yî godô, bo jɛ ayĩ. ⁷ Jezu
lɛ kânbyɔ é đô : « Menú wê mi đo dín ɔ ? » Bɔ é đô :
« Jezu Nazaretinu wê mĩ đo dín ɔ. » ⁸ Jezu yí gbe bo
đô : « Un ko đô ná mi đô nyɛ wê. Ná nyɛ wê mi đo
dín ɔ, mi bo jó mɛ xé lé dó ná é né yî. » ⁹ E đô m̄, ná
xó đeé e ko đô wáyî ɔ ná jɔ. Đó ; e wáyî đô : « Mɛ
đěbũ má bũ đô mɛ đeé a só dó alɔmɛ ná un lé mê gɛ.
» ¹⁰ Sim̄ Piyɛɛ ka hɛn đenkpe ; e lûn đenkpe ɔ zón
akpâ mê, bo kpâ tó ađusixwé tɔn ná

av̄sannu-xwlemawutó ɖaxó ɔ sín mesentó ɖokpó.
Mesentó né ɔ nɔ nyí Malukusi. ¹¹ Jezu ɖê ná Piyee ɖê
: « Só denkpe tɔwe dó akpâ útɔn mê. Un má ná nû
awüvé kófû ɖeé Até sɔ ná un ɖê nye né nû ɔ ge wê a
? »*

**È kpláan Jezu yî av̄sannu-xwlemawutó ɖaxó ɔ
sín nukɔn**

(Matíe 26.57-58 ; Maki 14.53-54 ; Lwiki 22.54)

¹² Né ɔ godô ɔ, ahwanyitó lé kpó gǎn étɔn kpó, kpó
sínsenxɔcɔtɔ ɖeé Jwifugán lé sé dó lé kpó wlé Jezu,
bo blá ε. ¹³ É kpláan Jezu yî Hana de je nukɔn. Hana
ka nyí asító ná Kayifu ; bɔ Kayifu nyí
av̄sannu-xwlemawutó ɖaxó ɔ ɖô xwê né ɔ xwê.

¹⁴ Kayifu wê ka kplón nũ Jwifugán lé wáyî bo ɖê : « E
nyó hu ɖê me ɖokpó gee né kú dó tɔgun ɔ táme. »*

Piyee gbé ɖê mí má nyó Jezu nyî ge

***18.11** Matíe 26.39 ; Maki 14.36 ; Lwiki 22.42

***18.14** Jǎan 11.49-50

(Matíe 26.69-70 ; Maki 14.66-68 ; Lwiki 22.55-57)

¹⁵ Simô Piyee kpó ahwanvũ dëvö kpó xodo Jezu.

Avšsannu-xwlemawutó daxó ɔ nyó ahwanvũ né ɔ nyî ; né ɔ wê zón bo ahwanvũ né ɔ xodo Jezu byɔ avšsannu-xwlemawutó daxó ɔ sín xwé ɔ gbe. ¹⁶ Piyee ú ɔ cí gbɔndenu, bo ɔo hɔntogbo ɔ kpá. Ahwanvũ dë ɔ dëé avšsannu-xwlemawutó daxó ɔ nyó ε nyî ɔ ka tón bo dô xó ná nyɔnû dëé nɔ cɔ hɔntogbo ɔ, bo kpláan Piyee byɔ xwé ɔ gbe. ¹⁷ Mesentó nyɔnû dë nɔ cɔ hɔntogbo ɔ dô ná Piyee dô : « Hi lɔsú, a ma dô ahwanvũ nya né ɔ tɔn lé mē a e ? » Piyee gbé n'ε bo dô : « Éö ! Un ma dô é mē gε. » ¹⁸ Mesentó lé kpó sínsenxɔcɔtɔ lé kpó ka dô flén. É fló akán, bo ɔo myɔ xú ɔ ; ɔó, avivó gbé. Piyee lɔsú dô kpó xé é, bo ɔo myɔ xú ɔ.

Avšsannu-xwlemawutó daxó ɔ kân xó byɔ Jezu

(Matíe 26.59-66 ; Maki 14.55-64 ; Lwiki 22.66-71)

¹⁹ Avšsannu-xwlemawutó daxó ɔ kân xó byɔ Jezu dó ahwanvũ útɔn lé kpó nŭkplónme útɔn lé kpó ji.

²⁰ Jezu yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Agbawungba wê un ɔ̂ xó ná mε bǐ tē. Un nɔ̂ kplón nǔ mε tēgbe ɔ̂ tōkplégbasa lé, kpó sɪnsɛnxɔ̂ ɔ̂ mē kpó, ɔ̂ fí ɔ̂ Jwifu lé bǐ nɔ̂ kplé tē ɔ̂. Un má ɔ̂ xó ɔ̂ nǔ glɔ̂ gε. ²¹ Nǔ tε wútú a ɔ̂ xó kânbyɔ̂ un ɔ̂ ? Xó ɔ̂ un ɔ̂ lé ɔ̂, kânbyɔ̂ mε ɔ̂ sē lé. É nyó xó ɔ̂ un ɔ̂ nyí. » ²² Hwenu ɔ̂ Jezu ɔ̂ mǎ ɔ̂, sɪnsɛnxɔ̂cɔ̂tɔ̂ lé ɔ̂ ɔ̂ flén, bo gba tó mē n'ε, bo ɔ̂ : « Mō wê a ná yí gbe ná av̂sannu-xwlemawutɔ̂ ɔ̂ ɔ̂ a ? » ²³ Jezu yí gbe n'ε ɔ̂ bo ɔ̂ : « Ná un ɔ̂ xó gbɔ̂ ɔ̂, xle un xó ɔ̂ un ɔ̂ gbɔ̂ ɔ̂. Bɔ̂ ná xó ɔ̂ un ɔ̂ sɔ̂gbe ɔ̂, nǔ tε wútú a ka ɔ̂ xó un ɔ̂ ? » ²⁴ Jezu kpô ɔ̂ blăblá mǎ, bɔ̂ Hana sé ε dó Kayifu av̂sannu-xwlemawutɔ̂ ɔ̂ ɔ̂ de.

Piyε le gbe ɔ̂ mí ma nyɔ̂ Jezu nyí gε

(Matie 26.71-75 ; Maki 14.69-72 ; Lwiki 22.58-62)

²⁵ Simô Piyε kpô ɔ̂ flén bo ɔ̂ myɔ̂ xú ɔ̂, bɔ̂ è ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Hi lɔ̂sú, a má ɔ̂ ahwanvǔ útɔ̂n le mē a e ? » Piyε gbé bo ɔ̂ : « Éǒ ! Un ma ɔ̂ é mē gε. » ²⁶ Mε

ḍokpó ḍô avšsannu-xwlemawutó ḍaxó ɔ sín mesentó lé mê, bo nyí me ḍeé Piyee kpâ tó ná ɔ sín me. E ḍô ná Piyee ḍô : « Un mô hi kpó nya né kpó ḍô ajikpá ɔ mē a e ? »²⁷ Piyee le gbé, bɔ haḍokpó ɔ, kóklô ḍokpó dó sé.

È kpláan Jezu yî Pilati sín nukɔn

(Matie 27.1-2,11-14 ; Maki 15.1-5 ; Lwiki 23.1-5)

²⁸ Né ɔ godó ɔ, Jwifugán lé kpláan Jezu zón Kayifu de, bo só ε wá yî tôkpɔngán Hlǒma tɔn ɔ sín axósúgbasa. Zǎnfɔnnúu tēen wê nǔ né ḍo jɔ ɔ. Jwifugán lé má byɔ axósúgbasa ɔ ge. Đó, é jóḍó na nê mǐmǐ ji, bo na ḍû Xíxláḍóxwê. ²⁹ Né ɔ wê zón bɔ tôkpɔngǎn Pilati tón bo wá mô é, bo kânbyɔ é ḍô : « Nǔ te sín hwe wê mi ḍo dó nya xé ɔ ɔ ? »³⁰ Jwifugán lé yí gbe n'ε bo ḍô : « Ná nya xé ɔ má wâ nǔ nyananyána ḍé ge ɔ, mǐ má ná kpláan ε wá ná we ge. »³¹ Bɔ Pilati ḍô ná é ḍô : « Mi losú mi kpláan ε, bo ḍô hwe n'ε ḍî ḍeé sɛn mitɔn ḍô dó ɔ. » É ka yí gbe n'ε bo ḍô : « Mǐ má ḍó acê bo na hû me ge. »³² Nǔ

nyí m̄ ná xó ɔ́eé Jezu ɔ́ wáyí dó kú alɔ́kpa ɔ́eé e ná kú ɔ́ wú ɔ́ ná jɔ́.* ³³ Pilati byɔ́ axósúgbasa ɔ́, bo yló Jezu bo kânbyɔ́ ε ɔ́ : « Hi wê nyí Jwifu lé sín axósú ɔ́ a ? » ³⁴ Jezu yí gbe n'ε bo ɔ́ : « Xó né ɔ́ ɔ́eé a kân byɔ́ ɔ́, hi lɔ́sú wê lín táa m̄ bo kânbyɔ́ a, alǒ mε ɔ́ ɔ́eé lé wê ɔ́ xó né ɔ́ ná we dó awũye ? » ³⁵ Pilati yí gbe n'ε bo ɔ́ : « Nye ɔ́, Jwifu wê un nyí a ? Un má nyí Jwifu né ! Tô tɔ́we m̄ nu lé kpó avǔsannu-xwlemawutógán lé kpó wê jó we ná un. Nũ te a ka wá ? » ³⁶ Jezu yí gbe bo ɔ́ : « Axósúɔ́tô ce má nyí gbe m̄ fí tɔ́n γε. Ná axósúɔ́tô ce ko nyí gbe m̄ fí tɔ́n wê ɔ́, mesentó ce lé na ko fún ahwan dó táa ce m̄, bɔ́ è má na jó un ná Jwifugán lé γε. Amǔ, axósúɔ́tô ce má nyí gbe m̄ fí tɔ́n γε. » ³⁷ Pilati kânbyɔ́ ε ɔ́ : « Hũn, axósú wê a nyí né a e ? » Jezu yí gbe bo ɔ́ : « Ú né hi lɔ́sú a ko ɔ́ né. Axósú wê un nyí. E ji un bɔ́ un wá gbe ɔ́ m̄, bo na ɔ́ kúnnúu ná nũgbó ɔ́. Mε ɔ́ ɔ́eé nɔ́ xodo nũgbó ɔ́ nɔ́ ɔ́ tó xó

*18.32 Jǎan 3.14 ; 12.32

ce lé. » ³⁸ Pilati yí xó bo kânbyɔ ε ɔ̂ : « Nũ te nyí ka nũgbó ɔ ? »

È ɔ̂ kúhwe ná Jezu

(Matíe 27.15-31 ; Maki 15.6-20 ; Lwiki 23.13-25)

Ɖeé Pilati ɔ̂ m̂ vɔ ɔ, e le tón bo yí m̂ Jwifu lé bo ɔ̂ ná é ɔ̂ : « Nye ɔ, un má m̂ nũwânyido ɔ̂ ná nya né ɔ bo ná ɔ̂ hwe n'ε γε. ³⁹ Am̂, ɔ̂ ɔ̂ e ko nyí walɔ bɔ un ɔ̂ ná jó gansentó ɔ̂kpó ná mi Xíxláɔ̂xwê ɔ hwenu ɔ, mi jóɔ̂ má jó axósú Jwifu lé tɔn ɔ dó ná mi a ? » ⁴⁰ Bɔ é me bĩ le dó axwá bo ɔ̂ : « Éö ! Má jó ú ɔ dó ɔ ! Jó Balabasi dó ná mĩ. » Balabasi ɔ, jaguda wê e ka nyí.

19

¹ Né ɔ godó ɔ, Pilati ná gbe ɔ̂ è né kpláan Jezu, bo xó e kpó lanba kpó. ² Ahwanyitó lé só awun só lûn axósúgbakón ɔ̂kpó ná bo cón n'ε, bo só awu gaa vε cécécé ɔ̂ dó n'ε. ³ Né ɔ godó ɔ, é nɔ sêkpó ε bo nɔ ɔ̂ : « Mĩ dó gbe ná we, Jwifu lé sín axósú ! » Bɔ é nɔ

gba tó m̃ê n'ε. ⁴ Pilati lε tón, bo d̃ô ná Jwifu lé d̃ô : « Diin ɔ, un na kpláan ε tón wá ná mi, ná mi ná nyó ε d̃ô un ma m̃ô ñw̃ânyido d̃é n'ε bo d̃ó hwε n'ε γε. »

⁵ Né ɔ godó ɔ, Jezu tón, bɔ awungbakɔn ɔ d̃o táa n'ε, bɔ awu gaa akwá d̃axo tɔn vεε ɔ d̃o k̃ô n'ε. Pilati d̃ô ná é d̃ô : « Nya ɔ d̃ie. » ⁶ Đeé

aṽsannu-xwlemawutógán lé kpó sínsenxɔcɔtɔ́ lé kpó m̃ô Jezu ɔ, é dó axwá bo d̃ô ná Pilati d̃ô : « Ká ε dó aklúzu ji ! Ká ε dó aklúzu ji. » Pilati ka d̃ô ná é d̃ô : « Mi lɔsú mi kpláan ε, bo yî ká ε dó aklúzu ji. Đó, un má m̃ô ñw̃ânyido d̃é n'ε bo na d̃ó hwε n'ε γε. »

⁷ Jwifugán lé yí gbe n'ε bo d̃ô : « Mĩ d̃ó s̃én, bɔ s̃én né ɔ d̃ô e d̃o ná kú ; d̃ó, e d̃ô Mawu sín ṽı w̃ê mí nyí. »

⁸ Đeé Pilati s̃ê xó né ɔ ɔ, e lε d̃ı b̃ũ tawun ; ⁹ bɔ e lε kpláan Jezu byɔ axósúgba ɔ sa, bo kânbyɔ ε d̃ô : « Fí te a ka zón ? » Am̃, Jezu má ka kε núu bo d̃ô xó d̃é n'ε γε. ¹⁰ Pilati d̃ô n'ε d̃ô : « Nyε w̃ê a ci xwii d'e mε ná a ? A má nyɔ ε d̃ô un d̃ó acê bo ná jó we, al̃ bo ná ka we dó aklúzu ji γε a ? » ¹¹ Jezu yí gbe n'ε bo d̃ô

: « Ná Mawu má ko ná gbe útɔn we ge wê ɔ, a má na dɔ acê dĕbŭ dɔ jiye ge. Né ɔ wê zɔn ɔ, me deé jó un ná we ɔ hu hwe daxó ɔ. » ¹² Be zɔn hwenénu ɔ, Pilati je deé e ná wá dɔ bo ná jó Jezu ɔ dín ji. Amĕ,

Jwifugán lé dɔ axwá bo dĕ : « Ná a jó e ɔ, hŭn a ma nyí Hlĕmaxósú ɔ sín xɔntɔn ge. Đó, me dĕbŭ deé dĕ mí nyí axósú ɔ, tê wê me ɔ ci dɔ Hlĕmaxósú ɔ wú. »

¹³ Deé Pilati sê xó né lé vɔ ɔ, e dĕ Jezu tɔn, bo flén ayĭ dĕ hwedɔtɔzinkpo ɔ ji, dĕ fí deé è te zännúu dɔgbɛɛ dɔgbɛɛ lé dɔ, bɔ è nɔ yló dĕ Gabata dĕ Eblegbe mĕ ɔ. ¹⁴ Xíxládóxwê ɔ kpô sóɔ, dĕ hweyivɔ mĕ gan wĕ-awe mĕ, bɔ Pilati dĕ ná Jwifu lé dĕ : « Axósú mitɔn dĕ. » ¹⁵ Né ɔ, é dɔ axwá bo dĕ : « Hu i ! Hu i ! Ka ε dɔ aklúzu ji ! » Pilati dĕ ná é bo dĕ : « Ma ká axósú mitɔn dɔ aklúzu ji wê mi dɔ dĕ a ? »

Avĕsannu-xwlemawutógán lé dĕ : « Mĭ má só dɔ axósú dĕvŏ ze Hlĕmaxósú ɔ wú ge. » ¹⁶ Né ɔ godó ɔ, e jó Jezu ná é, ná è ná yĭ ká ε dɔ aklúzu ji.

È ká Jezu dɔ aklúzu ji

(Matíe 27.32-50 ; Maki 15.21-37 ; Lwiki 23.26-46)

Bɔ é kpláan Jezu yî. ¹⁷ Jezu lɔsú zé aklúzu útɔn, bo tɔn zɔn tɔxo ɔ mê bo dídó fí deé è nɔ ylo dɔ "Taxuglótên ɔ" ; dɔ Eblegbe mê ɔ, è nɔ yló fí ɔ dɔ Gɔlugota. ¹⁸ Flén wê è ká ε dó aklúzu ji tê ; bɔ é ká ú kpó me awe dǽvǔ lé kpó zǽnzǽn. Me dɔkpó dɔ aɔusixwé n'ε, me dɔkpó dɔ amyɔxwé n'ε, bɔ Jezu dɔ céncéen mê ná é. ¹⁹ Pilati ná gbe bɔ è wláan nǔ dé dó xwlée kpêví dé ji, bo ká dó aga ná aklúzu ɔ. È wláan dɔ : « Jezu Nazaretinu, axósú Jwifu lé tɔn ɔ. » ²⁰ Jwifu lé sǔsu nɔ xâ nǔ deé è wláan ɔ ; dɔ, fi deé è ká Jezu tê ɔ sêkpó tɔxo ɔ. Nǔ deé è wláan dó xwlée ɔ ji ɔ dɔ Eblegbe mê, Latengbe mê, kpó Glǽkigbe kpó mê. ²¹ Avǔsannu-xwlemawutógán Jwifu lé tɔn lé wá dɔ ná Pilati dɔ : « Ma nyí "Jwifu lé sín axósú" wê a ná wláan ge ; amǔ, wláan bo dɔ : nya xé ɔ dɔ mí nyí Jwifu lé sín axósú." » ²² Pilati yí gbe bo dɔ : « Nǔ deé un wláan ɔ, un wláan wê. » ²³ Deé ahwanyitó lé ká Jezu vɔ ɔ, é só nǔ deé e dó lé, bo má dó donu εε, bɔ

ahwanyító lé yí ɖokpó ɖokpó. É le só awu gaa útɔn, ɖeé má ɖó cícátên ge ɔ, bo nyí avɔ bütébű, bo è lún zón aga káká wá do ɔ. ²⁴ Ahwanyító lé ɖô ɖô éɖé lé mē ɖô : « Mǐ né má vún i o ; amǎ, mǐ né nyî akô dó, bo na kpón me ɖeé tɔn wê e na nyí ɔ. » Nű nyí m̄, ná nű ɖeé è wláan dó Mawuxówěmáa mē ɔ na jɔ. Đó, è wláan bo ɖô :

« É má awu ce lé,

bo nyî akô dó awu gaa ce. »

Nű ɖeé ahwanyító lé bló ɔ né.

²⁵ Jezu sín nɔ, nɔ útɔn sín nɔvǐ nyɔnû, Malǐ ɖeé nyí Klewopasi sín asî ɔ, kpó Malǐ Magidalanu ɔ kpó ɖô tê ɖô aklúzu ɖeé ji è ká Jezu dó ɔ kôn. ²⁶ Ɖeé Jezu m̄ nɔ útɔn, bo m̄ ahwanvű ɖeé e yí wǎn ná ɔ ɖô akpá ná nɔ útɔn ɔ, e ɖô ná nɔ útɔn ɖô : « Anɔye, vǐ tɔwe né. » ²⁷ Né ɔ godó ɔ, e ɖô ná ahwanvű ɔ ɖô : « Anɔwe ɖie. » Bɔ be zón hwenénu ɔ, ahwanvű ɔ yí Jezu sín nɔ ɔ dó xwé útɔn gbe.

Jezu kú

(Matíe 27.45-56 ; Maki 15.33-41 ; Lwiki 23.44-49)

²⁸ Né ɔ godó ɔ, ɔeé Jezu nyó ε ɔ̂ nũ lé bĩ ko fó ɔ, e ɔ̂ : « Sînnugbla hu un. » E ɔ̂ mǎ, ná nũ ɔeé è wlaan dó Mawuxówěmáa mē ɔ na jɔ. ²⁹ Zěn ɔe ka ɔ̂ flén, bo vinegli gó ε. Ahwanyitó lé nyló avɔnukija dó vinegli ɔ mē, bo só sló atín ɔeé è nɔ yló ɔ̂ izɔpu núu, bo só sêkpó nuu útɔn. ³⁰ Ɖeé Jezu nũ vinegli ɔ ɔ, e ɔ̂ : « Nũ lé bĩ fó ! » Né ɔ godó ɔ, e dó kô do, bo bo nuu.

È só ganhwan̄ adajaamē ná Jezu

³¹ Xíxláɔ́oxwē kpô sóɔ wē nũ né ɔ ɔo jɔ ɔ. Jwifugán lé má ka jóɔó ɔ̂ cyɔ lé né n̄ aklúzu ji gbɔjezán Jwifu lé tɔn gbe γε. Ɖó, gbɔjezán né ɔ nyí gbɔjezán ɔeɔovo ɔe. É yî byɔ gbe Pilati, bo na wén afô ná mε ɔeé è ká lé, bo na ɔe cyɔ étɔn zón aklúzu ji. ³² Bo Ahwanyitó lé wá mε ɔeé è ká dó aklúzu ji xé Jezu zěnzěn lé de ; é wén afô ná mε nukɔntɔn ɔ, bo wén ná mε awego ɔ. ³³ Ɖeé e sêkpó Jezu ɔ, é m̄ ɔ̂ e ko kú, bo é má wén afô n'ε γε. ³⁴ Amǎ, ahwanyitó lé ɔokpó só ganhwan̄ bo só adajaamē n'ε ; bo haɔokpó

ɔ, ahun kpó sîn kpó kôn nyî ayĩ. ³⁵ Me ɔeé mô nũ né
 lé ɔ wê ɔê kúnnúu ná, bɔ kúnnuɔíɔé útɔn sɔgbe. E
 nyɔ ε ɔê xó nũgbo wê mí ɔê, ná mi lɔsú mi na ɔê nũ.
³⁶ Nũ né lé bí jɔ, ná nũ ɔeé è wláan dó
 Mawuxówěmáa mē ɔ na jɔ. Đó, è wláan bo ɔê : « *È
 má na wén xú útɔn lé ɔěbũ gε.* » ³⁷ È lε wláan dó fí
 ɔěvǒ ɔê Mawuxówěmáa ɔ mē bo ɔê : « *É na kpón mε
 ɔeé é só ganhwǎn ɔ.* »

È só Jezu dó yɔdóó mē

³⁸ Né ɔ godó ɔ, Jozefu Alimatēnu ɔ yî byɔ gbe Pilati
 ɔê mí na yî só Jezu sîn cyɔ ɔ. Ahwanvũ Jezu tɔn wê
 e nyí, bo má ka nɔ ɔêxle gε ; ɔó, e ɔo bú ɔê ná
 Jwifugán lé ɔ. Pilati ná ε gbe, bɔ e yî só cyɔ ɔ.

³⁹ Nikodému, nya ɔeé zón zǎn bo yî Jezu de gbe
 ɔokpó ɔ lɔsú wá. E hɛn célu ɔeé è só mĩlu kpó
 aluwesi kpó bló ná ɔ wá, bɔ e yî kilô gban mǎ.*

⁴⁰ Jozefu kpó Nikodému kpó só Jezu sîn cyɔ bo bú
 avɔ dó, bo sá célu ɔ dó, ɔê ɔeé Jwifu lé nɔ só nũ ná

*19.39 Jǎan 3.1-2

cyo étɔn có bo nɔ d̄i d̄ó ɔ xá. ⁴¹ Ajikpá d̄é ka d̄ô fí d̄eé è ká Jezu d̄ó aklúzu ji tê ɔ, bo yɔdóó ȳyó d̄é d̄ô ajikpá ɔ m̄ê, bo è ma ko só cyo d̄ěbũ d'e m̄ê kpón ge. ⁴² Yɔdóó né ɔ m̄ê w̄ê Jozefu kpó Nikodému kpó só Jezu sín cyo d̄ó ; d̄ó, yɔdóó ɔ s̄êkpó flén ; bo Xíxládóxwê ɔ ko kpô só.

20

Jezu fón zón kú

(Matíe 28.1-8 ; Maki 16.1-8 ; Lwiki 24.1-12)

¹ Aklunôzángbe z̄anfɔnnúu t̄êen hwenu d̄eé z̄influ kpô d̄ô tê d̄ó ɔ, Malĩ Magidalanu ɔ yĩ yɔdóó ɔ k̄n, bo m̄ê d̄ô è d̄ê z̄annúu d̄eé è só sú yɔdóó ɔ núu ɔ s̄ê.

² E d̄ó wezun, bo yĩ m̄ê Simô Piyee kpó ahwanvũ d̄ě ɔ d̄eé Jezu yĩ w̄an ná ɔ kpó, bo d̄ô ná é d̄ô : « È d̄ê Aklunô sín cyo zón yɔdóó ɔ m̄ê, bo mĩ má nyó fí d̄eé è só ε d̄ó ɔ nyĩ ge. » ³ D̄eé e d̄ô m̄ě ɔ, Piyee kpó ahwanvũ d̄é ɔ kpó tón, bo d̄ido yɔdóó ɔ k̄n. ⁴ É m̄e awe lé bí d̄o wezun d̄ó ɔ ; am̄ě, ahwanvũ d̄ě ɔ d̄ó

wezun hú Piyee, bo yî yɔdóó ɔ kôn je nukɔn. ⁵ E fée yî do bo kpón yɔdóó ɔ mē sédó, bo m̄ avɔ lé d̄o kɔɔ mē ; amǎ, e má byɔ ε mē ge. ⁶ Sim̄ Piyee wá wá gbɔn godô, bo byɔ yɔdóó ɔ mē, bo m̄ avɔ lé d̄o kɔɔ mē. ⁷ E le m̄ avɔ d̄eé è bú dó táa ná Jezu ɔ. Avɔ né ɔ má ka d̄o d̄élé mē ge ; amǎ, è mla ε bo só d̄o vo, d̄o fí d̄ěvǒ. ⁸ Hwenénu wē ahwanvǔ d̄e ɔ d̄eé wá yɔdóó ɔ kôn je nukɔn ɔ lɔsú wá byɔ ε mē. E m̄, bo d̄i nǔ. ⁹ Dó, xó d̄eé Mawuxówěmáa ɔ d̄o bo d̄o Jezu na fón zón mekúkú lé me ɔ, é má ko m̄ nǔ je ε mē ge. ¹⁰ Né ɔ godó ɔ, ahwanvǔ awe lé le k̄o yî xwé étɔn lé gbe.

Jezu só úd̄e d̄oxya Malǐ Magidalanu ɔ

(Matie 28.9-10 ; Maki 16.9-11)

¹¹ Malǐ ka d̄o tē d̄o yɔdóó ɔ kôn, bo d̄o avǐ ví ɔ. Hwenu d̄eé e d̄o avǐ ví ɔ, e fée yî do, bo kpón yɔdóó ɔ mē sé dó. ¹² E m̄ wensagun awe, bo é d̄o awu wěe pépépé mē, bo flén fí d̄eé è só Jezu sín cyɔ d̄o ɔ ; d̄okpó d̄o táaligbe, d̄okpó d̄o af̄oligbé . ¹³ É kânbyɔ ε d̄o : « Nyɔn̄u, nǔ te wútú a d̄o avǐ ví ɔ ? » E yí gbe ná

é bo d̄ô : « Me lé só Aklunô ce sín cyo yî, bo un má
 nyo fí deé é só ε d̄ó ɔ nyî γε. » ¹⁴ E d̄o m̄ă d̄ô ɔ, bo
 kpón godô, bo m̄ô Jezu d̄ô tê ; amă, e má nyó ε d̄ô
 Jezu wê γε. ¹⁵ Jezu kânbyo ε d̄ô : « Nyɔnû, nũ te
 wútú a d̄o avĩ ví ɔ ? Menú wê a d̄o dín ɔ ? » Malĩ
 védó d̄ô me deé nɔ kpón ajikpá ɔ ji ɔ wê sín, bo d̄ô
 n'ε d̄ô : « Medaxó, ná hi wê só ε ɔ, d̄ô fí deé a só ε d̄ó
 ɔ, ná ma yî só ε. » ¹⁶ Jezu yló ε bo d̄ô : « Malĩ ! » Bo e
 lílé bo d̄ô n'ε d̄ó eblegbe m̄ê bo d̄ô : « Hlabuni ! »
 Twinm̄ê útɔn wê nyí "Měsî". ¹⁷ Jezu d̄ô n'ε d̄ô : « Má
 d̄ó un tê o ; d̄ó, un má ko yî Atóe de γε. Amă, yî
 nɔvĩ^N ce lé de, bo d̄ô ná é d̄ô un xwe Atóe de, Atóe
 deé nyí Tó mitɔn ɔ ; un xwe Mawu ce de, Mawu ce
 deé nyí Mawu mitɔn ɔ. » ¹⁸ Malĩ Magidalanu ɔ yí d̄ô
 ná ahwanvũ lé d̄ô mí m̄ô Aklunô. E d̄ô xó deé Aklunô
 d̄ô n'ε lé ná é.

Jezu só úd̄é dóxya ahwanvũ lé

(Matie 28.16-20 ; Maki 16.14-18 ; Lwiki 24.36-49)

^N**20.17** Ahwanvũ lé xó wê Jezu d̄o d̄ô ɔ.

¹⁹ Aklunôzángbe né ɔ gbadanu ɔ, xô ɔeé mē ahwanvũ lé kplé tē ɔ sín hɔɔn lé ɔ̄ sũsu ; ɔ̄, é ɔ̄ bũ ɔ̄ ná Jwifugán lé ɔ. Hwenénu wē Jezu wá tón ɔ̄ céncéen ná é, bo ɔ̄ : « Fífá né n̄ kpó xé mi. » ²⁰ Ɖeé e ɔ̄ m̄ ɔ, e dó alɔ útɔn lé kpó adajaamē útɔn kpó xya é. Ɖeé ahwanvũ lé m̄ Aklunô ɔ, e víví ná é tawun. ²¹ Jezu le ɔ̄ ná é ɔ̄ : « Fífá né n̄ kpó xé mi ! Ɖi ɔeé Tó ɔ sé un dó ɔ̄, nye lɔsú un ɔ̄ mi sé dó ɔ. » ²² Ɖeé e ɔ̄ m̄ ɔ, e fú jehɔn dó é ji bo ɔ̄ : « Mi yí Yesinsen ! ²³ Ná mi só hwe ke meɔé ɔ, Mawu na só hwe ke me ɔ. Ná mi má ka só hwe ke meɔé ge ɔ, Mawu má na só hwe ke me ɔ ge. »

Tomâ má ɔ̄ nũ ɔ̄ Jezu fón zón kú ge

²⁴ Tomâ ɔeé è ɔ̄ nyĩkɔ ná ɔ̄ Höví, bo ɔ̄ mesédó wě-awe lé mē ɔ má ɔ̄ kpó xé é có bɔ Jezu wá ge.

²⁵ Ahwanvũ ɔ̄lé ɔ̄ n'ε ɔ̄ : « Mi m̄ Aklunô. » Am̄, Tomâ ɔ̄ ná é ɔ̄ : « Ná un ma m̄ hũnjénkpâ lé ɔ̄ alɔ útɔn lé mē ge ɔ ; ná un má só alɔvĩ ce dó hũnjénkpâ lé mē ge ɔ ; ná un má só alɔ ce dó

adajaamê n'ε γε Ϸ, un má na dî gbedé γε. » ²⁶ Azǎn cántôn godó Ϸ, ahwanvũ lé le kplé dô xwé Ϸ gbe, bo Tomâ dô kpó xé é. É dó gan hɔɔn lé mē có Ϸ, Jezu wá tón, bo dô tê dô céncéen ná é, bo dô : « Fífá né nô kpó xé mi ! » ²⁷ Né Ϸ godó Ϸ, e dô ná Tomâ dô : « Só alɔvĩ tɔwe dó fí, bo kpón alɔ ce lé. Dlěn alɔ tɔwe, bo só dó adajaa ce mē. Gbo nũ xô kpón Ϸ, bo dî nũ ! » ²⁸ Tomâ yí gbe n'ε bo dô : « Aklunô ce, Mawu ce ! » ²⁹ Jezu dô n'ε dô : « Đeé a mô un Ϸ wê zón bɔ a dî nũ a e ? Nũ nyó ná mε đeé má mô γε, bo ka dî nũ lé. »

Nũ đeé wútú è wláan wěmáa xé Ϸ

³⁰ Jezu le jlé nũ s̄usu đěvǔ lé dô ahwanvũ útɔn lé sín nukún mē, bɔ è má wláan dó wěmáa xé Ϸ mē γε.

³¹ Amǔ, è wláan xé lé, ná mi na dî nũ dô Jezu wê nyí Mɛsya Ϸ, bo nyí Mawu sín Vĩ Ϸ. Né Ϸ, ná mi dî nũ n'ε Ϸ, mi na mô gbe gbɔn jĩ útɔn.

21

Jezu só úđé dóxya ahwanvũ útɔn lé dô Tibelyadi

sín t̃ ɔ tó

¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu le só úḍé dóxya ahwanvũ útɔn lé ḍô Tibelyadi sín t̃ ɔ tó. Ḍeé e só úḍé dóxya é ḍó ɔ ḍie : ² Simô Piyee, Tomâ ḍeé è ḍó nyĩkɔ ná ḍô Höví ɔ, Natanayéli ḍeé tón zón Kana ḍô Galilê kân m̃ ɔ, Zebedê sín ṽ lé kpó Jezu sín ahwanvũ awe ḍěvõ kpó ḍô kpó. ³ Simô Piyee ḍô ná é ḍô : « Un na yî t̃ ji, bo na yî nyî ḍɔ. » Me ḍělé ka ḍô : « Mĩ lɔsú, mĩ na xodo we. » Bɔ é tón haḍokpó, bo byɔ t̃jihún ḍé m̃, bo yî t̃ ji. Am̃ z̃ăn né ɔ m̃ ɔ, é má wlé nũḍé ge. ⁴ Ḍeé ayí je ihón ji ɔ, Jezu wá ḍô t̃ ḍô t̃ ɔ tó ; am̃, ahwanvũ lé má nyó ε ḍô ú wê ge. ⁵ E kânbyɔ é ḍô : « Vĩ ce lé, mi m̃ hwevĩ ḍě wlé a ? » É yí gbe n'ε bo ḍô : « Éõ, mĩ má m̃ ḍě wlé ge. » ⁶ Jezu ḍô ná é ḍô : « Mi nyi ḍɔ ɔ dó aḍusixwé ná t̃jihún ɔ, mi na m̃ hwevĩ wlé. » É nyî ḍɔ ɔ nũgbó, bo wlé hwevĩ ; hwevĩ ɔ sũ káká bɔ é má kpewu bo ḍɔn ḍɔ ɔ ba ge. ⁷ Hwenénu wê ahwanvũ ḍeé Jezu yí w̃ăn ná ɔ wá ḍô ná Piyee ḍô : « Aklunô wê ! » Ḍeé Simô Piyee sê ḍô Aklunô wê ɔ, e le

só awu gaa útɔn dó, bo lón je t̃ô ɔ m̃ê ; ɔ́ó, gove wê e t̃ê ɔ́áyǐ. ⁸ Ahwanvǔ ɔ́élé zɔn t̃ôjihún ɔ m̃ê wá agě ji, bo ɔ́o ɔ́o ɔ́eé gó kpó hweví kpó ɔ ɔ́n ɔ. Ɖó, é má ɔ́eɛn dó agě ɔ ji ge ; é ɔ́ô metlukpo kânwe-kóo (100) mǎ dó e. ⁹ Ɖeé é je t̃ê ɔ, é m̃ô myɔkán bɔ hwevi t'e ji, é le m̃ô wǎxúxú ɔ́ô flén. ¹⁰ Jezu ɔ́ô ná é ɔ́ô : « Mi só hwevi ɔ́eé mi wlé diin lé ɔ́ě wá. » ¹¹ Simô Piyee byɔ t̃ôjihún ɔ m̃ê, bo ɔ́n ɔ́o ɔ t̃ón, bɔ hweví ɔ́axó ɔ́axó kânt̃ôn-gban nukún-at̃ôn (153) wê gó ɔ́o ɔ. Hweví lé s̃ú có ɔ, ɔ́o ɔ má vún ge. ¹² Jezu ɔ́ô ná é ɔ́ô : « Mi wǎ ɔ́ú nǔ ! » Ahwanvǔ lé ɔ́ě má ka glá bo kânbyɔ e ɔ́ô menú wê e nyí jaa ge. Ɖó, é nyó e ɔ́ô Aklunô wê. ¹³ Jezu s̃êkpó é, bo só wǎxúxú ɔ bo ná é ; e le só hweví ɔ lɔsú, bo ná é. ¹⁴ Zón hwenu ɔ́eé Jezu fón zón kú ɔ, gba at̃ngo ɔ né e só úɔé dóxya ahwanvǔ útɔn lé.

Jezu ɔ́ô ná Piyee ɔ́ô né wlebo ná lěngbó mítɔn lé

¹⁵ Ɖeé é ɔ́ú nǔ vɔ ɔ, Jezu kânbyɔ Simô Piyee bo ɔ́ô : « Simô, Jǎan sín vǐ, a yí wǎn ná un hú me xé lé a ? »

E yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Één Aklunô, a nyó ε ɔ̂ un yí wǎn ná we. » Bɔ Jezu ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Wlěbo ná lěngbó ce lé. » ¹⁶ E kânbyɔ ε gba awego ɔ bo ɔ̂ : « Simô, Jǎan sín vǐ, a yí wǎn ná un a ? » Simô yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Één Aklunô, a nyó ε ɔ̂ un yí wǎn ná we. » Bɔ Jezu ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Kpláan lěngbó ce lé. » ¹⁷ Jezu le kânbyɔ ε gba atōngɔ ɔ bo ɔ̂ : « Simô, Jǎan sín vǐ, a yí wǎn ná un a ? » Awũ kú Simô ; ɔ́ó, Jezu kanbyɔ ε gba atōn ɔ̂ e yí wǎn ná mí jaa, bɔ e yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Aklunô, a nyɔ nũ bí nyî. A nyɔ ε ganji ɔ̂ un yí wǎn ná we. » Bɔ Jezu ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Wlěbo ná lěngbó ce lé. ¹⁸ Een, ma ɔ̂ nǔgbó ná we, hwenu ɔ́é a ɔ̂ ɔ́εkpεε ɔ, hi losú wê nɔ sîn gǔjiblánú tɔwe, bo nɔ yí fí ɔ́é jóɔ́ó we ɔ. Amǎ, hwenu ɔ́é a na wá kpô nyɔxó ɔ, a na nɔ só alɔ tɔwe lé dó aga, bɔ ε ɔ́évǔ wê na nɔ sîn gǔjiblánú ná we, bo na nɔ dɔn we gbɔn fí ɔ́é a má jóɔ́ó gε ɔ. » ¹⁹ Kú alɔkpa ɔ́é Piyεε ɔ́ó na kú, bo na só Mawu sũ ɔ xó wê Jezu ɔ́o ɔ̂ ɔ́ó m̂ ɔ. Né ɔ godó ɔ, e ɔ̂ ná Piyεε ɔ̂ né xodo mí.

Jezu kpó ahwanvũ útɔn ɔeé e yí wǎn ná ɔ kpó

²⁰ Piyε lílé bo kpón godô, bo mô ahwanvũ ɔeé Jezu yí wǎn ná ɔ bo e jaa. Ahwanvũ né ɔ wê nyáa bo kânbyɔ Jezu hwenu ɔeé é ɔo nũ dũ dó ɔ, bo ɔ̂ : « Aklunô, menú wê jóɔó na sâ we ? »* ²¹ Ɖeé Piyε m̂ ε ɔ, e kânbyɔ Jezu ɔ̂ : « Bɔ ú ɔ lo ? Nũ te wê na jɔ d'e ji ? » ²² Jezu yí gbe n'ε bo ɔ̂ : « Ná un jóɔó ɔ̂ ú ɔ né n̂ gbe káká yî je hwenu ɔeé un na le k̂ wá ɔ, nũ te wê kân we t'e m̂ ? Hi ɔ ɔ, xodo un. » ²³ Xó né ɔ ɔeé Jezu ɔ̂ ɔ gba kpé ahwanvũ lé m̂, bo é nɔ ɔ̂ ahwanvũ né ɔ má na kú ge. Jezu má ka ɔ̂ ná Piyε ɔ̂ ahwanvũ né ɔ má na kú ge. Am̂, e ɔ̂ : « Ná un jóɔó ɔ̂ ú ɔ né n̂ gbe káká yî je hwenu ɔeé un na le k̂ wá ɔ, nũ te wê kân we t'e m̂ ? » ²⁴ Ahwanvũ né ɔ wê ɔo nũ xé lé sín kúnúu ɔ̂ bo wláan é ; bo mĩ nyó ε ɔ̂ kúnúúɔ̂é útɔn nyí nũgbó.

²⁵ Jezu le bló nũ ŝsu ɔ̂v̂ó lé ; bo ná è na wláan nũ né lé bĩ ɔokpó ɔokpó wê ɔ, un ɔ̂ ɔ̂ ŵmáa ɔeé è na

*21.20 Jǎan 13.25

wláan lé na sù káká bɔ gbɛ ɔ bí má na kpewu bo hen
ge.